

გუჩამ ძაგანია

თლიმპიური თამაშები

გურამ ძაგანია

ოლიმპიური თამაშები

თბილისი, 2004

წინათქმა

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის მრავალმხრივი საქმიანობის ერთ-ერთი ძირითადი მიმართულება სპორტისა და ოლიმპიზმის პოპულარიზაციაა. ამაზე მეტყველებს ბოლო წლებში სეოკ-ის ეგიდით და დაკვეთით, საქართველოს ოლიმპიური ფონდის ფინანსური ხელშეწყობით გამოცემული ათეულობით წიგნი, სხვადასხვა ინფორმაციული მასალები.

ამჯერად, თქვენ ხელთ გაქვთ ცნობილი მეცნიერისა და პედაგოგის, ქართულ სპორტსა და ოლიმპიურ მოძრაობაში „შინაური“ კაცის - სპორტ-სმენისა და რეფერის, პროფესორ გურამ ძაგანიას წიგნი.

ავტორი მეტად რთულ და შრომატევად საქმეს შეეჭიდა, რათა სპორტის გულშემატკივრებისათვის მოეთხრო ძველი და თანამედროვე ოლიმპიური თამაშების შესახებ. მან ერთ, უხვად ილუსტრირებულ წიგნში შეძლო თავი მოეყარა ოლიმპიური თამაშების მდიდარი ისტორიისათვის, რომელიც მოიცავს ვრცელ სტაგისტიკურ და საცნობარო მასალას, ოლიმპიზმის მოღვაწეთა ბიოგ-რაფიებს. წიგნში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია ქართველ ოლიმპიელთა მიღწევებს.

გურამ ძაგანიას წიგნი - „ოლიმპიური თამაშები“, მნიშვნელოვანი შენაძენია არა მარტო სპორტისა და ოლიმპიზმის მკვლევართათვის, არამედ მკითხველთა ფართო წრისათვის.

ლერი ხაბელოვი

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური
კომიტეტის პრეზიდენტი

ემზარ ზენაიშვილი

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური
კომიტეტის გენერალური მდივანი

ავტორისაგან

ოლიმპიური მოძრაობა მუდმივი და უნივერსალურია, ხოლო ოლიმპიური თამაშები მსოფლიოს სპორტული მოძრაობის მწვერვალი, რომელიც საუკუნეებისა და ათასწლეულების მანძილზე ვითარდებოდა და ვითარდება დღესაც. მრავალფეროვანია ოლიმპიური თემატიკაც, რომელიც მრავალ ენაზე არაერთ საისტორიო, პუბლიცისტურ თუ საცნობარო კრებულშია გაშუქებული.

წინამდებარე წიგნში შევეცადეთ გადმოგვეცა ოლიმპიური თამაშების ისტორია, თავი მოგვეყარა მეტნაკლებად ღირებული ინფორმაციისა და სტატისტიკური მონაცემებისათვის.

წიგნში განხილულია ოლიმპიური სპორტის ისტორია უძველესი დროიდან დღემდე. აქ თავმოყრილია ინფორმაცია ანტიკურ და თანამედროვე ოლიმპიურ თამაშებზე, საერთაშორისო და ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტებზე, მოთხრობილია თვალსაჩინო სპორტულ მოღვაწეთა და ოლიმპიურ ჩემპიონთა შესახებ. საუბარია სპორტის ოლიმპიურ სახეებზე, ზაფხულისა და ზამთრის ოლიმპიური თამაშებზე და მათ შედეგებზე, ოლიმპიური მოძრაობის საინ-ტერესო მოვლენებსა და თარიღებზე. ცალკე თავები ეძღვნება საქართველოს სპორტმენების მონაწილეობას ოლიმპიურ თამაშებში.

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის ხელმძღვანელობის მხარდაჭერით შეგუიანებული შევეჭიდე ამ მეტად შრომატევად საქმეს და თუ სპორტის მოყვარულებისა და სპეციალისტების ცნობისმოყვარეობას წიგნი რაიმე სამსახურს გაუწევს, ეს იქნება გაწეული შრომის საუკეთესო გამარ-თლება.

რედაქტორი

ემზარ გენაიშვილი

დიზაინი

ლევან ბანძელაძე

კორექტორი

ნანა ბალავაძე

**წიგნში დასტამბულია ფოტორეპროდუქციები გამოყენებულ ლიტერატურაში
დასახელებული გამოცემებიდან.**

ზოგიერთი ტერმინისა და შემოკლებათა განმარტება

ოლიმპო - მთის მასივი საბერძნეთში. ბერძნულ მითოლოგიაში ღმერთების ადგილსამყოფელად იყო მიჩნეული.

ოლიმპია - ძველი ბერძნული ქალაქი ელადაში. ანტიკური სამყაროს კულტურის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ცენტრი. მთელი თორმეტი საუკუნის მანძილზე (ჩ.წ. აღრიცხვამდე 776 წლიდან ჩ.წ. აღრიცხვის 394 წლამდე) ოლიმპიური თამაშები მხოლოდ ოლიმპიაში იმართებოდა.

ოლიმპიადა - ანუ ოთხწლიანი ციკლი ბერძენთათვის ითვლებოდა ფაქტთა და მოვლენათა ქრონოლოგიურ სისტემაში მოქცევის ყველაზე ზუსტ საზომად. ჩ.წ. აღრიცხვამდე 776 წლიდან თითქმის მთელმა ბერძნულ-ენოვანმა სამყარომ დაიწყო თავისი „ახალი წელთაღრიცხვა“.

თანამედროვე ოლიმპიურ მოძრაობაშიც „ოლიმპიადას“ თამაშებს შორის ოთხწლიან პერიოდს უწოდებენ. ამ პერიოდების აღრიცხვა (რიგითი ნომრების მონაცვლეობა) ხდება იმის და მიხედვით, მოეწყო თუ არა ოთხწლიან პერიოდში ოლიმპიური თამაშები. XX საუკუნეში პირველი და მეორე მსოფლიო ომების გამო არ ჩატარდა ოლიმპიური თამაშები 1916, 1940 და 1944 წლებში, მაგრამ მათი რიგითი ნომრები – VI, XII და XIII შენარჩუნებულ იქნა.

საერთოდ, პოპულარულ ოლიმპიურ თუ სხვა ლიტერატურასა და მეპირსიგყვიერებაში, „ოლიმპიურ თამაშებს“ „ოლიმპიადის თამაშების“ მნიშვნელობით ხმარობენ, რაც ზოგადად სწორი არ არის, მაგრამ არც დიდ შეცდომად შეიძლება ჩაითვალოს. ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ „ოლიმპიადაში“ მხოლოდ მაფხულის ოლიმპიურ თამაშებს გულისხმობენ. ზამთრის თამაშებს კი „ზამთრის ოლიმპიური თამაშები“ ჰქვია.

ოლიმპიონიკი - ოლიმპიადის გამარჯვებული.

სოკ-ი - საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი.

სეოკ-ი - საქართველოსეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი.

აშშ - ამერიკის შეერთებული შტატები.

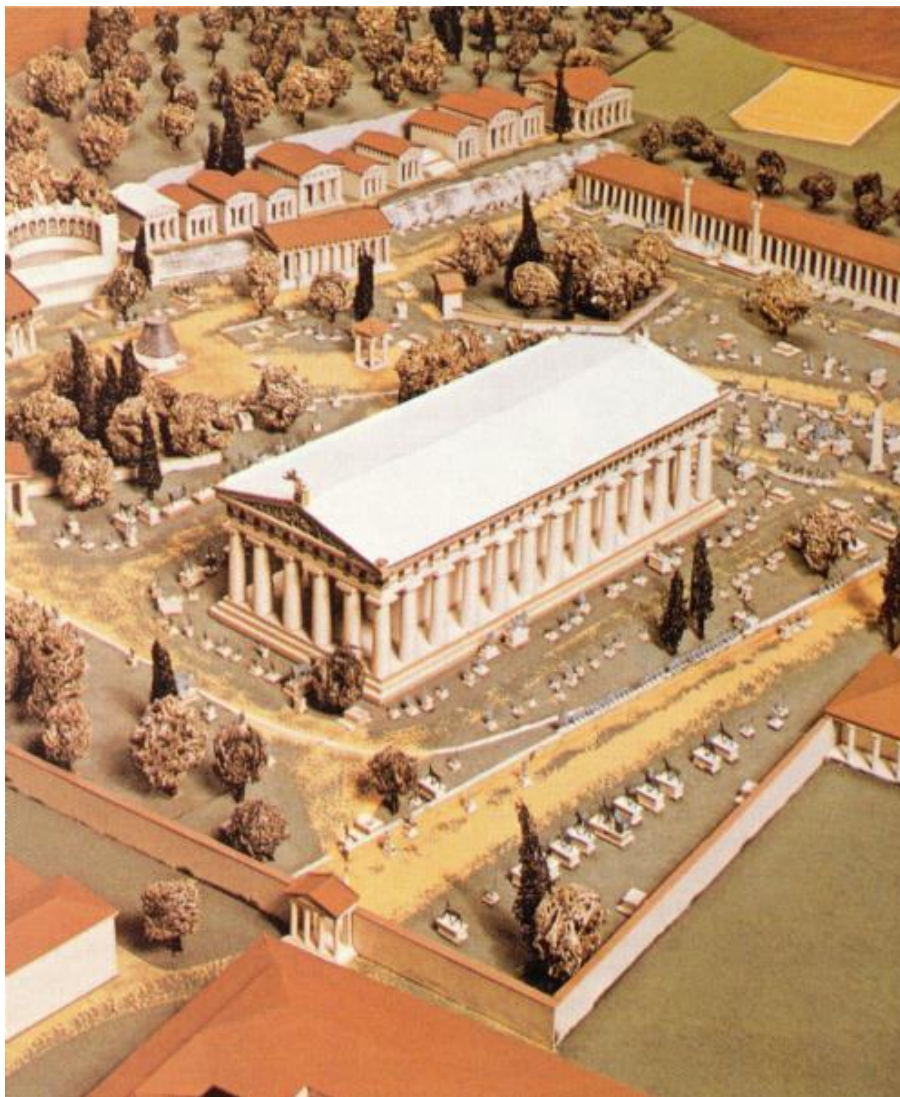
სსრკ - საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირი.

გფრ - გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა.

გდრ - გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკა.

კსდრ - კორეის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკა.

დქგგ - ღამოუკიდებელი ქვეყნების გაერთიანებული გუნდი.

ანტიკური ოლიმპია (თანამედროვე მაკეტი)

თავი . ოლიმპიური თამაშები ძველ საბერძნეთში

1.1. მითები და ლეგენდები

ოლიმპიური თამაშები ერთ-ერთი უპირველესი და გამორჩეული მოვლენა იყო ძველ საბერძნეთში. მიუხედავად იმისა, რომ დღეისათვის საკმაოდ საფუძვლიანად არის შესწავლილი პანელინური ცივილიზაციის ეს საოცარი მოვლენა, ჯერ კიდევ დაუზუსტებელია ოლიმპიური თამაშების წარმოშობის საყოველთაოდ დადგენილი ვერსია.

ოლიმპიური თამაშების ჩასახვის თაობაზე ბერძნულმა ტრადიციამ მრავალი წერილობითი წყაროები შემოინახა. თითქმის სამიათასწლოვანი ასპარეზობის დასაბამი მითებისა და

ლეგენდების პოეტურ სამყაროში იკარგება, რომლებსაც ზევსის, ჰერაკლეს, ჰელოპსის, იფიგესა და ლიკურგეს სახელებს უკავშირებენ.

ერთ-ერთი ლეგენდის მიხედვით, უსასრულოდ ძლიერი და სასტიკი იყო ღმერთების პირველი მბრძანებელი – კრონოსი. მან ცოლად თავისი და – რეა შეირთო. დედამიწის ქალღმერთმა გეამ კრონოსს უწინასწარმეცხველა - საკუთარი შვილი დაგამხოვსო, ამიგომ კრონოსი ახალშობილ შვილებს ყლაპავდა, რომ თავისი ბატონობა უზრუნველყო. ასე შთანთქმავდა, ზევსის გარდა, რომელიც რეამ ცბიერებით გადაარჩინა. მან კრონოსს ახალშობილი ბავშვის ნაცვლად ჩვრებში გახვეული ქვა შეუგდო პირში, ყრმა კი გადამალა იდას მთაგრეხილზე, დიქტეს გამოქვაბულში, სადაც მას თხა-ამალთეა კვებავდა, რეას ქურუმები იცავდნენ და ნიმფები (პირველქმნილი ბუნების კეთილი ღმერთები, ღმერთქალები) უვლიდნენ. ზევსმა, დაფაქცევისთანავე სამკვდრო-სასიცოცხლო ომი გამოუცხადა თავის საშინელ მამას და დაამარცხა იგი. ამ გამარჯვების აღსანიშნავად დააარსა ოლიმპიური თამაშები.

მეორე ლეგენდა თამაშების ჩასახვას თავის უპირველეს ეროვნულ გმირს-ჰერაკლეს სახელს უკავშირებს. ბერძენთა უდიდესი ლირიკოსის პინდარეს ერთ-ერთ ოდაში ნათქვამია, რომ ოლიმპიური თამაშების დაბადება დაკავშირებულია ჰერაკლეს სახელთან. ჩ.წ. აღრიცხვამდე 1253 წელს ელიდის მეფე-ავგეამ, რომელსაც ურიცხვი საქონლის ჯოგი ჰყავდა, ჰერაკლეს შესთავაზა გაეწმინდა საქონლის ნაკელისაგან უზარმაზარი ბოსელი, რომელიც ოც-დაათი წელი არავის გახსენებია. ჰერაკლე დათანხმდა ავგეას წინადადებას და პირობა დადო, რომ ერთ ღლეში მოათავებდა ამ საქმეს, სამაგიეროდ ის ჯოგის მეათედს ითხოვდა. ავგეამ თანხმობა განაცხადა რადგან დარწმუნებული იყო, რომ ერთ ღლეში ამ დავალების შესრულება შეუძლებელი იყო. მეფის ამ უზარმაზარ ბოსელს ორი მხრიდან ჩაუდიოდა მდინარეები – აფეოსი და პენეოსი. ჰერაკლემ ბოსელის კედლები მოპირდაპირე მხარეებში გაარღვია, მდინარეებს კალაპოგი უცვალა, წყალი მიუშვა ნაკელს და ერთ ღლეში გაწმინდა ბოსელი. ავგეამ პირობა დაარღვია, ჰერაკლეს უარი უთხრა საქონლის მეათედზე და გმირი მუქარით გააბრუნა გირინთოში. რამოდენიმე წლის შემდეგ ჰერაკლემ შური იძია მეფე ავგეაზე. მან ჯარი შეაგროვა, ააოხრა ქალაქი და მუხანათი მეფე ისრით განგმირა.

ამ ომში მოპოვებული ნაღავლი ჰერაკლემ მსხვერპლად შესწირა ოლიმპოს ღმერთებს და მათ საპატივსაცემოდ დააარსა ოლიმპიური თამაშები. თამაშები იმართებოდა ყოველ ოთხ წელიწადში ერთ-ხელ, ჰერაკლეს მიერ ღარგულ მეთისხილიან წმინდათაწმინდა ვაკეზე.

აღსანიშნავია, რომ იმ დროისათვის შეჯიბრება იმართებოდა მხოლოდ ერთ სახეობაში- სირბილში ერთ სტადიაზე. ჰერაკლემ ღისგანცია თავად გადამომა და იგი 600 ტერფს, ანუ დღევანდელ 192 მეტრსა და 27სმ უდრიდა. მრავალი წლის მანძილზე ათლეტები მხოლოდ ამ სახეობაში ეჯიბრებოდნენ ერთმანეთს. შემდგომში, როდესაც ასპარეზობას სხვა ვარჯიშებიც დაემატა, მასში თვით ჰერაკლემაც მიიღო მონაწილეობა და ორ სახეობაში-ჭიდაობასა და პანკრატიონში (ჭიდაობისა და კრი-ვის ნაერთი) გაიმარჯვა. მომდევნო წლებში ამ სახეობაში გამარჯვებულებს „ჰერაკლეში“ გამარჯვებულებს უწოდებდნენ და მათ სახელად „მეორე ჰერაკლეს“ არქმევდნენ.

შემდგომი ლეგენდა მოგვითხრობს ზევსის შვილიშვილის პელოპსის გამარჯვებაზე ქალაქ პისის მეფე – ენომაოსზე. პელოპსი, სახელგანთქმული ლიდიელი გმირი, სულ მცირე ხანს მეფობდა თავის ქალაქში. გროას ძლიერმა მეფე ილოსმა ომი გამოუცხადა, სძლია და განდევნა იგი. პელოპსმა მცირე აზია მიაგოვა და დასახლდა შორეულ ნახევარკუნძულზე. ერთხელ ელიდაში თვალი მოჰკრა პისის მეფის ენომაოსის ასულს – მშვენიერ ჰიპოდამიას და განიზრახა მისი ცოლად შერთვა. ეს არ იყო იოლი საქმე. ომის ღმერთის არესისა და მდინარის ღმერთი ასოპოსის ასულ ჰარპინოას ძე – მრისხანე ენომაოსი თავის ასულს მიათხოვებდა მხოლოდ მას, ვინც ეგლით რბოლაში დაამარცხებდა. მეფეს მამის ნაჩუქარი მერნები ჰყავდა, ქარის უსწრაფესად დაჰქროდა მისი ეგლი, სასიძოვებს დაეწეოდა, ბურგში შუბს სცემდა და სიცოცხლეს ასაღებდა. მოასპარეშეთ ეგლით უნდა გაევლოთ გრძელი გზა პისიდან ისთმოს პოსეიდონის საკურთხეველამდე, მაგრამ ბევრ ვაჟკაცს არ ეწერა ისთმომდე მისვლა. ენომაოსი არავის ინდობდა, რადგან მისანს ნათქვამი ჰქონდა: სიძის ხელით დაიღუპებო. პელოპსის საქმე რთულად იყო, რამეთუ, უკვე თორმეტი სასიძო განეგმირა შუბით პისის მბრძანებელს. მართალია, თავისმა მფარველმა პოსეიდონმა პელოპსს რჩეული რაშები აჩუქა, მაგრამ ენომაოსის მერნები მათზე გაცილებით სწრაფნი იყვნენ. პელოპსიც გააფრთხილა, გზა გრძელი და საბედისწერო იქნებოდა, მაგრამ ჭაბუკმა სასიძომ ანუგეშა: იმედი მაქვს ღმერთები დამეხმარებიანო. ენომაოსის სახეზე ასპიტივით გაიელვა გესლიანმა ღიმილმა. მერე შუბლი შეკრა და უთხრა: „მაშ იჩქარე, პელოპს! მე ჯერ წესისამებრ ზევსს ზვარაკს დავუკლავ და მერე დაგედევნები, ვინძლო გამასწრო“. პელოპსმა იცოდა, ვერაფერი იხსნიდა, თუ არა მზაკვრობა. ამიგომ წინასწარ ენომაოსის მეეგლე – მირტილე მოისყიდა, რომელსაც მდიდრული საჩუქრები და სამეფოს ნაწილი აღუთქვა. იმანაც ენომაოსის ეგლის ღერძში ჭილები არ ჩასვა (ბორბალს რკინის მანების ნაცვლად ცვილისა გაუკეთა), რითაც უზრუნველყო პელოპსის გამარჯვება. დამშვიდებით შესწირა მეფემ ზევსს თავისი უკანასკნელი მსხვერპლი, ჩაჯდა ეგლში და დაწინაურებულ სასიძოს დაედევნა. ის იყო უნდა წამოსწეოდა, შუბიც მოუღერა, რომ ბორბალი გრიალა გარს მოწყდა, დაიშალა, ეგლი გადაბრუნდა და მეფე სასიკვდილოდ დაშავდა. პელოპსმა შეირთო მისი ასული ჰიპოდამია და ხელთ იგდო ელიდის გახტი. ღმერთების საპატივსაცემოდ და მაღლობის ნიშნად პელოპსმა ოლიმპიაში ააგო გაძარი და დააფუძნა თამაშები. ამ თამაშებზე ყველაზე მეტი პოპულარობით ეგლებით რბოლა სარგებლობდა და მასში გამარჯვებულს განსაკუთრებულ პატივს მიაგებდნენ. ლეგენდის მიხედვით, პელოპსის წყალობით, თამაშებმა გრადი-ციული ხასიათი მიიღო. ითვლება, რომ ეს თამაშები ჩვენს წელთაღრიცხვამდე 884 წელს დაიწყო.

კიდევ ერთი ლეგენდა გვაუწყებს, თუ როგორ გადაიქცა თამაშები საერთო ბერძნულ დღესასწაულად. დელფიურმა მისანმა იწინასწარმეტყველა, რომ ელიდის მეფე – იფიგეა და სპარტას მბრძანებელი – ლიკურგე შეთანხმდებოდნენ, რომ თამაშებში ყველა ბერძნული ქალაქების ათლეტები მიიღებდნენ მონაწილეობას. მოლაპარაკების თანახმად თამაშების ჩატარების დროს უნდა დამყარდეს საყოველთაო მშვიდობა, შეწყდეს ყოველგვარი სამხარი მოქმედებები, მოისპოს ჭირი, შიმშილი, ავადმყოფობები და ბერძენი ხალხის სხვა უბედურებები. მოლაპარაკება იფიგესა და ლიკურგეს შორის საბოლოოდ მართლაც შემდგარა, რადგან ნაპოვნი იქნა მეგალის ბადრო, რომელმედაც ამოგვიფრულია შეთანხმების ტექსტი და იგი ინახება ოლიმპიის გერიტორიაზე აგებულ ჰერას ტაძარში. ამ ტექსტში ეწერა: „ოლიმპია წმინდათა წმინდა ადგილად ითვლება და ის ვინც გაბედავს აქ შემოსვლას იარაღით ხელში, მერაცხულ იქნება როგორც ღვთისმგმობელი, ასევე უღმრთო პიროვნებად ჩაითვლება ის, ვისაც ხელეწიფება და მას არ გადაუხდის სამაგიეროს ამ ბოროტმოქმედებისათვის“. ეს უკვე ისტორიული ფაქტია და იგი რა თქმა უნდა ლეგენდად აღარ აღიქმება.

ზოგი მკვლევარი ამტკიცებს, რომ ოლიმპიური თამაშები იმართებოდა მოსავლის აღების ზემის აღსანიშნავად. მათი აზრით ამიტომაც აჯილ-დოებდნენ გამარჯვებულებს ზეთის ხილის ცოცხლად და გვირგვინით. თამაშების ჩატარების დრო – აგვისტო, სექტემბერი როგორღაც ამაგრებენ ამ ვერსიას.

უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ დღეისათვის რამოდენიმე ვერსია არსებობს ძველი ოლიმპიური თამაშების ჩატარების გეოგრაფიული ადგილმდებარეობის შესახებ. ავტორთა ერთი ჯგუფი მიიჩნევს, რომ ძველბერძნული ოლიმპიური თამაშები იმართებოდა მთა ოლიმპოს მისადგომებთან, სადაც ასევე ხდებოდა ოლიმპიური ჩირაღდანის ანთება. უკანასკნელი წლების გამოკვლევათა ანალიზი უჩვენებს, რომ ეს ვერსია არასწორია. ცნობილია, რომ მთა ოლიმპო მდებარეობს საბერძნეთის ჩრდილოეთით. თამაშები კი ტარდებოდა მისგან 350 კმ-ის დაშორებით, პელოპონისის ნახევარკუნძულის სამხრეთ ნაწილში ქალაქ ელადას გერიტორიაზე, მდინარე ალფეას ხეობაში მთის – კრონოსის ძირას. ამ ადგილს ოლიმპია ერქვა. დღეს სწორედ აქ ინთება ოლიმპიური ჩირაღდანი და აქედან იწყება მისი ესტაფეტა ოლიმპიური თამაშების ჩატარების ადგილამდე.

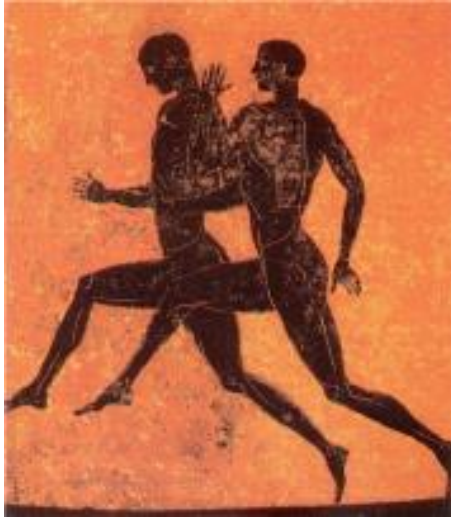
მიუხედავად არსებული ლეგენდებისა, არსებობს პირველი ოლიმპიური თამაშების ჩატარების უტყუარი ცნობა, რომ იგი ჩატარდა ჩვენს წელთ-აღრიცხვამდე 776 წელს და სწორედ ამ პერიოდიდან იღებს სათავეს უძველესი ოლიმპიური თამაშების ისტორია. ეს თარიღი მთელ მსოფლიოში იმიტომ არის მიღებული საფუძვლად, რომ შესაძლებელი გახდა თამაშებში გამარჯვებულის ვინაობის დადგენა. იმხანად საბერძნეთში დამკვიდრებული გრაფი-ციის თანახმად ოლიმპიური ჩემპიონის სახელებს ამოგვიფრავდნენ მარმარი-ლოს სვეტებზე, რომლებიც ალფეის სანაპიროზე იდგმებოდა. სწორედ ასეთ სვეტზე იქნა აღმოჩენილი პირველი გამარჯვებულის ვინაობა. ეს იყო ქალაქ – პოლისის ელიდის მკვიდრი, პროფესიით მზარეული – კოროიბოსი, რომლის გვარის გასწვრივ ეწერა თარიღი - 776 წელი.

12. ოლიმპიური თამაშების ორგანიზაცია და პროგრამა

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ პირველ ოლიმპიურ თამაშებზე ასპარეზობა მხოლოდ ერთ სახეობაში – ერთ სკადიაზე რბენაში იმართებოდა. სირბილის ეს სახეობა თითქმის ნახევარი საუკუნის მანძილზე (13 თამაშებში) ერთად-ერთი შეჯიბრება იყო ელინთა ზეიმზე. მეთოთხმეტე ოლიმპიურ თამაშებზე (724 წელი ჩვენ.წ.აღრიცხვამდე) პროგრამაში შეაქვთ რბენა ორ სკადიაზე

(384,54 მეტრი), მე-15 თამაშებიდან მოყოლებული კი შეჯიბრებები უფრო გრძელ დისტანციაზე, ჯერ 8, შემდეგ 10,12 და 14 სტადიებზე იმართება.

ჩვენს წელთაღრიცხვამდე 708 წლის ოლიმპიური თამაშების პროგ-რამაში ჩნდება პენტატლონი, რომელშიც ხტომა, სირბილი, ბადრო, შუბი და ჭიდაობა შედიოდა. 688 წლის თამაშების პროგრამაში შეტანილ იქნა შეჯიბრება კრივში. 680 წლიდან კი შეჯიბრებები ეტლებით რბოლაში. ჩვენს წელთაღრიცხვამდე VII საუკუნის შუა პერიოდიდან (648 წ.) ოლიმპიური

რბენა

ბადროს ტყორცნა

ეტლებით რბოლა

თამაშების პროგრამაში შედის – პანკრატიონი (ჭიდაობისა და კრივის ნაერთი). 520 წლის 65-ე თამაშებიდან რბენა საჭურველით. 396 წლიდან, 96-ე თამაშებიდან ოლიმპიადის პროგრამაში შეაქვთ მესაყვირეთა და მაცნეთა რბენა. ამის შემდეგ ოლიმპიური

თამაშების პროგრამისათვის სხვა სპორტის სახის დამატების შესახებ არავითარი ცნობა არ მოიპოვება.

632 წლის ოლიმპიურ თამაშებზე უკვე ახალგაზრდებიც ღებულობენ მონაწილეობას, რადგან აქამდე ასპარეზობაზე მხოლოდ 18 წელს მიღწეული სრულუფლებიანი მოქალაქეები დაიშვე-ბოდნენ, თანაც ისეთები, რომლებსაც სისხლი არ ემართათ და წინასწარ გავ-ლილი ჰქონდათ ერთთვიანი წვრთნა ოლიმპიაში. მონაწილეთა უსაფრთხო-ება მგზავრობისა და თამაშის მიმდინარეობისას კანონით იყო დაცული.

ძველბერძნული ცივილიზაციის გა-საოცარ მონაპოვართა შორის, რომლებიც დაკავშირებული იყო ოლმპიურ თამაშებ-თან, უნდა აღინიშნოს გრადიცია იმის შესახებ, რომლის თანახმადაც ქალაქ-სახელმწიფოებს ეკრძალებოდათ საომა-რი მოქმედებების წარმოება ოლიმპიური

პანკრაციონი

თამაშების ჩატარების პერიოდში. სავარაუდოდ ელადაში საყოველთაო მავი ანუ „ეკეხერია“ სამ თვემდე გრძელდებოდა. ეს დრო საჭირო იყო ათლეტების მოსამზადებლად, თამაშებში მონაწილეობის მისაღებად და მგზავრობაზე ოლიმპიადაზე და უკან. ამ გრადიციას ბერძნები მკაცრად იცავდნენ – მაშინაც კი როდესაც ქალაქ-სახელმწიფოებს უმძიმესი ჟამი ედგათ.

ბერძენი ისტორიკოსი პეროდოტე აღწერს: 480 წელს ჩ.წ. აღრიც-ხვამდე საბერძნეთს თავს დაესხა სპარსეთი, ზუსტად იმ დროს, როდესაც მიმდინარეობდა ოლიმპიური თამაშები. მიუხედავად ამისა, თამაშები არ შეწყვეტილა და იგი ჩატარდა დადგენილ ვადებში. როდესაც სპარსთა მეფემ მათ მხარეს გადასულ ბერძენ მეომრებს ჰკითხა – რას აკეთებენ ელინები, მათ უპასუხეს, რომ ისინი ოლიმპიურ ზეიმს იხდიან, უყურებენ განვარჯიშულ და სხვა შეჯიბრებებსო. სპარსებს ეს ამბავი უცნაურად ეჩვენათ, მაგრამ მათ გაოცებას საზღვარი არ ჰქონდა, როდესაც შეიგყვეს, რომ ბერძნები ოლიმპიაში მეთისხილის გვირგვინისათვის იბრძოდნენ. შეიგყო რა, რომ ელინები ჯილდოდ მიიჩნევდნენ უბრალო გვირგვინს და არა ფულს, ერთ-ერთმა წარჩინებულმა სპარსმა თავის მხედართმთავარს მიმართა – ვის წინააღმდეგ მიგყავართ საომრად? ეს ხალხი ასპარეზობენ არა ფულისათვის, არამედ დიდებისათვისო.

მიუხედავად ყველაფრისა, ბერძნები არ არღვევენ და მკაცრავდ იცავენ გრადიციას. ოლიმპიადაებში გამარჯვებულებს – ოლიმპიონიკებს ჯილდოდ მეთისხილის რტოს გვირგვინი ეძლეოდათ. რტო ოქროს დანით უნდა მოეჭრა ბავშვს, რომელსაც მშობლები ცოცხალი ჰყავდა. გამარჯვებულებს ასევე დამატებით ეძლეოდათ საჩუქრები და ძლევის სიმბოლო-პალმის რტო. წმინდა ჭალაში მათი ძეგლი იდგმებოდა, უმართავდნენ ნადიმს, ოდებში აღიდებდნენ ისეთი უპირველესი პოეტები, როგორებიც იყვნენ პინდარე და სიმონიდე. მშობლიური მხარე მათ ცალკე

უწყობდა ზეიმს. გენიალური პინდარეს თითქმის მთელი შემოქმედება გმირთა ღიღებაა, ოლიმპიურ და სხვა ასპარეზობათა მონაწილეების, გამარჯვებულთა ხოცბაა. ძველბერძნულ ოლიმპიურ ასპარეზობებზე ჩამოდიოდნენ შორეული კოლონიებიდან, მცირე აზიიდან და სხვა ქვეყნებიდან. ეწყობოდა სახელმწიფოთა ელჩების საზემო მიღება. იმართებოდა პაექრობა მუსიკაში, ლექსების კითხვაში, მხატვართა ნამუშევრების გამოფენა- ბაზრობები.

ჩვენ წელთაღრიცხვამდე 444 წელს, 84-ე თამაშებიდან მოყოლებული ოლიმპიური თამაშების ნაწილად იქცა კონკურსები ხელოვნებაში, ბერძნები დიდად არ მიჯნავდნენ ერთმანეთისაგან ხელოვნებაში, თუ სპორტში დაოსტატება-დახელოვნებას. ოლიმპიაში თალესის, ჰერაკლიდეს, პლატონის, სოკრატეს და დიოგენეს ფილოსოფიური აზრები და სიბრძნე ჟღერდა, იკითხებოდა სოფოკლესა და ევრიპიდეს ტრაგედიები, პინდარეს ოდები. 84-ე თამაშებზე წაიკითხა ჰეროდოტემ თავისი ისტორიის ნაწილები, რისთვისაც პირველობის დაფნის გვირგვინი და ოქროს მედალი მიიღო. სახელოვანმა მათემატიკოსმა და ფილოსოფოსმა პითაგორამ ოლიმპიური ჩემპიონობა მოიპოვა ჭიდაობაში. პითაგორა გამორჩეული მწერთნელი – დამრიგებელიც ყოფილა. როგორც ისტორიკოსი და გეოგრაფი სტრაბონი გვამცნობს, პითაგორას აღზრდილი იყო სახელოვანი კროტონელი ფალაგანი, ნახევრად ლეგენდარული მოჭიდავე მილონი, რომელმაც ექვსჯერ მოიპოვა ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონის წოდება ჭიდაობაში. მისი სახელი უკვდავყოფილია არა მარტო ოლიმპიური თამაშების ლეგენდებსა და მითებში, არამედ ხელოვნებაში. საფრანგეთის ორმა გამოჩენილმა სკულპტორმა პიერ პიუჟემ და მორის ფალკონემ შთამომავლობას კროტონელ მილონზე დაუტოვეს შესანიშნავი ქმნილებები მარმარილოში.

ჩვენ წელთაღრიცხვამდე 228 წლიდან ოლიმპიურ თამაშებში ბერძნებ-თან ერთად ასპარეზობენ რომაელებიც. როდესაც რომაელმა დამპყრობ-ლებმა ბოლო მოუღეს ბერძნების დამოუკიდებლობას, რომის პოლიტიკური და საზოგადო მოღვაწეები ცდილობდნენ ძველბერძნული ოლიმპია-დები გადაექციათ იმპერიულ თამაშებად. ჩვენ წელთაღრიცხვამდე 80 წელს რომის დიქტატორმა ლუციუს კორნელიუს სულამ, რომელიც ცნობილი იყო თავისი სისასტიკით (სულას დიქტატორობის პერიოდში მოხდა სპარტაკის აჯანყების განადგურება), ბრძანა, რომ რიგით 175-ე ოლიმპიური თამაშები გადმოეგანათ რომში. ამ იდეას მხარდამჭერები არ გამოუჩნდნენ და თამაშები კვლავ ძველ ადგილას – ოლიმპიაში გაიმართა.

ჩვენ წელთაღრიცხვამდე 67 წელს 211 ოლიმპიადის მომზადებასა და ჩატარებაში მონაწილეობას იღებდა იმპერატორი ნერონი. ცნობილია, რომ იგი თავის წინამორბედებისაგან აშკარად გამოირჩეოდა ხასიათის თავგასულობით და ავადმყოფური პატივმოყვარეობით. ნერონი თავის თავს უდიდეს მსახიობად და მომღერლად თვლიდა. სწორედ ამ მიმართულებით იქნა „სრულყოფილი“ ოლიმპიადის პროგრამა. თამაშების შედეგები განსაც-ვიფრებელი იყო. ყველა ასპარეზობაში გამარჯვებულად ნერონი გამოც-ხადდა. საინტერესო იყო მისი გამოსვლა ეგლებით რბოლაში. ის მეჯიბრების ერთადერთი მონაწილე იყო. მის ეგლში ოთხის ნაცვლად ათი ბედაური იყო შებმული. მიუხედავად იმისა, რომ ნერონი რბოლის დროს ეგლიდან გადმოვარდა და დისტანცია ვერც კი დაამთავრა, ის მაინც გამარჯვებულად გამოაცხადეს და გვირგვინით შეამკეს. ისტორიაში ეს თამაშები შევიდა როგორც ცრუ თამაშები.

მიუხედავად ოლიმპიურ თამაშებზე ასეთი უარყოფითი ზეგავლენისა, რომაულმა პერიოდმა ბოგი სასიკეთო რამ მისცა ამ ასპარეზობას. იგი იქცა მრავალეროვნულ თამაშებად. თუ მთელი შვიდი საუკუნის მანძილზე მასში მხოლოდ ბერძნები მონაწილეობდნენ ახლა უკვე გზა ხსნილი ჰქონდათ სხვადასხვა ეროვნების ადამიანებს, რომლებიც რომის იმპერიის უზარმაზარ ტერიტორიაზე იყო დასახლებული. თამაშებში უკვე გამოჩნდნენ ათლეტები სირიიდან, ალექსანდრიიდან, ბაბილონიდან, მომავალი საფრანგეთისა და გერმანიის ტერიტორიებიდან.

ძველ ოლიმპიადებს ჰყავდა თავისი გმირები, ადამიანები, რომლებმაც რამოდენიმეჯერ მოიპოვეს უმაღლესი ჯილდოები.

ათლეტებს შორის ყველაზე დიდ წარმატებას მიაღწია კუნძულ როდოსის მკვიდრმა – ლეონიდემ, რომელმაც თორმეტი უმაღლესი ჯილდო ოთხ ოლიმპიადაზე მოიპოვა ჩვენსწელთაღრიცხვამდე 164-152 წლებში. ლეონიდეს შემდეგ ასახელებენ კროტონელ – ასტილოსეს და ათლეტს კრანფადან - გერმოგენეს. მათ რვა-რვა უმაღლესი ჯილდო მოიპოვეს პირველმა 488-476 წლებში ჩვენს წელთაღრიცხვამდე, ხოლო მეორემ 81-29 წლებში. მილონის დარად ექვსი გვირგვინის მფლობელი იყო ხიონისე ლაკონიიდან, რომელმაც იმარჯვა 664-656 წლების ოლიმპიურ თამაშებზე, სპარტანელმა გიპოსფენემ ჭიდაობაში ხუთჯერ გაიმარჯვა 624-656 წლებში ჩვენ წელთაღრიცხვამდე.

უნდა აღინიშნოს ერთი ოჯახური დინასტიის შესახებაც. ვინმე დიაგორემ კუნძულ როდოსიდან, მისმა შვილებმა და შემდეგ შვილიშვილებმა, თითქმის ოთხმოცი წელი იასპარეზეს ოლიმპიადებზე და ოც თამაშებში მიიღეს მონაწილეობა. საერთო ჯამში ამ დინასტიის წარმომადგენლებმა თავიანთ მზიურ კუნძულს ცხრა უმაღლესი ჯილდო მოუპოვეს.

ოლიმპიონიკების უდიდეს პატივისცემაზე მოგვითხრობს ერთი ლეგენდა. ერთ-ერთ ოლიმპიურ თამაშებზე ბერძენმა ქალმა-კალიფატერიამ მოისურვა საკუთარი თვალით ენახა შვილის ფინალური ორთაბრძოლა კრივში. მან კაცურად შეიჭრა თმები, მოიცვა მწვრთნელის მანგია და შეიპარა სგადიონზე (ძველ ოლიმპურ თამაშებზე კატეგორიულად აკრძალული იყო ქალების დასწრება მაყურებლადაც კი). როდესაც ორთაბრძოლა დასრულდა და მისი ვაჟი გამარჯვებულად გამოაცხადეს, ქალი გაექანა შვილისაკენ მისალოცად, მაგრამ მოულოდნელად მას მანგია ჩამოძვრა და გამოაჟივარა თავისი ვინაობა. მიუხედავად იმისა, რომ ქალს გარდაუვალი სიკვდილი ელოდა, მას აპატიეს, რადგან ის იყო ჩემპიონის დედა, დიოგენეს რძალი და ოლიმპიური ჩემპიონის ცოლი. ამ ამბის შემდეგ ოლიმპიურ თამაშებზე როგორც მონაწილეები, ისე მწვრთნელები და მსაჯებიც აბსოლუტურად შიშვლები იყვნენ.

მაგრამ ეტყობა ყველა უდიდეს წამოწყებას აქვს დასასრული და ეს ოლიმპიურ თამაშებსაც შეეხო. რომის იმპერატორის გრაციანეს გარდაცვალების შემდეგ, მის ადგილს წარმოშობით ესპანელი – თეოდოსიუს I იკავებს, რომელიც რომის იმპერიის ერთპიროვნული მბრძანებელი ხდება. მან საბოლოოდ განამტკიცა ორთოდოქსული ქრისტიანობის ბაგონობა, დაანგრია ტაძრები, დაწვა ალექსანდრიის ბიბლიოთეკა და ჩვენ წელთაღრიცხვის 394 წელს აკრძალა ოლიმპიური თამაშები, როგორც წარმართული დღესასწაული. ოლიმპიას სხვა მრავალი უბედურებაც დააგყდა თავს. 395 წელს მდინარე ალფეოსის ნაპირზე სამკედრო-სასიცოცხლო ბრძოლაში შეეხენ ერთმანეთს ბიზანტიელები და გოთები, რის შედეგადაც დაინგრა ოლიმპიის სპორტული ნაგებობები და სხვა ობიექტები. 426 წელს იმპერატორ თეოდოსიუს II ბრძანებით საბოლოოდ იქნა განადგურებული წარმართულ გაძართა ნანგრევები, მათ შორის გევისის ტაძრის ნარჩენები. ფიდიასის უკვდავი ქმნილება, გევისის ქანდაკება კი, რომელიც სამყაროს ერთ-ერთ საოცრებადაა მიჩნეული, კონსტანტინეპოლში იქნა გადაგანილი. ოლიმპიის საბოლოო განადგურებას წერტილი დაუსვა დამანგრეველმა მიწისძვრამ და უდიდესმა წყალდიდობამ.

როგორც ცნობილია ძველბერძნული ოლიმპიადები სულ 293-ჯერ ჩა-გარდა. იგი 1169 წლის განმავლობაში შეუწყვეტლივ იმართებოდა. ალბათ მსოფლიოში არ მოიძებნება ანალოგი კაცობრიობის მიერ ჩაუქრებულ რომელიმე სხვა საქმეს რომ ასეთი ხანგრძლივი და დიდებული ისტორია ჰქონდეს.

თავი 2. თანამედროვე ოლიმპიური თამაშები

2.1. თანამედროვე ოლიმპიური თამაშების აღორძინების წინაპირობები

ვაანალიზებთ, რა თანამედროვე ოლიმპიური მოძრაობის საუკუნეზე მეტი ხნის ისტორიას, დაბეჯითებით შეიძლება ითქვას, რომ იგი მსოფლიო ცივილიზაციის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს მონაპოვრად გადაიქცა.

ოლიმპიზმის იდეების განვითარებამ, მისმა მნიშვნელობამ და როლმა ისეთ მწვერვალს მიაღწია, რომ იგი ამა თუ იმ ქვეყნის საერთო კულტურული ღონის განმსაზღვრელად მიიჩნევა.

თანამედროვე ოლიმპიური თამაშების ფუძემდებლად სამართ-ლიანად ითვლება თვალსაჩინო ფრანგი განმანათლებელი, საზოგადო მოღვაწე, ისტორიკოსი, ლიბერატორი და სოციოლოგი ბარონი პიერ დე კუბერტენი. მისმა დაუღალავმა შრომამ და მიზანმიმართულმა მოღვაწეობამ არა მარტო განაპირობა ოლიმპიური თამაშების აღორძინება, იგი მსოფლიო თანამეგობრობის საზოგადოებრივი ცხოვრების წესად აქცია.

თუმცა, სპორტის ისტორიაში ცნობილია, რომ პიერ დე კუბერტენამდე კარგა ხნით ადრე, ოლიმპიური თამაშების საზოგადოებრივ ამროვნებაში დამკვიდრებას ცდილობდნენ შუა საუკუნეების გამოჩენილი საზოგადო მოღვაწეები. ერთ-ერთი პირველთაგანია აღორძინების ხანის ცნობილი იტალიელი ჰუმანისტი და სახელმწიფო მოღვაწე მათეო პალმიერი, რომელმაც 1450 წელს გამოქვეყნებულ თავის ნაშრომში საზოგადოებრიობას შეახსენა ანტიკური ოლიმპიური თამაშების შესახებ და მოუწოდა მისი აღ-დგენის აუცილებლობისაკენ.

ანტიკური ოლიმპიური თამაშების მსგავს შეჯიბრებას აწყობს 1561 წელს იურისტი იოჰანეს აკვალა. ბადენში გამართულ ასპარეზობას მან „საჩვენებელი ოლიმპიური გამოსვლები“ დაარქვა.

ძველბერძნულ ოლიმპიადებზე და მათ მნიშვნელობაზე მოგვითხრობს ფრანგი სწავლული პეტრეს ფაბერი თავის „აგონისტიკაში“, რომელიც პარიზში გამოდის 1592 წელს.

ოლიმპიზმის იდეების მომხრეთა რიცხვს განეკუთვნება ინგლისელი სამეფო პროკურორი რობერტ ლოვერი, რომელმაც XVII საუკუნის დასაწყისში, ინგლისის მეფის იაკობ პირველის მხარდაჭერით, წმინდა სამების დღეებში თავის მამულში მოაწყო „ოლიმპიური თამაშები“. მის პროგრამა-მაში შედიოდა ჭიდაობა, ფარიკაობა, ბალახის ჰოკეი, შეჯიბრებები ხტომაში, მეგალის უროს და შუბის გყორცნაში. აღნიშნული თამაშები აღწერილია მ. დრაიგონისა და ბ. ჯონსონის პოემებში (1636 წ.), რომლებშიც ძალოსანი კ. ლოვერი გვევლინება, როგორც მეორე ჰერაკლე. ოლიმპიზმის იდეებს ქადაგებდნენ ცნობილი დრამატურგი ფრიდრიხ შილერი და ფრანგი ფილოსოფოსი, მწერალი კომპოზიტორი და განმანათლებელი ჟან ჟაკ რუსო.

XVII საუკუნეში ინგლისში ხშირად ჩატარებულ სპორტულ ფესტივალებზე (რომლებსაც „ოლიმპიურ თამაშებს“ ეძახდნენ) იუწყება ა. რობინსი პუბლიკაციაში „ოლიმპიელები ინგლისში“ (1908 წ.).

მომდევნო პერიოდში მოვლენები უფრო სწრაფად ვითარდება და უფრო კონკრეტულ სახეს იღებს.

ძველბერძნული ოლიმპიური სპორტის პირველ მკვლევარად მიიჩნევენ ინგლისელ ჯილბერტ ბესგს (1700-1756), რომელმაც თავისი სადოქტორო დისერტაცია მიუძღვნა ოლიმპიური თამაშების ისტორიას. მან საკმაოდ საფუძვლიანად და ყოველმხრივ გააშუქა ოლიმპიზმის იდეები და მოუწოდა ოლიმპიადების აღდგენისაკენ. ჯ. ბესგი მიესალმებოდა და მოითხოვდა გაეგრძელებინათ 1604 წელს რობერტ დოვერის მიერ დაწყებული შეჯიბრება, რომელსაც „ოლიმპიური თამაშები“ ერქვა.

უნდა აღინიშნოს, რომ ოლიმპიური თამაშების აღორძინების მცდელობა რამდენიმეჯერ იყო სამხრეთ ამერიკის კონტინენტზეც. 1779 წელს ამერიკელმა კონგრესმენმა უ. დრაიგონმა წამოაყენა წინადადება დამოუკიდებლობის დღის აღსანიშნავად ჩაეგარებინათ სპორტული ზეიმი, ისეთი, როგორსაც აგარებდნენ ძველ საბერძნეთში. მაგრამ დრაიგონს გამოუჩნდნენ მოწინააღმდეგეებიც. კონგრესმენი გ. ლოურენსი ასეთი თამაშების ჩაგარების კატეგორიული წინააღმდეგი იყო, იგი აღნიშნავდა, რომ – „ოლიმპიურმა თამაშებმა და სხვა სისულელეებმა განაპირობეს ბერძნების დაცემარა“.

საკმაოდ შთამბეჭდავი კვალი დატოვა სპორტის ისტორიაში ამერიკელმა დოქტორმა უილიამ ბრუკსმა, რომლის უშუალო ხელმძღვანელობით ჩატარდა „ოლიმპიური თამაშები“ დაბა ვენლოკში. აღსანიშნავია, რომ ხუთ-ჭიდში გამარჯვებული დაჯილდოვდა სპეციალური პრიზით-ვერცხლის სასა-ლაითით, რომელიც ამ მიზნისათვის საბერძნეთის მეფემ პირადად გაუგზავნა ორგანიზატორებს.

ოლიმპიური თამაშების აღდგენის იდეა არაერთხელ წამოიჭრა XIX საუკუნეში. რიგ ქვეყნებში (კანადა, შვეცია და სხვა) იყო მცდელობა ჩაეგარებინათ სპორტული შეჯიბრებები „ოლიმპიური თამაშების“ სახელ-წოდებით. 1834 და 1836 წლებში შვეციის ქალაქ რამლესში ორჯერ ჩატარდა სკანდინავიური „ოლიმპიური თამაშები“. ამ ასპარეზობის პროგრამაში იყო რბენები მოკლე და გრძელ დისტანციებზე, სიმაღლეზე და ჭოკით ხგომა, ჭიდაობა. თამაშების ინიციატორი და სულისჩამდგმელი იყო ლენდსის უნივერსიტეტის პროფესორი გუსტავ იოჰან შარაგაუ, რომელმაც 1833 წელს შექმნა ორგანიზაცია „ოლიმპიური კავშირი“. ამ ორგანიზაციის წესდების თანახმად, მთავარი ამოცანა იყო გაეღვივებინათ ხალხის ინტერესი უძველესი ოლიმპიური თამაშებისადმი და ჩაეგარებინათ ასპარეზობები ოლიმპიური გრადიციების შესაბამისად. ერთ-ერთ თავის გამოსვლაში ი. შარაგაუ ამბობდა – „მართალია ოლიმპიური თამაშები ძალზე დიდი ხნით იყო დამარხული საუკუნეებში, მაგრამ არის იმედი, რომ სკანდინავიის შვილები განიმსჭვალებიან ოლიმპიური იდეების კეთილშობილური სულის-კვეთებით“.

ოლიმპიური თამაშების აღდგენის მცდელობა იყო თვით საბერძნეთ-შიც. თურქეთის უღლისაგან განთავისუფლების შემდეგ, 1832 წელს იყო წინადადებები აღედგინათ ოლიმპიადები, როგორც ბერძნული ნაციონალური თამაშები.

1858 წელს საბერძნეთის არმიის მაიორმა ევანგელის ცაპასმა (1800-1865), რომელსაც დიდი ფინანსური შესაძლებლობები გააჩნდა, საბერძნეთის მეფეს შესთავაზა ოლიმპიური თამაშების აღდგენის იდეა. მან საკუთარი სახსრებით შექმნა ოლიმპიელების ფონდი და ააშენა დიდი სპორტული დარბაზი. მეფის ბრძანებულებით შეიქმნა საორგანიზაციო კომიტეტი და 1859 წელს ათენში ჩატარებულ იქნა თამაშები, რომელსაც „პანელინური ოლიმპიადა“ უწოდეს. თამაშების პროგრამაში შედიოდა სპრინგერული და სტაიერული რბენები, ხგომები, ჭიდაობა, ბადროსა და შუბის ტყორცა, ცხენოსნობა, ბაგირზე ცოცვა და ბაგირის გუნდური გადაძალვა. შეჯიბრებაში მონაწილეობდნენ ბერძნები მცირე აზიიდან, ეგვიპტიდან და კვიპროსიდან. გამარჯვებულებს ღაფნის გვირგვინს და ფულად ჯილდოს თავად საბერძნეთის მეფე – ოტონ I გადასცემდა. მომდევნო თამაშები, რომელიც 1863 წელს უნდა გამართულიყო, ქვეყანაში მიმდინარე

პოლიტიკური მოვლენების გამო 9რაც მეფის სიკვდილით იყო გამოწვეული არ ჩაგარებულა. თუმცა მოგვიანებით ასეთი სახის თამაშები კიდევ ოთხჯერ გაიმართა 1870, 1875, 1888 და 1889 წლებში.

არ შეიძლება გვერდი ავუაროთ ოლიმპიური იდეების ერთ-ერთი აქტიური პროპაგანდისტის ა. კუპერის მოღვაწეობას, რომელმაც 1891 წელს წამოაყენა წინადადება ჩაეგარებინათ „ანგლოსაქსური ოლიმპიადა“, რო-მელშიც მონაწილეობას მიიღებდნენ ამერიკისა და ბრიტანეთის იმპერიის ქვეყნები. ამ იდეამ მხარდაჭერა ჰპოვა ინგლისში, ავსტრალიაში, კანადაში და სამხრეთ ამერიკაში, მაგრამ ყველაფერი სურვილის ფარგლებში დარჩა.

როგორც დავინახეთ, მრავალი მცდელობის მიუხედავად, ოლიმპიური თამაშები ვერ იქცა ნაციონალური და მით უმეტეს საერთაშორისო შეჯიბრებად. მოგვიანებით პ. კუბერტენი წერდა: „ეს იყო ოლიმპიური თამაშების აღდგენის ნაადრევი და წარუმატებელი მცდელობა“.

ოლიმპიზმის იდეებს ხორცს ასხამდნენ ისტორიული და არქეოლოგიური კვლევა ძიებებიც. 1707 წელს ბენედექტელი ბერი, ფრანგი ღონ ბერნარ დე მონფოკონი აქვეყნებს წიგნს სათაურით „საბერძნეთის პალეოგრაფია“, რომელშიც პირველადაა გამოთქმული მოსაზრება ოლიმპიის მიდამოებში არქეოლოგიური გათხრების წარმოების აცილებლობის შესახებ.

1763 წელს ანტიკური ისტორიისა და ხელოვნების ცნობილმა გერმანელმა მკვლევარმა იოჰან იოჰიმ ვინკელმანმა წარმოადგინა ოლიმპიის მიდამოებში არქეოლოგიური გათხრების გეგმა. იგი შეუდგა კიდევ სახსრების შეგროვებას ამ საქმისათვის, მაგრამ არ დასცალდა: მეცნიერი მოკლეს ყაჩაღებმა, როცა საბერძნეთიდან შინ ბრუნდებოდა

1766 წელს ინგლისელმა არქეოლოგმა რიჩარდ ჩანდლერმა დეტალურად აღწერა ბევსის ტაძარი ოლიმპიაში და ამით საფუძველი ჩაუყარა ოლიმპიზმის მეცნიერულ შესწავლას.

ცნობილი ინგლისელი არქეოლოგიის, ლორდ სტანჰოფის ხელმძღვანე-ლობით 1824 წელს მდინარე ალფეოსის სანაპიროზე იწყება გათხრები. ოდნავ მოგვიანებით, 1829 წელს ფრანგების ექსპედიცია წარმატებით ასრულებს არქეოლოგიურ გათხრებს, რომლებმაც აღმოაჩინეს შენობებისა და სპორტული ნაგებობების ნარჩენები და ექსპონატები. მთელ რიგ ექსპედიციებს აწყობდნენ ცალკეული პირები.

მიუხედავად იმისა, რომ ჩაგარებული გამოკვლევების შედეგები ჯერ კიდევ უმნიშვნელო იყო, მათ მაინც მიიქციეს საზოგადოების ყურადღება და კიდევ უფრო გააღვივეს უძველეს ეპოქაში ჩაგარებული ოლიმპიური თამაშების ისტორიის შესწავლისადმი ინტერესი.

ოლიმპოს მიდამოებში არქეოლოგიური გათხრების დიდი მოცულობის სამუშაო შეასრულა ოლიმპიზმის იდეებით გატაცებულმა ცნობილმა გერმანელმა მეცნიერმა, ანტიკური ხანის უთვალსაზიროესმა ისტორიკოსმა და არქეოლოგმა, ბერლინისა და ჰეგინგენის უნივერსიტეტების პროფესორმა ერნსტ კურციუსმა (1814-1896). სხვადასხვა დროს (განსაკუთრებით 1875-1881 წლებში) მის მიერ აღმოჩენილ იქნა მნიშვნელოვანი განძეულობა, რომელმაც საგრძნობლად შეავსო ჩვენი ცოდნა არა მხოლოდ უძველეს ოლიმპიურ თამაშებზე, არამედ ანტიკური ხანის ხელოვნებაზე, არქიტექტურაზე, ქანდაკებაზე, საერთოდ კულტურაზე. მდინარე ალფეოსის სანაპიროზე ჩაგარებული გათხრების შედეგად აღმოჩენილ იქნა 130-ზე მეტი ანტიკური ეპოქის ქანდაკება, 13 ათასამდე ბრინჯაოს ნივთი, 10 ათასამდე ფილა უძველესი წარწერებით. ასეთი სახის სამუშაოები და თავად ე. კურციუსის გამონათქვამები ოლიმპიურ თამაშებზე კიდევ უფრო აღვივებდნენ ოლიმპიური იდეების განვითარებას. ერთ-ერთ სამეცნიერო ნაშრომში ის ამბობდა: „იმ შემთხვევაშიც, კი თუ ღმერთს დედამიწაზე გავრცელებული აქვს სხვა მცნებები, რომლებშიც გაცხადებულია უფრო მეტად ღიადი რამ, ვიდრე ოლიმპიური დაზავება, მაშინაც კი ოლიმპია ჩვენთვის წმინდა მიწად დარჩება და უთუოდ ჩვენს დროში უნდა გადმოვიგანოთ ის შეუპოვარი

პატ-რიოტიზმი, ხელოვნებისათვის თავგასაწირად მზადყოფნა და შეჯიბრებებით გამოწვეული სიხარული, რომლებიც ყველა ცხოვრებისეულ ძალას აჭარბებს“.

გათხრების შედეგებზე პუბლიკაციები სულ უფრო და უფრო ხშირად ქვეყნდებოდა ევროპის იმდროინდელ პრესაში. ცოცხლდებოდა ლეგენდები, მითები, გამოცემები, რასაც ამყარებდა არქეოლოგთა ნაპოვნის მაგერიალური საფუძველი. კურციუსის აღმოჩენებმა ერთიორად გაზარდა ანტიკურობისადმი და ოლიმპიური თამაშების აღორძინებისადმი ინტერესი, რომელიც კიდევ უფრო გააღვივა 1882 წელს. მის მიერ გამოცემულმა წიგნმა „ოლიმპიის საკურთხეველი“.

ერნსტ კურციუსი 88 წლის გარდაიცვალა და ეს 1896 წელს მოხდა, სწორედ იმ წელიწადს, როცა მისი ოცნება რეალობად იქცა და გაიმართა თანამედროვეობის პირველი ოლიმპიური თამაშები.

XVIII-XIX საუკუნეებში სხვადასხვა ქვეყანაში ფიზიკური აღზრდისა და სპორტული მოძრაობის ნაციონალური სისტემების ფორმირებამ და ჩამოყალიბებამ უდაოდ დიდი როლი შეასრულა ოლიმპიური თამაშების აღდგენის საქმეში. პირველ რიგში უნდა გამოიყოს გერმანული (ი. გუსტ-მუგსი, გ. ფიტი. ფ. ანი, ლ. იანი და სხვა), ინგლისური (დ. ლოკი, ჩ. კინგლი, გ. არნოლდი, გ. სპენსერი), ფრანგული (ჟ.ჟ. რუსო, დ. ამოროსი, გ. დემენი), შვედური (პ. და ი. ლინგები, პ. ლილბეკი), ჩეხური (მ. გირში, ი. ფუგნერი) და რუსული (ე. პოკროვსკი, ე. დემენტიევი, პ. ლესგაფტი) სისტემები.

თანამედროვე ოლიმპიური თამაშების აღორძინებას დიდად შეუწყო ხელი მე-19 საუკუნის მეორე ნახევრიდან სხვადასხვა სპორტის სახეების გავრცელება-განვითარებამ და უდიდესი საერთაშორისო შეჯიბრებების ჩატარებამ. ჯერ კიდევ 1846 წელს ავსტრალიის ქალაქ სიდნეიში ჩატარდა პირველი მსოფლიო ჩემპიონატი ცურვაში 440 იარდის დისტანციაზე. ამ დისტანციაში იმარჯვა ამერიკელმა უ. რედმენმა. 1858 წელს ასევე ავსტრალიაში ჩატარეს მსოფლიო ჩემპიონატი 100 იარდზე, რომელშიც ინგლისელ ჩარლზ სტადმენტან დაძაბულ ბრძოლაში იმარჯვა ავსტრა-ლიელმა ჯო ბენეგმა.

მე-19 საუკუნის 50-იან წლებიდან ჰოლანდიაში იმართება დიდი საერთაშორისო შეჯიბრება ციგურებით სწრაფობენაში. ასპარეზობაში, რომელსაც 20-30 ათასი მაყურებელი ესწრებოდა, მონაწილეობდნენ ამერიკის შეერთებული შტატების, რუსეთის, დანიის, ნორვეგიის, ინგლისის, ჰოლან-დიისა და სხვა ქვეყნების სპორტსმენები.

ამ პერიოდისათვის შეჯიბრებები გარდებოდა სპორტის სხვა სახეობებშიც. 1871 წელს უნგრეთის ქალაქ ბუდაში ჩატარდა დიდი საერთაშორისო გურნირი სროლაში, რომელშიც ავსტრო-უნგრეთის, ამერიკის შეერთებული შტატების, თურქეთის, გერმანიისა და შვეიცარიის უძლიერესი მსროლელები მონაწილეობდნენ. 1877 წლიდან იღებს სათავეს ცნობილი უიმბლდონის გურნირი. პირველად ბალახის კორტებზე ასპარეზობდნენ მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის ჩოგბურთელები. 1889 წელს ამსტერდამში ჩატარდა მსოფლიოს პირველი ჩემპიონატი ციგურებით სწრაფობენაში. 1891 წელს ჩატარდა ევროპის პირველი ჩემპიონატი მძლეოსნობაში, ხოლო 1893 წელს ნიხოსნობაში.

ოლიმპიური თამაშების ჩატარების აუცილებლობას დიდი ბიძგი მისცა ნაციონალური და საერთაშორისო სპორტული გაერთიანებების კავშირების, ფედერაციების, ლიგებისა და კლუბების ჩამოყალიბებამ. 1858 წელს შეიქმნა „ამერიკის შეერთებული შტატების ბეისბოლის ნაციონალური ფედერაცია“. 1863 წელს ჩამოყალიბდა ინგლისის ფეხბურთელთა ლიგა. მოგვიანებით ყალიბდება ნაციონალური ფედერაციები განვარჯიშში, ცურვაში, საცი-გურაო და საიალქნო სპორტში, ნიხოსნობაში, ველოსპორტში, მძლეო-სნობაში, ჭიდაობაში და ძალოსნობაში.

1881 წელს შეიქმნა განვარჯიშის საერთაშორისო ფედერაცია. 1882 წელს ნიჰოსნობისა და მოციგურავეთა საერთაშორისო ფედერაციები.

გარდა ფედერაციებისა და კავშირებისა იქმნებოდა ნაციონალური და საერთაშორისო სპორტული გაერთიანებები, რომელთა საქმიანობაზე უდიდეს გეგავლენას ახდენდნენ სახელმწიფოებრივი ინტერესები, პოლიტიკური მდგომარეობა და რელიგიური შეხედულებები. მიუხედავად ამისა ამ ორგანიზაციების უმრავლესობა ისწრაფოდა ფართო საერთაშორისო კავშირებისაკენ. არ არის გამორიცხული, რომ სწორედ ასეთი ღკოლვის შედეგი ყოფილიყოს ოლიმპიური თამაშების აღდგენის იდეა, რომელიც XIX საუკუნის დამლევს თითქმის მთელი მსოფლიოს სპორტულ სამოგადოებრ-იობას მოედო.

2.2. პიერ დე კუბერტენი

როგორც აღვნიშნეთ 394 წელს ჩვენი წელთაღრიცხვით ძველ-ბერძნულმა ოლიმპიურმა თამაშებმა არსებობა შეწყვიტა. თანამედროვეობის პირველი თამაშების ჩატარება მხოლოდ 1500 წლის შემდეგ გახდა შესაძ-ლებელი. იგი XIX საუკუნის ბოლოს, 1896 წელს, ახალ ისტორიულ პირობებში გაიმართა.

თანამედროვე ოლიმპიური თამაშების ფუძემდებლად სამართლიანად მიიჩნევენ ფრანგ ბარონს, პიერ დე კუბერტენს, რომელმაც ოლიმპიური თამაშების აღორძინების იდეა ოფიციალურად 1893 წელს წამოაყენა.

პიერ დე კუბერტენი დაიბადა 1863 წლის 1 იანვარს პარიზში, არის-გოკრატულ ოჯახში. წინაპრები მეფის კარზე მსახურობდნენ. მამამისი თავისუფალი მხატვარი იყო. ბავშვობაში პატარა პიერი ხშირად თავს ირ-თობდა ცხენით ჯირითში, ვარჯიშობდა ფარიკაობასა და ნიჰოსნობაში. მშობლებს სურდათ იგი სამხედრო გამოსულიყო, მაგრამ მან სულ სხვა გზა აირჩია. ჯერ კიდევ ბავშვობაში კუბერტენმა მშობლებთან ერთად იმოგ-ზაურა იტალიაში, გერმანიაში, ავსტრიაში და შვეიცარიაში. რამოდენიმეჯერ იყო ინგლისში, სადაც მასზე უდიდესი შთაბეჭდილება მოუხდენია ფიზიკური აღმრდის ინგლისური სკოლის ერთ-ერთ თვალსაჩინო წარმომადგენლის - თომას არნოლდის ფილოსოფიას.

პ. კუბერტენი, იურიდიული კოლეჯისა და პოლიტიკურ მეცნიერებათა სკოლის დამთავრების შემდეგ შედის სორბონის უნივერსიტეტში ფილოსო-ფიის ფაკულტეტზე. აქ იგი საფუძვლიანად ეცნობა ფრანგული ფილოსოფიისა და ინგლისის განათლების ისტორიას.

სორბონაში სწავლის დროს იგი ისტორიითა და ეროვნებათაშორისი ურთიერთობით დაინტერესდა. შემდეგ გაიცაყა განათლებისა და ფიზიკური აღმრდის პრობლემებმა, რაშიც თავი გამოიჩინა, როგორც ჭეშმარიტმა რეფორმატორმა.

1886-1887 წლებში პიერ და კუბერტენი აქვეყნებს სტატიების ციკლს, რომლებშიც ფიზიკური აღმრდის საკითხებს ეხება. იგი, თავისი თანამედ-როვეებისაგან განსხვავებით, ყველას მოუწოდებდა არ მოეხდინათ საზღვარ-გარეთული სპორტის კოპირება, არამედ მათ საფუძველზე შეექმნათ ახალი. მაგალითად უარი ეთქვათ გერმანულ განვარჯიშზე დაფუძნებულ ახალგაზ-რდობის გასამხედროებულ აღმრდაზე.

XIX საუკუნის 70-იან წლებში საფრანგეთის მთავრობა, რომელიც შეშფოთებული იყო ერის ფიზიკური მდგომარეობით, სკოლებში სავალდებულოს ხდის განვარჯიშული პროგრამებით სწავლებას და ძირითადად გერმანელების გამოცდილებაზე იღებს ორიენტაციას. რეფორმატორები უკმა-ყოფილონი არიან პრობლემისადმი ასეთი მიდგომისა და მთავრობისაგან მოითხოვენ სხვაგვარ დამოკიდებულებას. ამ მიზნით პ. კუბერტენს დაევალა საფუძვლიანად შეესწავლა

მოწინავე ქვეყნების განათლების სტრუქტურები და მათი ანალიზის საფუძველზე შექმუშავენა ფიზიკური აღზრდის ფრანგული მოდელი. უნდა აღინიშნოს, რომ პ. კუბერტენმა ბრწყინვალედ გაართვა თავი ამ დავალებას და წამოაყენა ისეთი რეკომენდაციები, რომლებიც კარდინალურად ცვლიდნენ განათლებისა და აღზრდის სისტემას.

pier de kuberteni

საფრანგეთის ახალგაზრდობის აღზრდის სისტემის სრულყოფის ძირითად რეზერვს პ. კუბერტენი ფიზიკური აღზრდისადმი დამოკიდებულების შეცვლაში ხედავდა, რადგან ფიზიკური აღზრდა მიაჩნდა ერის ჯანმრთელობის განმტკიცების უმნიშვნელოვანეს ფაქტორად. მან უარყო ფიზიკური აღზრდის გერმანული სისტემა, როგორც უხეში და გასამხედ-როებული და რეკომენდაცია მისცა აღზრდის ინგლისური სისტემის გაუმ-ჯობესებულ ვარიანტს, რომელიც ორიენტირებული იყო თამაშებზე და რეკრეაციულ სახეებზე.

სხვადასხვა ქვეყნების ხალხის ჯანმრთელობაზე, კულტურაზე, განათ-ლებაზე და აღზრდაზე სპორტის ზეგავლენის შესწავლის წყალობით პ. კუ-ბერტენმა ჩამოაყალიბა საკუთარი დამოკიდებულება სპორტის მიმართ არა მხოლოდ როგორც აღზრდისა და განათლების საშუალებაზე, არამედ როგორც საერთაშორისო თანამშრომლობის, მშვიდობისა და ხალხთა შორის მეგობრობის განმტკიცების ფაქტორზე.

სპორტის მიმართ ამგვარი დამოკიდებულების ფორმირებაში პ. კუბერტენს არა მხოლოდ XIX საუკუნისათვის არსებული ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სისტემების სრულყოფილი შესწავლა დაეხმარა, არამედ ის ისტორიული გამოკვლევები, რომლებიც მან ჩაატარა მრავალი ქვეყნის ხალხთა ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სისტემების განვითარების საქმეში.

პიერ დე კუბერტენმა საფრანგეთის მთავრობას წარუდგინა ოლიმპიური თამაშების აღდგენის იდეაც, ამ წინადადებას მთავრობის წევრები ძალზე ცივად შეხვდნენ. თუმცა პ. კუბერტენს უკან არ დაუხევია და მან ამ იდეის აქტიური პროპაგანდა დაიწყო ევროპის ქვეყნებსა და ამერიკის შეერთებულ შტატებში. პროექტი, რომლის საფუძველი ოლიმპიური თამაშების აღდგენა იყო, მრავალი ქვეყნის ნაციონალური სპორტული ფედერაციებისათვის მიმზიდველი და მისაღები აღმოჩნდა. მათ მიაჩნდათ, რომ ეს ხელს შეუწყობდა სპორტის სახეების შემდგომ განვითარებას. ამასთან იგი საჭირო იქნებოდა ქვეყნის სახელმწიფო ორგანოებისათვის, რომლებსაც დამატებითი მაქანიზმები უჩნდებოდათ სახელმწიფო პოლიტიკისა და ნაციონალური პრესტიჟის ამაღლებისათვის.

თავად პ. კუბერტენის სიგყვებიდან გამომდინარე, ოლიმპიური თამაშების აღდგენის კომპანია მან 1887 წლის 30 აგვისტოს დაიწყო, როცა გამო-აქვეყნა სტატია, რომელშიც ის ფრანგების ყურადღებას ამახვილებდა სკოლებში ბავშვების ყოველმხრივ ფიზიკურ მომზადებასა და ფიზიკური აღზრდის ლიგის ჩამოყალიბების აუცილებლობაზე. 1888 წელს გამოდის პ. კუბერტენის წიგნი „აღზრდა ინგლისში“, ერთი წლის შემდეგ კი მეორე წიგნი – „ინგლისური აღზრდა საფრანგეთში“, რომელშიც იგი თავის ჩანაფიქრზე მოგვითხრობს. 1888 წლის 1 ივლისს საფრანგეთის განათლების სამინისტროს მიერ შექმნილ ფიზიკური ვარჯიშების დანერგვის საგანგებო კომიტეტის სხდომაზე, პ. კუბერტენმა წარადგინა ოლიმპიური თამაშების აღდგენის იდეის ძირითადი პრინციპები. კუბერტენმა, როგორც განსაკუთრებული ორგანიზატორული ნიჭით დაჯილდოებულმა ადამიანმა, გაითვალისწინა ბერძნების მიერ 1859-1889 წლებში ჩატარებული თამაშების წარუმატებელი გამოცდილება და გადაწყვიტა ოლიმპიური თამაშების აღდგენის ორგანიზებისათვის მოემიდა სხვადასხვა ქვეყნის თვალსაჩინო სპორტული მოღვაწეები, რათა თავიდანვე მიეცა ოლიმპიური მოძრაობისათვის საერთაშორისო ხასიათი. ამ მიზნით 1889-1890 წლებში ის აწარმოებს ინტენსიურ მიმოწერას უცხოეთის სპორტის დარგის მუშაკებთან, აწყობს სხვადასხვა სახის საერთა-შორისო შეჯიბრებებს, ახორციელებს საქმიან ვიზიტებს ინგლისსა და ამერიკის შეერთებულ შტატებში. იგი პირველად აშშ-ს 1889 წელს ეწვია, როგორც სპორტული წვრთნის სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მონაწილე. 1890 წელს პ. კუბერტენის თაოსნობით პარიზში იმართება საერთაშორისო სამეცნიერო კონგრესი, რომელიც ასევე წვრთნის პრობლემებს მიუძღვნა. ამ კონგრესის მაღალ დონეზე ჩატარებამ საგრძნობლად აამაღლა პ. კუბერტენის ავტორიტეტი და პოპულარობა. ინგლისისა და ჩრდილოეთ ამერიკის სპორტულ ორგანიზაციებთან მყარდება მჭიდრო კავშირი. ამავე პერიოდში საფრანგეთში იქმნება სპორტულ სამოგადოებათა კავშირი, რომლის პირველ გენერალურ მდივნად პიერ დე კუბერტენს ირჩევენ.

1892 წელს ახლადდაარსებული კავშირის ანსამბლეაზე, რომელიც სორბონის უნივერსიტეტის დიდ დარბაზში ჩატარდა, გაიმართა ისტორიული დისკუსია სპორტის თემატიკაზე. პ. კუბერტენმა გააკეთა მოხსენება – „ფიზიკური ვარჯიშები თანამედროვე მსოფლიოში“, რომელიც ფაქტიურად მისი პირველი ნაბიჯი იყო სპორტის ინტერნაციონალიზაციის გზაზე. აქ უკვე საჯაროდ გაისმა მოწოდება ოლიმპიური თამაშების აღორძინების შესახებ. თავისი ვრცელი მოხსენების დასკვნით ნაწილში მან აღნიშნა: „არიან ადამიანები, რომლებიც ამბობენ ომის თავიდან აცილების შესახებ. ისინი რომლებიც ასეთ ადამიანებს მეოცნებებებად თვლიან, ცდებიან. მაგრამ არიან სხვები, რომლებიც ამბობენ ომის

გაჩაღების შანსების პროგრესულ შემცირებაზე, და მე ამაში საერთოდ ვერავითარ უტოპიას ვერ ვხედავ. გასაგებია, რომ გელეგრაფმა, რკინიგზამ, გელეფონმა, ჩატარებულმა სამეცნიერო კონგრესებმა და გამოფენებმა მსოფლიოსათვის მეტი გააკეთეს, ვიდრე ყველა სახის მოლაპარაკებებმა და დიპლომატიურმა შეთანხმებებმა და მე ვფიქრობ, რომ სპორტი კიდევ უფრო მეტს გააკეთებს. მან ვინც ნახა, თუ როგორ მიაბიჯებს ოცდაათი ათასი კაცი, წვიმის მიუხედავად, ფეხბურთის მაგიხს საყურებლად, იცინა, რომ მე არ ვაჭარბებ. მოდით მოვახდინოთ ჩვენი მორბენლებისა და მოფარიკავეების ექსპორტირება, ეს იქნება მომავლის თავისუფალი ვაჭრობა. როდესაც ეს დღე მოვა და შევა ძველი ევროპის ადამიანებში, პროგრესი მშვიდობის საკითხში მიიღებს ახალ, მძლავრ იმპულსს. ყველაფერი ეს მიგვიყვანს იქამდე, რომელსაც ჩვენი პროგრამის მეორე ნაწილს ვეძახით. ვიმედოვნებთ, რომ თქვენ დაგვეხმარებით მომავალშიც ისე, როგორც გვეხმარებოდით წარსულში, რომ განვახორციელოთ ეს ახალი პროექტი. მე მხედველობაში მაქვს, რომ ცხოვრების თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისად ჩვენ ავალორძინებთ უდიდეს და საუცხოო ინსტიტუტს - ოლიმპიურ თამაშებს.“

ინგლისსა და ამერიკის შეერთებულ შტატებში მოგზაურობის დროს პ. კუბერტენი დაუახლოვდა და მჭიდრო კავშირი დაამყარა ოლიმპიური თამაშების აღორძინების ისეთ აქტიურ მომხრეებთან, როგორებიც იყვნენ დოქტორი უილიამ პენი ბრუქსი, ოლიმპიური სამოგადოებისა და ნაციონალური ოლიმპიური ასოციაციის ფუძემდებლები მაჩ ვანლოკსი და უილიამ სლოენი. ეს სამივე დიდი პიროვნება პრინსტონის უნივერსიტეტის პოლიტიკური მეცნიერების პროფესორები იყვნენ და საუნივერსიტეტო წრეებში დიდი ავტორიტეტით სარგებლობდნენ. მათ სახელთან არის დაკავშირებული სპორტის განვითარება ამერიკის შეერთებულ შტატებში. პ. კუბერტენი ასევე დაუახლოვდა ინგლისელ ჩარლზ ჰერბერტს - XIX საუკუნის 70-იანი წლების მრავალი საერთაშორისო შეჯიბრებებში გამარჯვებულს რბენსა და ნიჩბოსნობაში. აქტიური სპორტიდან წასვლის შემდეგ ჰერბერტი სპორტის ერთ-ერთ გამორჩეულ მოღვაწედ და მისი განვითარების ორგანიზა-გორად იქცა. იგი მხურვალედ უჭერდა მხარს საერთაშორისო ფედერაციების შექმნას და ოლიმპიური თამაშების აღდგენის იდეას. პ. კუბერტენი საკმაოდ მაღალ შეფასებას აძლევდა ამ ადამიანების მოღვაწეობას. კერძოდ, დოქტორ ბრუქსის შესახებ 1890 წელს იგი წერდა, რომ სპორტს და ოლიმპიური თამაშების აღდგენის იდეას არ ჰყავს ისეთი მტკიცე და დაჯერებული ადამიანი, როგორიც დოქტორი უილიამ ბრუქსია. მიუხედავად 82 წლის ასაკისა, იგი მხნე და აქტიურია და უდიდეს საქმეს აკეთებს სპორტული კავშირების განვითარებისათვის. პ. კუბერტენის აზრით ამერიკის შეერთებული შტატების უნივერსიტეტებში ოლიმპიური თამაშების აღდგენის იდეის გავრცელების საქმეში ფასდაუდებელი წვლილი შეიტანა პროფესორმა უ. სლოენმა. 1894 წელს პარიზში გამოცემული საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პირველ ბიულეტენში პ. კუბერტენი წერდა: „1893 წლის შემოდგომაზე მე წარუშლელი შთაბეჭდილებებით დავბრუნდი ამერიკის შეერთებული შტატები-დან. ჩიკაგოში ვიყავი არაჩვეულებრივ სპორტულ კლუბში, სან-ფრანცისკოში – ოლიმპიურ კლუბში. მე ასევე მიმიღეს აშშ-ს ყველა უნივერსიტეტში და არსად ოლიმპიური თამაშების აღდგენის იდეას არ ხვდებოდნენ ისეთი ენთუზიამზით, როგორც აქ. განსაკუთრებულ ინტერესს იჩენდა უილიამ სლოენი, რომელმაც ნიუ-იორკის უნივერსიტეტის კლუბში დიდი ბანკეტი მოაწყო. აქ დამსწრე სამოგადოება დიდი ინტერესით ხვდებოდა სპორტისა და ოლიმპიზმის იდეებს“.

პ. კუბერტენი, რომელიც დაბეჯითებით მიიწევდა თავისი მიზნის მისაღწევად, აქტიურად ეწეოდა პრაქტიკულ საქმიანობასაც. 1892 წლის ოქტომბერში მან საფრანგეთში მიიწვია ინგლისის ნიჩბოსანთა გუნდი. შემდეგ დაიწყო ფრანგი სპორტსმენების მომზადება ჰენლის

სანიხბოსნო რეგატისათვის. 1890-1892 წლებში პ. კუბერგენი და მისი მომხრეები აქტიურად იღვწიან საფრანგეთის სკოლებში ფიზიკური აღზრდის დანერგვისათვის.

როგორც ამერიკელი ისტორიკოსი ჯონ ლუკასი აღნიშნავს, 1892 წლის საფრანგეთის სპორტული სამოგადოებების კავშირის ანსამბლეს შემდეგ პ. კუბერგენი საბოლოოდ დარწმუნდა ოლიმპიური იდეების განვითარების აუცილებლობაში და უკვე არა ნაციონალური, არამედ საერთაშორისო მასშტაბით. ამერიკისა და ინგლისის ათლეტური კავშირების დახმარებით პ. კუბერგენმა შექმნა სპეციალური კომიტეტი, რომელსაც დაევალა დამფუძნებელი კონგრესის მომზადება. პ. კუბერგენის მრავალწლოვანმა დაუღა-ლაგმა შრომამ თავისი ნაყოფი გამოიღო.

2.3. ოლიმპიური თამაშების აღორძინების კონგრესი

1894 წლის 16 ივნისს პარიზის სორბონის უნივერსიტეტის დიდ სხდომათა დარბაზში ორიათასამდე კაცმა მოიყარა თავი. პ. კუბერგენმა შეგნებულად აირჩია კონგრესის ჩასატარებლად მეცნიერების ეს ტაძარი, რადგან ყველასათვის გასაგები ყოფილიყო, რომ საქმე გვქონდა გაცილებით უფრო დიდ და მასშტაბურ მოვლენასთან, ვიდრე უბრალო სპორტულ თათბირთან. ფორუმს ესწრებოდა 12 ქვეყნის 49 სპორტული ორგანიზაციის 79 დელეგატი. მოსაწვევ ბარათებზე ეწერა – „ოლიმპიური თამაშების აღორძინების კონგრესი“. მოგვიანებით ეს კონგრესი ისტორიაში შევა, როგორც პირველი ოლიმპიური კონგრესი. ძლიერი შთაბეჭდილება მოახდინა ფორუმის მონაწილეებზე ძველბერძნულ ენაზე წაკითხულმა „აპოლონის ჰიმნმა“, რომელიც ამ კონგრესის დაწყებამდე რამოდენიმე თვით ადრე იქნა აღმოჩენილი.

კონგრესზე პერსონალური მოწვევა ჰქონდათ ამერიკელ პროფესორ უ. სლოენს, ინგლისელ ჩ. ჰერბერტს, შვედ ვ. ბლანკას და უნგრელ ფ. კამენის. დიდი ქვეყნებიდან მხოლოდ გერმანიამ განაცხადა უარი კონგრესის მუშაობაში მონაწილეობაზე. გერმანიის სამხედრო წრეები მტრულად განეწ-ყვნენ ორგანიზატორების მიერ გამოცხადებული ოლიმპიური თამაშების პაცი-ფისტური იდეებისადმი.

კონგრესის დელეგატები ორ სექციაში მუშაობდნენ და ძირითადად იმ საკითხებს განიხილავდნენ, რომელიც პ. კუბერგენმა კონგრესის დაწყებამდე რამოდენიმე დღით ადრე გამოაქვეყნა

სტაგიაში „ოლიმპიური თამაშების აღორძინება“, სადაც მკაფიოდ იყო ჩამოყალიბებული ოლიმპიზმის იდეალები და პრინციპები. განსაკუთრებული სიმწვავით მიდიოდა კამათი სამოყვარულო და პროფესიული სპორტის საკითხებზე. საბოლოოდ გაიმარჯვა პ. კუბერტენის წინადადება, რომელიც ყოველთვის გამოდიოდა უმაღლესი კვალიფიკაციის სპორტსმენების საცირკო შემსრულებლებად გადაქცევის წინააღმდეგ.

კონგრესზე გადაწყდა, რომ როგორც ძველბერძნული გრადიცია, თანამედროვე ოლიმპიური თამაშები გაიმართება ყოველ ოთხ წელიწადში ერთხელ, რომ თამაშები (ძველი ოლიმპიადებისაგან განსხვავებით) იქნება თანამედროვე და საერთაშორისო, რომ მის პროგრამაში შევა სპორტის ის სახეები, რომლებიც XIX საუკუნეში არის კულტივირებული, რომ თანამედროვე ოლიმპიური თამაშები რიგრიგობით ჩაგარდება სხვადასხვა კონტინენტის სხვადასხვა ქვეყანაში.

პარიზის პირველი ოლიმპიური კონგრესის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი შედეგი უსათუოდ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის (სოკ) შექმნა იყო. ეს 1894 წლის 23 ივნისს მოხდა. სოკ-ის შემადგენლობაში ინგლისის, აშშ-ს, რუსეთის, იტალიის, საფრანგეთის, საბერძნეთის, შვეიცარიის, უნგრეთის, ჩეხეთის, ბელგიის, არგენტინის და ახალი ზელანდიის წარმომადგენლები შევიდნენ.

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრთა სია პირადად პიერ დე კუბერტენის მიერ მომზადდა, რომელიც ერთხმად იქნა დამტკიცებული.

თანამედროვეობის პირველი საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრები გახდნენ: ლორდი ამპტჰილი და ჩარლზ ჰერბერტი (ინგლისი), პროფესორი უილიამ სლოენი (აშშ), გენერალი ალექსეი ბუტოვსკი (რუსეთი), დემეტრიუს ვიკელასი (საბერძნეთი), ბარონი პიერ დე კუბერტენი და ერნე კალო (საფრანგეთი), გენერალი ვიქტორ ბალკი (შვეიცარია), ფერენც კემენი (უნგრეთი), იურისტი ირჟი გუგ იაროვსკი (ბოჰემია), დოქტორი ხოსე ბენჯამინ სუბიერი (არგენტინა), ლეონარდ კაფი (ახალი ზელანდია), გრაფი ლუკეზი პალი და დიუკ ანდრია კარაფა (იტალია) და გრაფი მაქსიმ დე ბუსიე (ბელგია).

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის გენერალურ მდივნად ბარონ პიერ დე კუბერტენი იქნა არჩეული. ხოლო პირველ პრეზიდენტად ბერძენი დემეტრიუს ვიკელასი. კონგრესზე დამტკიცებულ იქნა ოლიმპიური ქარტია, რომელიც სოკ-ის საწესდებო დოკუმენტების კრებულს წარმოადგენდა. ქარტია განსაზღვრავდა ოლიმპიური მოძრაობის ამოცანებს და მიზნებს, პრინციპებს, დებულებებს, ოლიმპიური თამაშების ჩატარების წესებს. ღრთა განმავლობაში ოლიმპიური ქარტიის სხვადასხვა პუნქტებში შეჰქონდათ დამატებები, დამუსტებები, აუცილებელი განმარტებები და ინსტრუქციები. ეს იმით იყო გამოწვეული, რომ პირვანდელ დებულებებში ბევრი ანტიდემოკრატიული ხასიათის მატარებელი პუნქტები იყო. პირველ რიგში ეს ეხებოდა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ფორმირების პრინციპებს, რომლის თანახმადაც მისი წევრები უვადოდ ირჩეოდნენ, ხოლო ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტებისა და საერთაშორისო ფედერაციების წარმომადგენლობა შემღუღული იყო.

დღევანდელი გადასახედიდან შესამჩნევი ლაფსუსის მიუხედავად თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ოლიმპიური ქარტია, რომლის ძირითადი კონცეფცია პ. კუბერტენის მიერ იყო შემუშავებული ემსახურებოდა და ემსახურება ოლიმპიურ მოძრაობას, როგორც თავისებური კონსტიტუცია.

თავდაპირველად კონგრესზე პ. კუბერტენმა წამოაყენა წინადადება, რომ ოლიმპიური თამაშები ჩატარებინათ XX საუკუნის პირველ წელს პარიზში. მაგრამ საბერძნეთის დელეგაციის დაჟინებული მოთხოვნის გათვალისწინებით და საბერძნეთის ბრწყინვალე წარსულის პატივისცემის ნიშნად გადაწყდა თანამედროვეობის პირველი ოლიმპიური თამაშები 1896 წელს

ათენში ჩაეგარებინათ. ამ გარემოებამ განაპირობა ისიც, რომ ბერძენი პოეტი და მთარგმნელი ბეკილას ღიმიგრიოსი ათენის ოლიმპიური თამაშების პრემი-დენგად აირჩიეს.

1894 წლის 23 ივნისს კონგრესმა თავისი მუშაობა დაასრულა.

2.4. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი (სოკ-ი)

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი, როგორც საერთაშორისო, არასამთავრობო ორგანიზაცია, განუსაზღვრელი ვადითაა შექმნილი და მისი იურიდიული სტატუსი შვეიცარიის ფედერალური საბჭოს 1981 წლის 17 სექტემბრის დადგენილებითაა აღიარებული. 1915 წლიდან ოლიმპიური კომიტეტის შტაბბინის მუდმივი ადგილსამყოფელია – ქ. ლოზანა. სოკ-ი არის თანამედროვე ოლიმპიური მოძრაობის უმაღლესი ორგანო. იგი როგორც უმაღლესი ოლიმპიური ინსტანცია, იღებს გადაწყვეტილებებს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტების (ეოკ) და სპორტის სახეობათა საერთაშორისო ფედერაციების (სსფ) აღიარების შესახებ, განსაზღვრავს ოლიმპიური თამაშების პროგრამებს, ირჩევს თამაშების ჩამტარებელ ქალაქს, აწესებს და ანიჭებს ოლიმპიურ ჯილდოებს. სოკ-ი გადამწყვეტ და საბოლოო სიგყვას ამბობს ოლიმპიური თამაშების მომზადებასთან და ჩატარებასთან დაკავშირებულ ყველა საკითხზე. სოკ-ის უმაღლესი ორგანოებია – სესია და აღმასკომი, რომელსაც სათავეში პრეზიდენტი უდგას.

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი თავის წევრებს კვალიფიციურ და ავტორიტეტულ პიროვნებათა რიგებიდან ირჩევს. ისინი უნდა იყვნენ იმ ქვეყნის მუდმივი მაცხოვრებლები, სადაც არსებობს სოკ-ის მიერ აღიარებული ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი. გარდა ამისა ისინი უნდა ფლობდნენ იმ ენათაგან ერთ-ერთს, რომელიც მიღებულია სესიის ოფიციალურ ენად (ინგლისური, ან ფრანგული). სამეიმო ვითარებაში სოკ-ის ახლადრჩეული წევრები ადასტურებენ თანხმობას მათზე დაკისრებულ ვალდებულებებზე და დებენ ფიცს, რომ პატივს სცემენ და უზრუნველყოფენ ოლიმპიური ქარტიისა და სოკ-ის დებულებების შესრულებას, თავისუფალი იქნებიან ნებისმიერი პოლიტიკური, თუ კომერციული გავლენისაგან, რელიგიური და რასობრივი შეხედულებებისაგან, იმოქმედებენ ოლიმპიური მოძრაობის ინტერესების შესაბამისად. ჩვეულებრივ ერთი ქვეყნიდან

sok-is Stabbina lozanaSi

ირჩევენ ერთ წევრს, მაგრამ იმ ქვეყნებიდან სადაც ჩატარდა ზამთრისა და ზაფხულის ოლიმპიური თამაშები, დასაშვებია სოკ-ის ორი წევრის არჩევა. სოკ-ი თავის შეხედულებებით თავად ირჩევს ახალ წევრებს. თვითშეფასების პრინციპმა უნდა უზრუნველყოს სოკ-ის სრული დამოუკიდებლობა. სოკ-ის წევრები ითვლებიან საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წარმომადგენლებად თავიანთ ქვეყნებში და არა დელეგატებად ამ ქვეყნებიდან. სოკ-ის წევრს უფლება არ აქვს მიიღოს მთავრობის, ორგანიზაციის, ან კერძო პირის ისეთი წინადადებები, რომლებიც შებოჭავენ მის მოქმედებას და დამოუკიდებლობას ხმის მიცემის პროცესში. პ. კუბერტენი დარწმუნებული იყო, რომ ამგვარი მიდგომით აბსოლუტურად დაცული იქნებოდა ოლიმპიური იდეები, ადგილობრივი სამთავრობო ორგანიზაციების მხრიდან გამოირიცხებოდა ყოველგვარი გეოლოგიური მცდელობა და ეროვნული ინტერესები საერთო პრინციპიან ღირებულებებს დაექვემდებარებოდა.

სესია არის საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის უმაღლესი ორგანო. სესია იმართება წელიწადში ერთხელ მაინც. რიგგარეშე სესია შეიძლება მოწვეულ იქნას პრეზიდენტის ინიციატივით, ან სოკ-ის წევრთა ერთი მესამედის წერილობითი მოთხოვნის საფუძველზე. მორიგი სესიის გამართვის ადგილს განსაზღვრავს სოკ-ი, ხოლო რიგგარეშესას – პრეზიდენტი. სესია ღებულობს ოლიმპიურ მოძრაობასთან დაკავშირებულ ყველა მნიშვნელოვან გადაწყვეტილებას. საჭიროების შემთხვევაში შესწორება შეაქვს ოლიმპიურ ქარტიში, განსაზღვრავს ოლიმპიური მოძრაობის განვი-თარების ძირითად მიმართულებებს, ირჩევს ზამთრისა და ზაფხულის ოლიმპიური თამაშების ქალაქ – ორგანიზატორებს, ამტკიცებს თამაშების პროგრამებს. აღმასკომის წინადადების საფუძველზე ირჩევს საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრებს, პრეზიდენტს, ვიცე-პრეზიდენტებს. სესიის გადაწყვეტილება საბოლოოა.

აღმასრულებელი კომიტეტის შემადგენლობაში გარდა პრეზიდენტისა, ოთხი ვიცე-პრეზიდენტი და ათი წევრი შედის. აღმასკომის ყველა წევრი აირჩევა სესიაზე ფარული კენჭისყრით. პრეზიდენტის გარდა ყველა წევრს ირჩევენ ოთხი წლით. აღმასკომი ხელმძღვანელობს სოკ-ის საქმიანობას და ყურადღებას აქცევს ოლიმპიური ქარტის დაცვას, პასუხს აგებს სოკ-ის აღმინისტრაციის საქმიანობაზე და ფინანსურ მოღვაწეობაზე. სესიას წარუდგენს სოკ-ის წევრობის კანდიდატებს, ნიშნავს ღირეფტორებს, ინახავს სოკ-ის არქივს და ა.შ.

საერთაშორისო ოლიმპიურ მოძრაობას ხელმძღვანელობს პრეზიდენტი, რომელსაც ირჩევენ სოკ-ის წევრთაგან რვა წლის ვადით მომდევნო ოთხი წლით ხელახალი არჩევის უფლებით.

ოლიმპიური მოძრაობის ერთ-ერთ ორგანიზაციულ ფორმას წარმოადგენს კონგრესი. 1894-1930 წლებში მოეწყო ცხრა კონგრესი, რომელთაგან რვის ორგანიზატორი პიერ დე კუბერტენი იყო. შემდეგ მთელი 43 წლის განმავლობაში ოლიმპიური კონგრესი აღარ გამართულა. განახლდა 1973 წელს ვარნაში.

განახლებული ოლიმპიური ქარტიის თანახმად, სოკის გადაწყვეტილებით და მისი პრეზიდენტის თაოსნობით, ოლიმპიურ კონგრესს რვა წელიწადში ერთხელ იწვევენ და მას საკონსულტაციო ხასიათი აქვს. კონგრესი შედგება სოკის წევრებისა და საპატიო წევრებისაგან, საერთაშორისო სპორტული ფედერაციების, ეოკებისა და სოკის მიერ აღიარებული სხვა ორგანიზაციების წარმომადგენლების, მოწვეული სპორტსმენებისა და სხვა პირებისაგან. კონგრესის დღის წესრიგს ამტკიცებს სოკის აღმასრულებელი საბჭო.

დღემდე გაიმართა 13 ოლიმპიური კონგრესი:

- 1894 წლის 16-21 ივნისი, პარიზი, სორბონი. ორგანიზატორი - საფრანგეთის სპორტული ათლეტიკის საზოგადოებათა კავშირი (თავმჯდომარე - ლეონ დე ჟანვიე, გენერალური მდივანი - პიერ დე კუბერტენი). კონგრესის მუშაობაში 2000-მდე კაცი მონაწილეობდა, მაგრამ მოთავეთა ჯგუფი შედარებით მცირერიცხოვანი იყო: მასში შედიოდა საორგანიზაციო კომიტეტის 10 წევრი და 37 სპორტული ფედერაციის მიერ წარგზავნილი 78 დელეგატი, რომელთაგან საფრანგეთს წარმოადგენდა 58, აშშ-ს, რუსეთს, დიდ ბრიტანეთს, საბერძნეთს, იტალიას, ესპანეთს, ბელგიასა და შვედეთს - 20. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის თავმჯდომარედ აირჩიეს ბერძენი დემეტრიოს ვიკელასი, გენერალურ მდივანად - პიერ დე კუბერტენი. კონგრესმა მიიღო ისტორიული გადაწყვეტილება ოლიმპიური თამაშების აღდგენის შესახებ.
- 1897 წლის 23-31 ივნისი, ჰავრი. ორგანიზატორი - საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი. კონგრესის მუშაობაში მონაწილეობდა 60 დელეგატი საფრანგეთიდან, დიდი ბრიტანეთიდან, გერმანიიდან, უნგრეთიდან, ბულგარეთიდან, რუსეთიდან, იტალიიდან, აშშ-იდან, შვედეთიდან და ესპანეთიდან. განიხილეს სპორტული ჰიგიენისა და პედაგოგიკის საკითხები. მიიღეს დადგენილებები სხვადასხვა საკითხზე.
- 1905 წლის 9-14 ივნისი, ბრიუსელი. საორგანიზაციო კომიტეტის ხელმძღვანელი - გრაფი ანრი დე ბაიე-ლატური, თავმჯდომარე - პიერ დე კუბერტენი. კონგრესზე მუშაობდა სამი კომისია. განიხილეს სპორტისა და ფიზიკური აღზრდის სხვადასხვა საკითხი, მათ შორის სპეციალისტთა მომზადების, სკოლაში ფიზიკური აღზრდის ორგანიზაციის, სასპორტო ნაგებობათა მშენებლობისა.
- 1906 წლის 23-25 ივნისი, პარიზი. საკონსულტაციო კონფერენცია. საორგანიზაციო კომიტეტის ხელმძღვანელი და კონგრესის თავმჯდომარე - პიერ დე კუბერტენი. მიიღეს დადგენილება, რომელიც ითვალისწინებდა ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში ლიტერატორთა, არქიტექტორთა, მხატვართა, მოქანდაკეთა და მუსიკოსთა კონკურსების ჩართვას. დადგენილება სრულდებოდა ძირითადად 1912-1948 წლებში გამართულ ოლიმპიურ თამაშებზე.
- 1913 წლის 7-11 მაისი, ლოზანა. კონგრესს თავმჯდომარეობდა ბარონი პიერ დე კუბერტენი. მონაწილეობდნენ: ავსტრიის, ბელგიის, საფრანგეთის, გერმანიის, იტალიის, ჰოლანდიის, ნორვეგიის, აშშ-ისა და შვეიცარიის წარმომადგენლები. კონგრესი მიემდგნა სპორტის ფსიქოლოგიისა და ფიზიოლოგიის საკითხებს. წარმოდგენილი იყო 37 მოხსენება, მათ შორის იტალიელი ისტორიკოსის ფერარას "სპორტის საზღვრები" და ფრანგი ჟურნალისტის პოლ რუსოს " რეკორდსმენის შინაგანი მდგომარეობა". კონგრესზე სიტყვით გამოვიდა აშშ-ის ყოფილი პრეზიდენტი თეოდორ რუზველტი.
- 1914 წლის 15-23 ივნისი, პარიზი. კონგრესის მუშაობაში მონაწილეობდა 29 ქვეყნის ეოკის 120 დელეგატი, აგრეთვე იმ ქვეყნების წარმომადგენლები, რომელთა ეოკები სოკის მიერ ჯერ აღიარებული არ იყო. ამ კონგრესზე პირველად წარმოადგინეს ოლიმპიადის ხუთი რგოლისაგან შემდგარი ემბლემა. მიიღეს გადაწყვეტილება, რომლის საფუძველზეც ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობის უფლება მხოლოდ მოყვარულ სპორტსმენებს ეძლეოდათ, ქალებს კი ორ სახეობაში - ცურვასა და ჩოგბურთში უნდა ეასპარეხათ.

- 1921 წლის 2-7 ივნისი, ლოზანა. კონგრესის მუშაობაში მონაწილეობდა 23 ქვეყნის 78 დელეგატი. მუშაობდა სამი კომისია. მიიღეს რეზოლუცია, რომლის საფუძველზეც ეროვნულ ფედერაციებს უნდა წარედგინათ ეოკის დამტკიცებული საგარანტიო წერილები სპორტსმენის მიერ მოყვარულის სტატუსის დაცვის შესახებ, აგრეთვე დადგენილებები, რომლებიც ეხებოდა მსაჯთა კოლეგიის შემადგენლობასა და შეჯიბრებაზე სპორტსმენთა დაშვების საკითხებს.
- 1925 წლის 29 მაისი-4 ივნისი, პრაღა. კონგრესის მუშაობაში მონაწილეობდა 21 ქვეყნის 62 დელეგატი. მიიღეს რეზოლუციები პროფესიული სპორტის განვითარების პირობების, კრივში შეჯიბრების ჩატარების ფორმის, ოლიმპიური თამაშების მონაწილეთა სამედიცინო შემოწმების, სპორტული პრესისა და სხვა საკითხების შესახებ.
- 1930 წლის 25-30 მაისი, ბერლინი. კონგრესის მუშაობაში მონაწილეობდა 25 ქვეყნის 34 დელეგატი. იმსჯელეს ოლიმპიური შეჯიბრებების პროგრამაზე, სოკისა და ფიფას ურთიერთობაზე. მუშაობდა სამი კომისია. პირველი განიხილავდა მოყვარულობის პრობლემას, მეორე - ოლიმპიური შეჯიბრებების პროგრამას, ხოლო მესამე - სპორტული მოედნების მშენებლობის საკითხებს. ოლიმპიური თამაშების პროგრამიდან ამოიღეს ტყვიის სროლა.
- 1973 წლის 30 სექტემბერი-4 ოქტომბერი, ვარნა. კონგრესის მუშაობაში მონაწილეობდა 81 ქვეყნის 307 დელეგატი, მათ შორის: სოკის 60 წევრი, 81 ეოკის 179 დელეგატი და იმ დროისათვის შექმნილი 26 საერთაშორისო ფედერაციის 68 წარმომადგენელი. განიხილეს სამი ძირითადი საკითხი: თანამედროვე ოლიმპიური მოძრაობა და მისი განვითარება; სოკის, ეოკისა და საერთაშორისო სპორტული ფედერაციების ურთიერთდამოკიდებულება და მომავალი ოლიმპიური თამაშებისათვის სამზადისი. მიიღეს რეზოლუცია, რომ ეთანამშრომლათ დევიზით - "სპორტი მშვიდობის სამსახურში".
- 1981 წლის 23-28 სექტემბერი, ბადენ-ბადენი. კონგრესი მიმდინარეობდა დევიზით: "სპორტით და სპორტისთვის გაერთიანებულნი". მონაწილეობდა 144 ქვეყნის 409 დელეგატი, აგრეთვე 500 აკრედიტებული ჟურნალისტი. სიტყვით გამოვიდა სოკის საპატიო პრეზიდენტი მაიკლ მორის კილანინი. მიიღეს რეზოლუციები თემებზე: "თანამედროვე სამყარო და ოლიმპიური მოძრაობა", "თანამედროვე ათლეტი", "სპორტის სოციალური ასპექტები", "სპორტი და მასმედია".
- 1994 წლის 29 აგვისტო-3 სექტემბერი, პარიზი. კონგრესის მუშაობაში მონაწილეობდა 3 427 დელეგატი. მიიღეს რეზოლუციები თემებზე: "ოლიმპიზმი და მისი ეთიკა", "ოლიმპიური მოძრაობის სტრუქტურა", "სპორტი და გარესამყარო", "სპორტსმენის როლი და ადგილი საზოგადოებაში", "სპორტი და პოლიტიკა", "სპორტი და ეკონომიკა", "სპორტი განვითარებად ქვეყნებში", "სპორტი და მასმედია" და სხვა.
- 2009 წლის 3-5 ოქტომბერი, კოპენჰაგენი. კონგრესის მუშაობაში მონაწილეობდა 1249 დელეგატი. კონგრესის ძირითადი თემა იყო "ოლიმპიური მოძრაობა საზოგადოებაში." მნიშვნელოვანი დისკუსიები გაიმართა სხვადასხვა საკითხებზე, მათ შორის: 1. სპორტსმენები; 2. ოლიმპიური თამაშები; 3. ოლიმპიური მოძრაობის სტრუქტურა; 4. ოლიმპიზმი და ახალგაზრდობა; 5. ციფრული რევოლუცია. კონგრესსზე სიტყვით გამოვიდა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივანი პან გი მუნი. კონგრესმა მიიღო რეზოლუცია და 66 რეკომენდაცია.

2.5. ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი (ეოკი)

ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი თავის ქვეყანაში, როგორც ოლიმპიური მოძრაობის ხელმძღვანელი ორგანო, საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტებთან და საერთაშორისო სპორტულ ფედერაციებთან ერთად, ოლიმპიური სპორტის საერთაშორისო სისტემის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი სტრუქტურაა. თუ ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი არ ცნო საერთაშორისო ოლიმპიურმა კომიტეტმა, მაშინ ამ ქვეყნის სპორტსმენები ვერ მიიღებენ მონაწილეობას ოლიმპიურ თამაშებში. საერთაშორისო ოლიმპიურმა კომიტეტმა ჯერ კიდევ XIX საუკუნის ბოლოს ცნო რიგი ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტები: საბერძნეთი და საფრანგეთი-1894 წელს, ავსტრალია, უნგრეთი და აშშ - 1895 წელს, ჩილე -1896წელს. სსრკ-ს ოლიმპიური კომიტეტი სოკ-ის წევრი გახდა 1951 წელს. სსრკ-ს დამლის შემდეგ ყოფილი საბჭოთა კავშირის რესპუბლიკები მიღებულ იქნენ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრებად. საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი შეიქმნა 1989 წელს და იგი სოკ-მა სცნო 1992 წლის 9 მარტს ღრობით და პირობით, ხოლო 1993 წლის იანვრიდან მუდმივად.

ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის მიზანია ოლიმპიური ქარტიის დებულებების საფუძველზე თავის ქვეყანაში განავითაროს და დაიცვას ოლიმპიური მოძრაობა. ეოკ-ები სპორტული საქმიანობით ავრცელებენ ოლიმპიზმის ძირითად პრინციპებს თავიანთ ქვეყნებში მკაცრ ზომებს იყენებენ სპორტში დისკრიმინაციის, ან ძალადობის გამოვლინების წინააღმდეგ. იბრძვიან სოკ-ის და საერთაშორისო ფედერაციების მიერ აკრძალული ნებისმიერი პრე-პარაგისა და პროცედურების გამოყენების წინააღმდეგ, კერძოდ, მიმართავენ თავიანთი ქვეყნის ხელისუფლებას, რათა სამედიცინო კონტროლი ოპტიმალურ პირობებში იქნას დაცული.

ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტებს განსაკუთრებული უფლებები გააჩნიათ თავიანთი ქვეყნის წარმომადგენლებისათვის ოლიმპიურ თამაშებში და რეგიონალურ საკონგინენტაშორისო და სხვა სპორტულ შეჯიბრებებში, რომლებიც საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ხელმძღვანელობით ან მათი პაგრონაჟობით გარდება. ეოკ-ები იცავენ თავიანთ ავტონომიას და წინააღმდეგობას უწევენ ნებისმიერი სახის პოლიტიკურ და რელიგიურ თუ ეკონომიკურ გეწოლას, რაც ხელს უშლის მათ ქარტიის დებულებათა შესრულებაში. გარდა ამისა ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტებს უფლება აქვთ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წინაშე დააყენონ ოლიმპიურ ქარტიასთან და ოლიმპიურ მოძრაობასთან დაკავშირებული წინადადებები, რომლებიც შეეხება ოლიმპიური თამაშების ორგანიზებასა და მათ ჩატარებას. ეოკები ხელს უწყობენ ოლიმპიური კონგრესების მომზადებას, აქტიურად თანამშრომლობენ თავიანთი ქვეყნების სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან ოლიმპიური მოძრაობის განვითარების საკითხებში. მათ თავის მხრივ, არ უნდა აწარმოონ ისეთი საქმიანობა, რომელიც ეწინააღმდეგება ოლიმპიური ქარტიის პრინციპებს. ოლიმპიური ქარტიის დებულებების დარღვევისათვის დაწესებული ზომებისა და სანქციების გარდა, საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს უფლება აქვს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის ამრის მოსმენის შემდეგ შეაჩეროს, ან გააუქმოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის აღიარება თუ: 1) ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის საქმიანობას ხელი ეშლება ქვეყანაში არსებული ნორმა-ტიული აქტების დებულებებისა და წესების მოქმედებით, ან ქვეყანაში არსებული სპორტული, თუ სხვა გაერთიანებების ქმედებით; 2) თუ ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტებთან დაკავშირებული ეროვნული სპორტული ფედერაციებისა და სხვა გაერთიანებათა ნებას ეწინააღმდეგება კანონის, დებულებებისა და წესების მოქმედება, ან ქვეყანაში არსებული სპორტული, თუ სხვა სახის გაერთიანებათა ქმედება.

ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის შემადგენლობაში აუცილებლად უნდა შედიოდნენ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრები, რომლებიც ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის აღმასრულებელი ორგანოს შემადგენლობაში არიან და მათ ეძლევათ ხმის მიცემის უფლება, როგორც აღმასრულებელ ორგანოში, ასევე გენერალურ სესიებზე.

ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის შემადგენლობაში, შერჩევის წესით, ასევე უნდა შედიოდნენ აქტიური და ყოფილი სპორტსმენები, რომლებმაც მონაწილეობა მიიღეს ოლიმპიურ თამაშებში; მთავრობებს, ან სხვა სამო-გალობრივ ორგანოებს არ გააჩნიათ ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის წევრთა დასახელების უფლება, თუმცა ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტს შეუძლია თავად გადაწყვიტოს მისი სურვილის მიხედვით ასეთი ორგანო-ბიდან წარმომადგენლების არჩევა. სოკ-ი აღიარებს მხოლოდ იმ ეოკ-ებს, რომელთა იურისდიქცია შეესაბამება იმ ქვეყნისას, რომელშიც იგი დაარსდა და სადაც აქვს შტაბბინა.

ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის გენერალური ასამბლეა უნდა ჩატარდეს, სულ მცირე, წელიწადში ერთხელ. ეოკ-ის აღმასრულებელი ორგანოს ხელახალი არჩევნები ან განახლება ახალი წევრებით ხდება, სულ მცირე, ყოველ ოთხ წელიწადში, ეს მოხდება გენერალური ასამბლეის საარჩევნო სხდომაზე, რომლის დღის წესრიგიც ასეთ ცვლილებას ითვალისწინებს.

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის რეკომენდაციით ეროვნულმა ოლიმპიურმა კომიტეტმა ოლიმპიური მოძრაობის განვითარების მიზნით რეგულარულად უნდა მოაწყოს ოლიმპიური დღე ან კვირა. თავიანთი საქმიანობით ხელი შეუწყოს სპორტისა და ოლიმპიზმის დარგში კულტურისა და ხელოვნების დაწინაურებას, მონაწილეობა მიიღოს ოლიმპიური სოლიდარობის პროგრამებში, ეძებოს ფინანსური რესურსები, რაც შესაძლებლობას მისცემს მათ ყველა დარგში შეინარჩუნოს თავიანთი ავტონომია.

უყენებს, რა საკმაოდ მკაფიო მოთხოვნებს ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტებს მათი მოვალეობებისა და უფლებამოსილების შესახებ, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი არ ზღუდავს მათ თავისი უფლებამოსილების ფარგლებში მიიღონ შესაბამისი გადაწყვეტილებები. სოკ-ი არ თხოულობს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტების უნიფიცირებულ დასახელებას, რომელიც სხვადასხვა ქვეყანაში სხვადასხვაა. მაგალითად - ბრიტანეთის ოლიმპიური ასოციაცია, რუსეთის ოლიმპიური კომიტეტი, უკრაინის ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტი, საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი და ა.შ.

2003 წლის 1 იანვრისათვის საერთაშორისო ოლიმპიურმა კომიტეტმა აღიარა და სცნო 200 ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი.

ოლიმპიური სპორტის შემდგომი განვითარების კოორდინაციის მიზნით ეოკ-ბი გაერთიანებული არიან ასევე სხვადასხვა ასოციაციებში, რომლებიც მსოფლიო, ან კონტინენტურ დონეზეა ჩამოყალიბებული. დღეისათვის მსოფლიო დონის ასეთ ორგანიზაციას წარმოადგენს - ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტების ასოციაცია (), რომელიც 1968 წელს შეიქმნა. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი აღიარებს აგრეთვე ეოკ-ბის კონტი-ნენტალურ გაერთიანებებს, რომლებიც ხელს უწყობენ ოლიმპიური სპორტის განვითარებას. მათ მიეკუთვნება: აფრიკის ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტების ასოციაცია (), აზიის ოლიმპიური საბჭო (), პანამერიკული სპორტული ორგანიზაცია (), ევროპის ოლიმპიური კომიტეტების () ასოციაცია და ოკეანის ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტები ().

2.6. ოლიმპიური დროშა

ოლიმპიურ დროშას აქვს თეთრი ფონი საზღვრის გარეშე. მის ცენტრში მოთავსებულია ოლიმპიური სიმბოლო თავის ხუთ ფერში (ლურჯი, ყვითელი, შავი, მწვანე და წითელი). დროშა პიერ დე კუბერტენის წინადადების სა-ფუძველზე საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მიერ 1913 წელს იქნა დამტკიცებული.

პირველად ოლიმპიური დროშა აფრიალდა პარიზის 1914 წლის საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის კონგრესზე, რომელიც ოლიმპიური თამაშების აღდგენის 20 წლის-თავს მიეძღვნა.

საინტერესოა, რომ ოლიმპიური დროშა ოლიმპიადამდე 1914 წლის 5 აპრილს პანეგვიკურ თამაშებზე იქნა აღმართული. ეს თამაშები გაიმართა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პატრონაჟით.

ოლიმპიური დროშის პირველი ოფიციალური აღმართვის ცერემონიალი გაიმართა 1920 წლის 20 აპრილს ანტვერპენის VII ოლიმპიურ თამაშებზე.

ამ დროშას საინტერესო ისტორია აქვს. ანტვერპენის თამაშებზე ამერიკელმა წყალში მსვლელმა ჰარი პრისტმა ბრინჯაოს მედალი მოიპოვა და მას სამახსოვროდ თანამე-დროვე ოლიმპიური თამაშების ისტორიაში პირველად აფრიალებული ოლიმპიური დროშაც გააყოლა. მხოლოდ 80 წლის შემდეგ, სიდნეიში სოკის 111-ე სესიამ, სადაც 103 წლის ჰარი პრისტი საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მოწვევით ჩავიდა, დროშა უკან დააბრუნა. აღსანიშნავია ისიც, რომ ჯანმრთელობის მდგომარეობის მიუხედავად 99 წლის ასაკისა, იგი 1996 წლის ატლანტის ოლიმპიადის საჩირაღდნო ესტაფეტაშიც მონაწილეობდა.

დღეისათვის ეს დროშა ინახება ოლიმპიურ მუზეუმში - ლოზანაში. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ოფიციალური დროშის ნიმუშად ითვლება ის, რომელიც 1914 წელს პარიზის საზეიმო კონგრესზე იქნა აღმართული. საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს ეს დროშა 1920 წლის ოლიმპიური თამაშების დამთავრების შემდეგ ბელგიის ეროვნულმა ოლიმპიურმა კომიტეტმა საჩუქრად გადასცა. ასე მოხდა ზამთრის ოლიმპიური თამაშების დროშის ირგვლივაც. 1952 წელს ნორვეგიის ეროვნულმა ოლიმპიურმა კომიტეტმა საჩუქრად გადასცა იგი სოკს.

აღსანიშნავია, რომ მთავარ ოლიმპიურ სტადიონებზე ეს დროშები არ აღიმართება. ოლიმპიური თამაშების საზეიმო გახსნის ცერემონიაზე, წინა ოლიმპიური თამაშების ორგანიზატორი ქალაქის წარმომადგენელი ოფიციალურ დროშას გადასცემს საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტს, რომელიც თავის მხრივ მას მომავალი ოლიმპიური თამაშების მასპინძელი ქალაქის მერს გადასცემს. ეს დროშა ოთხი წლის მანძილზე ინახება ქალაქის მთავარ შენობაში – მერიაში. დროშებს, რომლებიც ოლიმპიური თამაშების გახსნის ცერემონიაზე აღიმართება, ამზადებენ ზაფხულისა და ზამთრის ოლიმპიური თამაშების ორგანიზატორი ქალაქები.

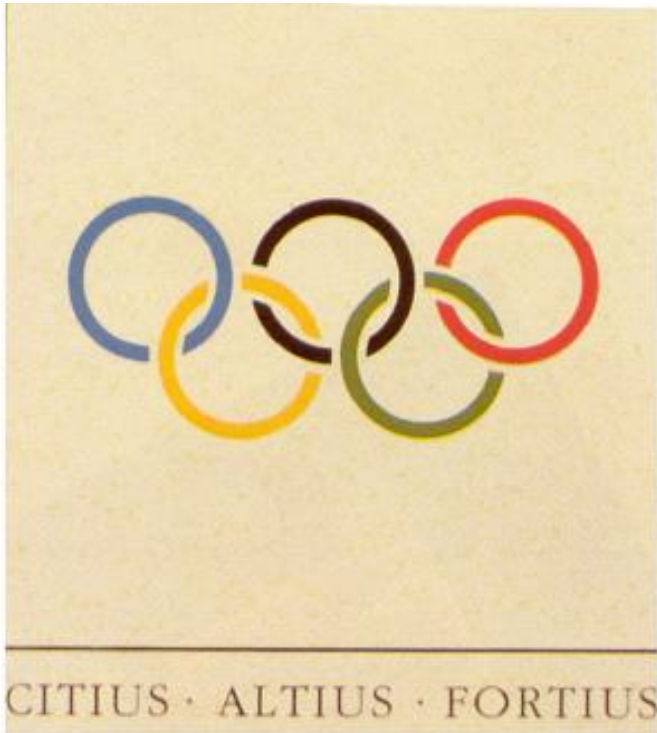
2.7. ოლიმპიური დევიზი და სიმბოლო

ოლიმპიური სიმბოლო – ხუთი გადაჯაჭვული რგოლი გამოხატავს ხუთი კონტინენტის ერთობას.

ოლიმპიური დევიზი „შეშტობ დეშტობ წკეშტო“ (უფრო სწრაფად, უფრო მაღლა, უფრო ძლიერად), გამოხატავს ოლიმპიურ მისწრაფებას და სულისკვეთებას. ამ დევიზის ავტორია პიერ დე კუბერტენის მეგობარი, ფრანგი მღვდელი ანრი დიდონი. დევიზი საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მიერ 1913 წელს იქნა მოწონებული და დამტკიცებული.

ოფიციალური ოლიმპიური ემბლემა დამტკიცებული იქნა 1920 წელს და წარმოადგენს ოლიმპიური რგოლებისა და სხვა ელემენტების ერთიან გამოსახულებას. თავიანთ ოლიმპიურ ემბლემებს ქმნიან ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტები და ოლიმპიური თამაშების ჩამგარებული საორგანიზაციო კომიტეტები. ნებისმიერი ოლიმპიური ემბლემის გამოსახულება

დასამტკიცებლად უნდა წარედგინოს საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის აღმასრულებელ საბჭოს. ასეთი დამტკიცება აუცილებელი წინაპირობაა ემბლემის ნებისმიერი გამოყენები-სათვის.

2.8. ოლიმპიური ცეცხლი

ოლიმპიური ცეცხლი ოლიმპიური თამაშების ტრადიციული ატრიბუტია, რომელიც ანტიკური ხანიდან იღებს სათავეს. ოლიმპიური ცეცხლის მზის სხივებით (სპეციალური ლინზების მეშვეობით, დანთების იდეა ეკუთვნის პიერ დე კუბერტენს. ეს იდეა მან 1912 წელს წამოაყენა.

ტრადიციისამებრ ოლიმპიაში, ღმერთქალ ჰერას გაძრის ნანგრე-ვებში ანტიკურ სამოსელში გამოწყობილი მანდილოსნები გამაღილებელი შუშის საშუალებით მზის სხივებისაგან ანთებენ ცეცხლს და შემდეგ ოლიმპიურ ჩირაღდანს. ოლიმპიური ჩირაღდანი ესტაფეტის საშუალებით მიაქვთ იმ ქალაქამდე, სადაც ტარდება ოლიმპიური თამაშები. ჩირაღდნის მოგზაურობის ბოლო ეტაპზე მას გადასცემენ ოლიმპიური თამაშების მასპინ-ძელი ქვეყნის საუკეთესო სპორტსმენს, რომელიც მთავარ სტადიონზე აღმარ-თულ ვეება ფიალაში ცეცხლს ანთებს.

ოლიმპიური თამაშების საზეიმო გახსნის ცერემონიაზე დანთე-ბული ცეცხლი თამაშების ბოლომდე უნდა ენთოს.

პირველად ოლიმპიური ცეცხლი 1928 წელს ამსტერდამის ზაფხულის ოლიმპიურ თამაშებზე აინთო. თუმცა იგი ჩირაღდნის ესტაფეტის გარეშე მოხდა. ოლიმპიურ ცეცხლთან დაკავშირებული ცერემონიალი პირველად 1936 წელს ბერლინის ოლიმპიურ თამაშებზე გაიმართა.

ოლიმპიური ცეცხლის დანთება ტრადიციად იქცა ზამთრის ოლიმპი-ური თამაშებისთვისაც. აღსანიშნავია, რომ 1952 წელს ესტაფეტამ სტარტი აიღო არა ოლიმპიაში, არამედ ნორვეგიის ჩრდილოეთით მდებარე პაგარა ქალაქ მორგელაში.

ჩირაღდანი ანთებული იქნა იმ სახლის ბუხარში, სადაც ცხოვრობდა თანამედროვე სათხილამურო სპორტის ფუძემდებელი ს. ნორდჰეიმი (1825-1897წ). სწორედ მორგელაიდან იქნა ჩაგანილი ცეცხლი 1952 წლის ზამთრის ოლიმპიური თამაშების დედაქალაქ ოსლოში, 1956 წელს კორცინა ღმ ამ-პეცოში და 1960 წელს სკვო – ველში.

1964 წლიდან, ზამთრის ყველა ოლიმპიურ თამაშებზე ცეცხლი საბერძეთიდან, კერძოდ ოლიმპიიდან წამოღებული ჩირაღდნით ინთება.

1976 წელს მონრეალის თამაშებზე ოლიმპიური ცეცხლის მიგანა კანადის დედაქალაქ ოტავაში ანთებული ჩირაღდნით მოხდა. კოსმოსური თანამგზავრის საშუალებით ლამერის სხივით ოტავაში გადაიცა იმპულსი, რომელმაც აანთო ჩირაღდანი და შემდეგ ესტაფეტის მონაწილეებმა მონრეალში ჩაიტანეს.

ზაფხულის ოლიმპიური თამაშების გახსნის ცერემონიაზე მთავარ ოლიმპიურ სტადიონზე ჩირაღდნები მიიტანეს და ცეცხლი აანთეს:

№?“, წელს ბერლინში – ფრიც შილიგენმა;

№?§; წელს ლონდონში – ჯონ მარკმა;

№?., წელს ჰელსინკში – პაავო ნურმი;

№?., წელს მელბურნში – რონ კლარკმა, სტოკჰოლმში - ჰანს უიქნი;

№?,% წელს რომში – ჯანკარლო პერისმა;

№?;§ წელს ტოკიოში – იოშინორი საკაი;

1968 წელს მეხიკოში – ენრიკეტა ბასილიო დე სოტელომ;

№?., წელს მიუნხენში – გიუნტერ მანი;

№?., წელს მონრეალში – სტივენ პროფონგეინმა;

№?;% წელს მოსკოვში – სერგეი ბელოვმა;

№?;§ წელს ლოს-ანჯელესში – რეფერ ჯონსონმა, ჯინა ჰემფილმა;

№?;; წელს სეულში – სონ კი ჩონგმა;

№??, წელს ბარსელონაში – ანტონიო რებელომ;

№??, წელს ატლანტაში – მოჰამედ ალი;

„%%% წელს სიდნეიში – კეტი ფრიმენმა;

გამთრის ოლიმპიური თამაშების გახსნის ცერემონიაზე მთავარ ოლიმპიურ სტადიონზე ჩირაღდნები მიიგანეს და ცეცხლი აანთეს:

№?., წელს ოსლოში – ეიგილ ნანსენმა;

№?., წელს კორტინა დამპეცოში – გვილო კაროლმა;

№?,% წელს სეო-ველში – კენეტ ჰენრიმ;

№?§ წელს ინსბრუკში – ჯომეფ რაიდერმა;

№?.; წელს გრენობლში – ალან ქალმათიმ;

№?., წელს საპოროში – ჰიდეკი გაკადამ;

№?., წელს ინსბრუკში – კრისტ ჰაასიმ და ჯომეფ ფაისტმანგლიმ;

№?;% წელს ლეიკ-პლესიდში – ჩარლზ მორგან კერიმ;

№?§ წელს სარაევოში – სანდრა დუბროვჩიკმა;

№?;; წელს კალგარიში – რობინ ჰერიმ;

№??. წელს ალბერვილში – მიშელ ჰლაგინიმ და ფრანსუა სირილ გრანჟმა;

№?§ წელს ლილეჰამერში – პრინც ჰაკონმა;

№??. წელს ნაგანოში – მიდორი იტომ;

„%%, წელს სოლტ ლეიკ სიტიში – აშშ-ს ჰოკეისტთა გუნდმა, 1980 წლის ოლიმპიურმა ჩემპიონმა;

როგორც წესი ჩირაღდნის ესტაფეტის ბოლო ეტაპის და მთავარი სტადიონის ფიალის ანთების პატივი ეძლევათ სახელოვან სპორტსმენებს, ან ახალგაზრდა პერსპექტიულ ათლეტებს. თუმცა იყო გამონაკლისი შემთხვე-

ვებიც. მაგალითად, 1964 წელს ტოკიოში ოლიმპიური ცეცხლი აანთო იოშინო-რი საკაიმ, რომელიც სპორტსმენი არ იყო, მაგრამ იგი დაიბადა 1945 წლის 6 აგვისტოს, ხიროსიმაში ატომური ბომბის ჩამოგდების დღეს. ეს თავისებური აქცია იყო ატომური ომის წინააღმდეგ. 1952 წელს ოსლოში ოლიმპიური ცე-ცხლი აანთო ეიგილ ნანსენმა – ცნობილი ნორვეგიელი პოლარული მკვლევარ-ის ფ. ნანსენის შვილიშვილმა. 1984 წელს ლოს-ანჯელესის ოლიმპიურ თამაშებზე ცეცხლი აანთეს სახელგანთქმულმა ამერიკელმა მძლეოსანმა – რეფერ ჯონსონმა და ლეგენდარული ჯესი ოუენსის შვილი-შვილმა - ჯინა ჰემფილმა.

უნდა აღინიშნოს, რომ 1968 წლამდე (მეხიკო)ოლიმპიური ჩირაღდნის ბოლო ეტაპზე მიღების და შემდეგ სტადიონის ფიალაზე ცეცხლის ანთების პატივი მხოლოდ მამაკაცებს ჰქონდათ. პირველად მეხიკოს XIX ოლიმპიურ თამაშებზე ცეცხლი 20 წლის ქალმა –ენრიკეტა ბასილიო დე სოტელომ აანთო. ასეთი პატივი ხვდა წილად 2000 წელს სიდნეიში ავსტრალიელ ქალს – კეტი ფრიმენს.

2.9. ოლიმპიური ფიცის

ოლიმპიური ფიცის ოლიმპიური თამაშების გახსნის ცერემონიალის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი რიგუალია. ფიცის ტექსტი ეკუთვნის პიერ დე კუბერტენს, რომელმაც საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს იგი 1913 წელს შესთავაზა.

ოლიმპიური ფიცის ტექსტი პირველად 1920 წელს ანტვერპენის VII ოლიმპიურ თამაშებზე გაჟღერდა. ქარტიის თანახმად, მასპინძელი ქვეყნის სპორტსმენი ადის გრიბუნაზე, მარცხენა ხელში უჭირავს ოლიმპიური დროშა, მარჯვენა ხელს ბეაღმართავს და საზეიმოდ დებს ფიცს:

„ყველა სპორტსმენის სახელით გპირდებით, რომ ჩემი გუნდის სპორტული დიდებისა და ღირსებისათვის, ჭეშმარიტი სპორტული სულისკვეთებით მონაწილეობას მივიღებ ოლიმპიურ თამაშებში, პატივს ვცემ და დავიცავ მის კანონებს“.

1968 წლიდან მოყოლებული საერთაშორისო ოლიმპიურმა კომიტეტმა მიიღო გადაწყვეტილება, რომ ანალოგიური ფიცი მიეღოთ ოლიმპიური თამაშების მსაჯებსაც.

ზაფხულის ოლიმპიურ თამაშებზე ფიცი წარმოთქვას:

1920 წელს ანტვერპენში – მოფარიკავემ – ვიქტორ ბუანმა;

1924 წელს პარიზში – მძლეოსანმა – ჟორჟ ანდრემ;

1928 წელს ამსტერდამში – ფეხბურთელმა ჰარი ლენისმა;

1932 წელს ლოს-ანჯელესში – მოფარიკავე - ჯორჯ კალნენმა;

1936 წელს ბერლინში – მძლეოსანმა – რუდოლფ იმბაირმა

1948 წელს ლონდონში – მძლეოსანმა – დონალდ ფინლიმ;

1952 წელს ჰელსინკიში – ტანმოვარჯიშე – ჰეიკი სავოლაინენმა;

1956 წელს მელბურნში – მძლეოსანმა – ჯონ ლენდიმ;

სტოკჰოლმში – ცხენოსანმა - ჰენრი სენ-სირმა;

1960 წელს რომში – მძლეოსანმა – ადოლფო კონსოლინიმ;

1964 წელს ტოკიოში – ტანმოვარჯიშე – ტაკასი ონომ;

1968 წელს მეხიკოში – მძლეოსანმა – პაბლო გარიდომ;

1972 წელს მიუნხენში – მძლეოსანმა – ჰაიდი შულერმა;

1976 წელს მონრეალში – მძლეოსანმა – პიერ სენ-ჟანმა;

1980 წელს მოსკოვში – ტანმოვარჯიშე – ნიკოლაი ანდრიანოვმა;

1984 წელს ლოს-ანჯელესში – მძლეოსანმა – ედვინ მოზესმა;

1988 წელს სეულში – კალათბურთელმა – ჰუ ჯაემ;

1992 წელს ბარსელონაში – აფროსანმა – ლუის დორესტე ბლანკომ;

1996 წელს ატლანტაში – კალათბურთელმა – ტერეზა ედვარდსმა;

2000 წელს სიდნეიში – ბალახის ჰოკეისგმა ქალმა – რიჩელ ჰოუკსმა.

ზაფხულის ოლიმპიურ თამაშებზე პირველი ქალი, რომელმაც ოლიმპიური ფიცი წარმოთქვა

- იყო გერმანელი მძლეოსანი

ჰაიდი შულერი

ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებზე ფიცი წარმოთქვას:

1924 წელს შამონში – სამთომოთხილამურე – კამილ მანდრიონმა;

1928 წელს სანკტ-მორიცში – სამთომოთხილამურე – ჰანს აიდენბენცმა;

1932 წელს ლეიკ-პლესიდში – მოციგურავე – ჯონ შიმ;

1936 წელს გარმიშ-პარტენკირჰენში – სამთომოთხილამურე -

ვილჰელმ ბოგნერმა;

1948 წელს სანკგ-მორიციში – ჰოკეისტმა – რიშარ გორიანიმ;
 1952 წელს ოსლოში – მოთხილამურე – გურბიორნ ფალკანგერმა;
 1956 წელს კორტინა დამპეცოში – სამთომოთხილამურე –
 ჯულიანა კენალ-მინუცო;
 1960 წელს სკო-ველში – ფიგურულმა მოციგურავე – კეროლ ჰეისმა;
 1964 წელს ინსბრუკში – ბეისბოლისტმა – პაულ ასტემ;
 1968 წელს გრენობლში – სამთომოთხილამურე – ლეო ლიაკრუამ;
 1972 წელს საპოროში – მოციგურავე – კეიტი სუბუკიმ;
 1976 წელს ინსბრუკში – ბობსლეისტმა – ვერნერ დელე კარტმა;
 1980 წელს ლეიკ-პლესიდში – მოციგურავე – ერიკ ჰეიდენმა;
 1984 წელს სარაევოში – სამთომოთხილამურე – ბოჟან კრიეჩმა;
 1988 წელს კალგარიში – მოთხილამურე – პიერ ჰარვეიმ;
 1992 წელს ალბერვილში – ფიგურულმა მოციგურავემ – სურია
 ბონალიმ;
 1994 წელს ლილეჰამერში – მოთხილამურე – ვიგარდ ულვანგმა;
 1998 წელს ნაგანოში – ორჭიდელმა – კენი ოგივარამ;
 2002 წელს სოლტ ლეიკ სიტიში – მოციგურავე – ჯიმ შიმ;

ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებზე პირველი ქალი, რომელმაც ოლიმპიური ფიცი წარმოთქვა იყო იგალიელი სამთომოთხილამურე - ჯულიანა კენალ-მინუცო.

2. 10. ოლიმპიური ჰიმნი

ოლიმპიური ჰიმნი დაამტკიცეს 1958 წელს ტოკიოში გამართულ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის 55-ე სესიაზე. ჰიმნის პარტიტურა ინახება სოკ-ის შტაბბინაში.

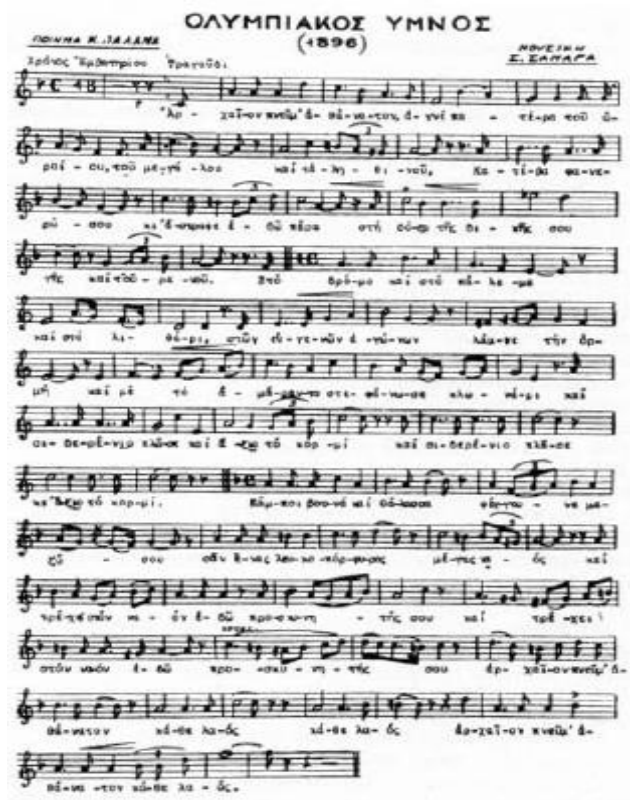
როგორც ოლიმპიური სიმბოლოს, დროშის და დევიზის, ისე ჰიმნის გამოყენების ყველა უფლება ეკუთვნის მხოლოდ საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს.

პირველად ჰიმნი აჟღერდა სპირიდონ სამა-რასის დირიჟორობით (ტექსტის ავტორი იყო კოსტის პალამასი) 1896 წელს.

1932 წელს ლოს-ანჯელესის ოლიმპიადაზე დაუკრეს ამერიკელი მუ-სიკოსის კოლერის მელო-დია.

1933 წელს სოკის ვენის სესიაზე გამოცხადდა კონკურსი ახალი ოლიმპიური ჰიმნის შექმნაზე.

1936 წელს ახალ ოლიმპიურ ჰიმნად აღიარეს რიხარდ შტრაუსის კომპოზიცია. მოგვიანებით საერთაშორისო ოლიმპიურმა კომიტეტმა სა-ერთოდ გააუქმა ოლიმპიური ჰიმნი.

ოცდაათიანი წლებიდან სოკ-ი კვლავ დაუბრუნდა ჰიმნის საკითხს. გამოაცხადდა კონკურსი. მოსმენილ იქნა 387 ნაწარმოები, რომელიც მსოფლიოს 40 ქვეყნის მუსიკოსებმა წარმოადგინეს. გამარჯვებული ამ კონკურსში პოლონელი კომპოზიტორი – სპივაკი გამოვიდა, მაგრამ სოკ-ისა და სპივაკის თანამშრომლობა დიდხანს არ გაგრძელებულა იმ მიზეზის გამო, რომ კომპოზიტორი მისი მელოდიის ყოველ შესრულებაში საკმაოდ დიდ გასამრჯელოს ითხოვდა.

საბოლოო გადაწყვეტილება, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, 1958 წელს ტოკიოში იქნა მიღებული. სესიის გადაწყვეტილებით სპირიდონ სამარასის მელოდია აღიარეს საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ჰიმნად. თავ-დაპირველად ჰიმნი 2 წუთისა და 38 წამს გრძელდებოდა. 1983 წლიდან შეიქმნა ჰიმნის მოკლე ვარიანტი და ის 63 წამი სრულდება.

2.11. ოლიმპიური ჯილდოები

ცალკეულ შეჯიბრებებში პირველ პრიზს წარმოადგენს ვერცხლის მოოქროვილი მედალი და სიგელი, მეორე პრიზია ვერცხლის მედალი და სიგელი, ხოლო მესამე პრიზი-ბრინჯაოს მედალი და სიგელი. მე-4,5,6,7 და მე-8 ადგილებზე მყოფ სპორტსმენებს გადაეცემათ მხოლოდ სიგელები. მედლების ზომა არ უნდა აღემატებოდეს დიამეტრით 60 მმ-ს და 3 მმ-ს სისქით

პირველი და მეორე ადგილებისათვის განკუთვნილი ვერცხლის მედლები უნდა იყოს 925-1000 ხარისხის. პირველი ადგილისათვის განკუთვნილი მედალი უნდა შეიცავდეს ექვს გრამ სუფთა ოქროს. მედლის წინა მხარეს, სოკ-ის გადაწყვეტილებით, 1928 წლიდან გამოსახულია გამარჯვების ქალღმერთი ნიკე და იქვე აღნიშნულია თამაშების ჩატარების თარიღი, ნუმერაცია და მასპინძელი ქალაქის სახელწოდება, ხოლო მეორე გვერდზე უნდა იყოს აღნიშნული ის სახეობა, რომელშიც სპორტსმენი მონაწილეობდა. მედლების და სიგელების ნიმუშები ოლიმპიური

თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტის მიერ წერილობითი სახით დასამტკიცებლად გადაეცემა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის აღმასრულებელ საბჭოს.

გუნდურ შეჯიბრებებში გამარჯვებული გუნდის ერთი წევრი, რომელ-მაც ოლიმპიური თამაშების დროს ერთ მატჩში მაინც მიიღო მონაწილეობა, ჯილდოვდება ვერცხლის მოოქროვილი მედლითა და სიგელით, მეორე ადგილზე გასული გუნდის თითო წევრი ვერცხლის მედლითა და სიგელით, ხოლო მესამე ადგილზე გასული გუნდის თითო წევრი - ბრინჯაოს მედლითა და სიგელით. ამ გუნდის დანარჩენი წევრები ჯილდოვდებიან მხოლოდ სიგე-ლებით. მე-4, 5, 6, 7 და მე-8 ადგილებზე გასული გუნდები ასევე იღებენ სიგე-ლებს.

რომელიმე სპორტსმენის დისკვალიფიკაციის შემთხვევაში მისი სიგე-ლი და მედალი უნდა დაუბრუნდეს საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს.

იმ შემთხვევაში, თუ საპრიზო ადგილები რამდენიმე სპორტსმენმა გაიყო, მაშინ თითოეული მათგანი ერთნაირი ხარისხის შესაბამისი მედლებითა და დიპლომებით ჯილდოვდებიან. წესის მიხედვით ეს ასე ხდება: თუ სპორტ-სმენებმა I-II ადგილები გაიყვეს, მაშინ ორივეს გადაეცემა ოქროს მედალი, ხოლო მომდევნო პრიზიორს -ბრინჯაოსი. თუ სპორტსმენები გაიყოფენ II-III, ან II-IV ადგილებს ასეთ შემთხვევაში თითოეულს გადაეცემა ვერცხლის მედლები. ბრინჯაო კი გაუცემელი დარჩება.

სპორტის სათამაშო სახეობებში მონაწილე ყველა სპორტსმენი, რომელიც შედიოდა საპრიზო ადგილზე გასული გუნდის შემადგენლობაში ჯილდოვდება მედლით და დიპლომით. მძლეოსნურ და ცურვის ესტაფე-ტებში მედლებს და დიპლომებს ღებულობენ მხოლოდ ფინალური შეჯიბრე-ბის მონაწილეები.

ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ შემოთ აღნიშნული წესი ყოველთვის არ მოქმედებდა ოლიმპიურ თამაშებზე. 1896 წელს ათენში I ოლიმპიურ თამაშებზე გამარჯვებულები ოქროს ნაცვლად დააჯილდოვეს ვერცხლის მედლებით, მეორე ადგილზე გასულები კი ბრინჯაოსი. მესამე ადგილზე გასულები საერთოდ უმედილოდ დარჩნენ.

1900 წელს პარიზში კი არც ერთი პრიზიორისათვის მედლები არ მიუციათ. თუმცა ყველა სპორტულ ლიგერატურაში ათენისა და პარიზის ოლიმპიური თამაშების პრიზიორები შესაბამისი სინჯის მედლების მფლობე-ლებად აღირიცხებიან.

ოლიმპიური ქარტიის თანახმად ოლიმპიური თამაშები წარმოადგენს შეჯიბრებებს ინდივიდუალურ, ან გუნდურ სახეობებში, სპორტსმენებსა და არა ქვეყნებს შორის, ამიგომ საერთო გუნდური ჩათვლა, რომელსაც მიმარ-თავენ ოლიმპიურ თამაშებზე, არის არაოფიციალური.

2.12. საერთაშორისო ოლიმპიური აკადემია

ძველი ოლიმპიის გერიგორიაზე სასწავლო ცენტრის შექმნის იდეა 1925 წლის ოლიმპიურ კონგრესზე გამოთქვა საბერძნეთის ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტის თავმჯდომარემ პროფესორმა იოანის ხრისტაფისმა. ოლიმპიური თამაშების აღორძინების აღსანიშნავად მიძღვნილი მემორია-ლური დაფის გახსნის ცერემონიალში მონაწილეობის მისაღებად 1926 წელს საბერძნეთს ეწვია პიერ დე კუბერტენი. სხვა საკითხებთან ერთად ვიზიტის დროს განიხილებოდა ოლიმპიაში კულტურული ცენტრის გახსნის საკითხი. ოლიმპიური თამაშების აღორძინების სიმბოლოს – ძეგლის დადგმა ჯერ კიდევ 1914 წელს წამოაყენა საბერძნეთის ოლიმპიურმა კომიტეტმა. პიერ დე კუბერტენმა გამოთქვა სურვილი, მემორიალური დაფა დაედგათ ოლიმპიაში და ამით კიდევ ერთხელ გაესვა ხაზი იმ მჭიდრო და უწყვეტი

კავშირისათვის, რომელიც არსებობდა ძველ ოლიმპიურ თამაშებსა და თანამედროვე ოლიმპიურ მოძრაობას შორის. 1934 წელს ათენში გამართულ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მორიგ სესიაზე საფუძვლიანად განიხილეს სასწავლო ცენტრის შექმნის საკითხები. საბერძნეთის ნაციო-ნალურმა ოლიმპიურმა კომიტეტმა წამოაყენა წინადადება საკუთარი ძალებით ჩაეგარებინათ სტადიონის და იპოდრომის რეკონსტრუქცია ოლიმპი-აში, აშენებინათ არქეოლოგიური მუზეუმი მონაწილე ქვეყნების ხარჯებით, შეენარჩუნებინათ წმინდა ალგისი. ამ საკითხებში განსაკუთრებულ აქტივობას იჩენდნენ საბერძნეთის ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტის გენერალური მდივანი ჯონ ცეკეასი და გერმანელი პროფესორი კარლ ლიეში, რომლებმაც დიდი წვლილი შეიტანეს ოლიმპიაში ამგვარი ცენტრის შექმნის იდეის რეალიზაციის საქმეში. მაგრამ მეორე მსოფლიო ომის დაწყებამ ხელი შეუშალა ამ განზრახვის განხორციელებას. ასეთმა ვითარებამ აიძულა გერმანელი პროფესორი კარლ ლიეში საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წინაშე დაეყენებინა წინადადება, რომ საერთაშორისო ოლიმპიური აკადემია შეექმნათ ამერიკის შეერთებული შტატების ტერიტორიაზე. ამის შესახებ მან წერილობით აცნობა იმ პერიოდში სოკ-ის ვიცე-პრეზიდენტს ევერი ბრენდეჯს.

ბერძენი ჯონ ცეკეასი კი კვლავინდებურად ძველ პოზიციაზე იდგა და 1947 წელს სოკ-ის მე-4 სესიაზე სტოკჰოლმში წარადგინა საერთაშორისო ოლიმპიური აკადემიის შექმნის პროექტი. ამ საკითხის შესწავლის შემდეგ სოკ-ის მომდევნო სესიაზე ქ. რომში ყველა მონაწილემ ერთხმად დაუჭირა მხარი აკადემიის შექმნას და მთელი საორგანიზაციო სამუშაოს ჩატარება დაავალა საბერძნეთის ნაციონალურ ოლიმპიურ კომიტეტს.

საერთაშორისო ოლიმპიური აკადემიის საბიძგო გახსნის ცერემონიალი გაიმართა 1961 წლის მაისში, რომელიც აღდგენილი ძველი სტადიონის გახსნის ცერემონიალს დაემთხვა. როგორც ცნობილია ძველი სტადიონის აღდგენა არქეოლოგიური გათხრები გერმანელი არქეოლოგი-ური სამოგადოების ხარჯებით ჩატარდა. შემდეგ ეს სტადიონი გადაეცა საბერძნეთის მთავრობას. 1961-1964 წლებში საერთაშორისო ოლიმპიური აკადემიის მუშაობა ძირითადად ყოველწლიური სესიების ჩატარებით შემოიფარგლებოდა. მომ-დევნო წლებში აკადემიის მიერ შესრულებული სამუშაოების მოცულობა და მისი როლი ოლიმპიური განათლების სისტემაში მკვეთრად გაიზარდა.

საერთაშორისო ოლიმპიური აკადემიის ერთ-ერთი ძირითადი მიმართულება ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტების, ეროვნული ოლიმპიური აკადემიის და საერთაშორისო სპორტული ფედერაციების წარმომადგენ-ლებისათვის სესიების ჩატარება იყო. გარდა ამისა საერთაშორისო ოლიმ-პიური აკადემია ატარებს სესიებს სპორტული ჟურნალისტების, მწვრთნე-ლების მსაჯების, სპორტული პროფილის უმაღლესი სასწავლებლების ხელ-მძღვანელებისა და მასწავლებლებისათვის. განსაკუთრებულ ყურადღებას ოლიმპიური აკადემია იმ სტუდენტების განათლებას უთმობს, რომლებსაც სურთ გახდნენ ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის დარგის სპეციალისტები.

საერთაშორისო ოლიმპიური აკადემიის სესიების პროგრამებში შედის ოლიმპიური სპორტის ისტორიულ - ჰუმანიტარული, სოციალურ – სამართლებრივი, ეკონომიკური და ორგანიზაციული საკითხები. აქ ძირითადი აქცენტები მიმართულია ოლიმპიზმის იდეალების, სპორტში სამართლიანი თამაშებისა და ღირსების გამოყენების პრობლემების საკითხებისადმი.

1986 წელს ოლიმპიური აკადემიის 25-ე წლისთავზე საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტმა ხუან ანტონიო სამარინჩმა თავის გამოსვლაში საერთაშორისო ოლიმპიური აკადემია დაახასიათა როგორც „ხალხებისა და კონტინენტების მეგობრობისა და ერთობის სიმბოლო, შესა-

ნიშნავი რგოლი, რომელიც აერთიანებს წარსულს და აწმყოს, გრადიციასა და თანამედროვეობას, ძველ საბერძნეთს და მე-20 საუკუნეს“.

საერთაშორისო ოლიმპიური აკადემია აქტიურად მუშაობს საერთაშო-რისო ოლიმპიური კომიტეტის შემადგენლობაში შემავალ ქვეყნებში ოლიმპიური აკადემიების შექმნაზე და ყოველმხრივ ხელს უწყობს მათ შორის მჭიდრო კავშირების დამყარებას.

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის ძალისხმევით და ხელმძღვანელობით 1990 წელს შეიქმნა საქართველოს ოლიმპიური აკადემია.

თავისი არსებობის პერიოდში საქართველოს ოლიმპიურმა აკადემიამ შეიმუშავა ოლიმპიური განათლების პროგრამები. 2001 წელს ის გაწევრიანდა ოლიმპიური აკადემიების საერთაშორისო ასოციაციაში.

1997 წლიდან საქართველოს ოლიმპიური აკადემია სისტემატურად მონაწილეობს საერთაშორისო სემინარებში, ოლიმპიური სპორტის განვითარებისა და პოპულარიზაციის პრობლემებისადმი მიძღვნილ საერთაშორისო კონფერენციებში.

2001 წლიდან საქართველოს ოლიმპიური აკადემია არის საერთაშო-რისო ოლიმპიური აკადემიის აკრედიტირებული წევრი და სისტემატურად იღებს მონაწილეობას აკადემიების ღირეჭტორთა საბჭოს სემინარებში.

საქართველოს ოლიმპიური აკადემია, როგორც დამოუკიდებელი იურ-იდიული ერთეული ჩამოყალიბდა 2002 წლის 6 მარტს. მას გააჩნია საკუთარი წესდება, საბანკო ანგარიში და ბეჭედი.

2.1“. ოლიმპიური მუზეუმი

ოლიმპიური მუზეუმის შექმნის იდეა პიერ დე კუბერტენს ეკუთვნის. ამაზე ნათლად მიუთითებენ ის დოკუმენტები, რომლებიც საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის არქივებში ინახება. მაგრამ მისი განხორციელება მხოლოდ ხუან ანგონიო სამარანჩის პრეზიდენტობის პერიოდში მოხდა. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მეშვიდე პრეზიდენტმა ძალზე დიდი მუშაობა გასწია ამ იდეის ხორცშესასხმელად.

1984 წლის 13 ივლისს საერთაშორისო ოლიმპიურმა კომიტეტმა მუზეუმის მშენებ-ლობისათვის ქ. ლოზანის პარკ „ოტელ-ბორივაჟის“ აღმოსავლეთით 23200 კვადრატული მეტრი ფართობი მიიღო.

ოლიმპიური მუზეუმის მშენებლობისათვის გამოიყენეს თეთრი მარმარილო, რომელიც საბერძნეთის მთავრობამ საჩუქრად გადასცა მშენებლებს.

პროექტის ავტორები არიან სოკ-ის წევრი მექსი-კელი პედრო ვასკესი და შვეიცარელი ჟან-პიერ კახენი. მუზეუმის პროექტის ორიგინალობა განაპირობა ორი განსხვავებული კულტურის წარმომადგენლის თანამრომლობამ. არქიტექტორებმა გაითვალისწინეს ადგილობრივი მოსახლეობის სურვილი და მუზეუმის ფასადი გააფორმეს ისე, რომ ზომით არ აღემატებოდა მეზობელი შენობების ფასადებს.

მშენებლობას ხელმძღვანელობდა ჟან-პიერ კახენი. მუზეუმში მუდმივი ექსპონატებისათვის მეორე და მესამე სართულებზე 3100 კვ. მეტრი გამოეყო. დროებითი ექსპონატებისათვის პირველ სართულზე 300 კვ. მეტრი. ჰაერის გამწმენდი სისტემა უზრუნველყოფს ფოტო და კინო ვიდეო არქივებისა და საცავების ტემპერატურის საჭირო დონეს და ტენიანობას. სარდაფის მეორე სართულზე განლაგებულია აუცილებელი ტექნიკური სამსახურები, სარესტავრაციო სახელოსნოები, აუდიო, ფოტო, კინო და ვიდეოარქივები, ფოტო-სტუდიები ლაბორატორიებით,

ვიდეოსკუდია და ხმის ჩამწერი სკუდია, სამანქანო დარბაზი რობოტისათვის, რომელიც უზრუნველყოფს ვიდეო-ბიბლიოთეკაში კასეტების არჩევას. ვიდეო-ბიბლიოთეკა აღჭურვილია რვა დისკლით და 25 დიალოგური ტერმინალით, ოთხი კონფერენცდარბაზით ვიდეო მასალების პროექციისათვის.

ოლიმპიური მუზეუმის საბეიმო გახსნა 1993 წლის 23 ივნისს შედგა, რომელიც თანამედროვე ოლიმპიური თამაშების აღორძინების 100 წლისთავს მიეძღვნა.

ოლიმპიურ მუზეუმში ყველა ექსპონატი განლაგებულია სპორტისა და კულტურის შერწყმის პრინციპით. ეს ეხება, როგორც პარკის ტერიტორიას, ისე მუზეუმის დარბაზების ექსპოზიციებს. ოლიმპიურ მუზეუმში წარმოდგენილია ძველი საბერძნეთის ეპოქის უდიდესი ექსპოზიციები, რომლებსაც დიდი ისტორიული ფასეულობა გააჩნიათ.

ოლიმპიური მუზეუმში თავმოყრილია ისეთი ექსპონატები, რომლებიც მას მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის მუზეუმებმა გადასცა. გარდა მუდმივი ექსპოზიციებისა მუზეუმში მოქმედებენ დროებითი გამოფენებიც.

ოლიმპიური მუზეუმის ხუთ სართულზე განლაგებული ექსპონატები ნათელ წარმოდგენას იძლევიან ოლიმპიური მოძრაობის ისტორიაზე, მის დღევანდელ მდგომარეობასა და მომავლის პერსპექტივებზე. მუზეუმში გამოფენილი ექსპონატები ხაზს უსვამენ მსოფლიო არენაზე ოლიმპიური თამაშების გავლენის ზრდას კულტურული, სოციალური, ეკონომიკური და ისტორიული თვალსაზრისით.

ოლიმპიურ მუზეუმში წარმოდგენილია ოლიმპიური მედალოსნების ავტოგრაფების სრული კოლექცია, ოლიმპიური ცეცხლის ჩირაღდნების, მონეტების, მარკების, ოლიმპიური მედლების, დროშებისა და სხვა სიმბოლიკის უნიკალური კოლექციები. აქ მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ხელოვნების ნამუშევრებს: სურათებს, ქანდაკებებს, შავთეთრ და ფერად ფოტოსურათებს, ასევე ვიდეოკასეტებს, ტანსაცმელს, სპორტულ ინვენტარს, დოკუმენტებს და ა.შ.

მუზეუმის შენობის პირველ სართულზე მოთავსებულია ოლიმპიური კვლევის ცენტრი, რომელშიც შედის ბიბლიოთეკა - 150 000 წიგნით, არქივები და პუბლიკაციების განყოფილება, აუდიო-ვიზუალური და ფოტოდოკუმენტების განყოფილება. ბიბლიოთეკაში გარდა წიგნებისა, წარმოდგენილია ქვეყნების ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტების და საერთაშორისო სპორტული ფედერაციების პერიოდული გამოცემები და პუბლიკაციები. კვლევით ცენტრში ინახება საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის უნიკალური არქივები, რომლებიც ათასობით დოკუმენტს შეიცავს. აქ ინახება პიერ დე კუბერტენის კორესპოდენციები, 200 000 მეტი ფოტოსურათი, ასობით ფილმი, 7 000 საათზე მეტი ვიდეო ფილმი. დოკუმენტების დამუშავება მთლიანად კომპიუტერიზებულია.

არ შეიძლება არ ითქვას, სპონსორების შესახებ, რომელთა უშუალო დახმარებით რეალობად იქცა მუზეუმის დაარსება. დაფინანსების თითქმის 50 წყარომ უზრუნველყო მუზეუმის მშენებლობაზე დახარჯული სახსრების 80%. ფასდაუდებელია სპონსორების დახმარება ტექნიკითა და მოწყობილობებით უზრუნველყოფის საქმეშიც. კომპანია „მაცუსიგამ“ მუზეუმს უახლესი აუდიო-ვიზუალური მოწყობილობა გადასცა, ფირმა „კოდაკმა“ – უახლესი ფოტოტექნიკა, კორპორაცია „აი-ბი-ემ“-მა გამოთვლითი ტექნიკა. ნიშანდობლივია, რომ აღნიშნულმა და სხვა კომპანიებმა ითავეს სისტემატურად განაახლონ მუზეუმის მთელი ტექნიკური აღჭურვილობა უახლესი აპარატურით.

ფირმა „სეიკო“ მოაწყობს ცალკე გამოფენას სპორტში ქრონომეტრაჟის ტექნიკის განვითარების საკითხებზე. სპორტული ინვენტარის ცნობილი მწარმოებლები, „ადიდასი“, „მიმუნო“ და „აბიკსი“ ჩააგარებენ სპორტული ტანსაცმლისა და ინვენტარის გამოფენას. მუზეუმის სამომავლო გეგმაში შედის ნუმიზმატიკის, ფილაგელისტიკის, სპორტის ენთუზიასტების კლასიკური ისტორიისა და ხელოვნების დარგის მოყვარულებისა და სპეციალისტების, მეცნიერ მუშაკებისა და მკვლევარების მოზიდვა და დაინტერესება ოლიმპიური სპორტის ისტორიით, აწმყოთი და მომავლით. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მესვეურები ვარაუდობენ, რომ ლომანას და მის შემოგარენს საერთაშორისო გურისტული მარშრუტების რიცხვში შეიგანენ.

მუზეუმის ხელმძღვანელები გეგმავენ საერთაშორისო კონფერენციების, კინოფესტივალებისა და სხვა მასობრივი ღონისძიებების ჩატარებას. მუზეუმი ოლიმპიური სპორტის სფეროში ოლიმპიური განათლებისა და აღზრდის მეცნიერული კვლევის უმნიშვნელოვანესი ცენტრია, რომელიც აერთიანებს მსოფლიოს მრავალი სამეცნიერო და საგანმანათლებლო ცენტრების სპეციალისტებს, უპირველეს ყოვლისა კი ოლიმპიური სპორტის ცენტრებს, რომლებიც მოქმედებენ საფრანგეთში (პარიზში), ავსტრალიაში (კანბერაში), გერმანიაში (ბერლინსა და კიოლნში), უნგრეთში (ბუდაპეშტში), უკრაინაში (კიევში), პოლონეთში (ვარშავაში), საბერძნეთში (ათენში), კორეაში (სეულში), აშშ-ში (კოლორადო-სპრინგსა და ლოს-ანჯელესში), კანადაში (ონტარიოში) და სხვა ქვეყნებში.

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის ძალისხმევით შეიქმნა საქართველოს ოლიმპიური მუზეუმი, რომლის საბუდო გახსნა 1995 წლის 20 ოქტომბერს შედგა. მუზეუმში თავმოყრილი ექსპონატები ნათელ წარმოდგენას იძლევიან, ზოგადად, ოლიმპიური და, კერძოდ,

საქართველოს ოლიმპიური მოძრაობის ისტორიაზე და თანამედროვე მდგომარეობაზე, ჩვენი ქვეყნის ათლეტების მონაწილეობაზე 1952 წლის ჰელსინკის ოლიმპიური თამაშებიდან დღემდე.

თავი III. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტები

თანამედროვე ოლიმპიური სპორტის განვითარება ბევრად იყო და-მოკიდებული საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტების შეხედულებებზე და მათ პრაქტიკულ მოღვაწეობაზე.

ოლიმპიური მოძრაობის გეგმამომიერი განვითარება, მისი სტაბილურობა და ავტორიტეტი განაპირობა იმან, რომ ამ ორგანიზაციას დღიდან მისი განახლებისა, ხელმძღვანელობდნენ ისეთი რანგის ავტორიტეტული მოღვაწეები, რომლებიც გამოირჩეოდნენ პროფესიონალიზმითა და მაღალი მოქალაქეობრივი თვისებებით. მათ განსაკუთრებული ადგილი უკავიათ სპორტულ სამყაროში, რადგან ყოველი მათგანი უდიდესი პასუხისმგებლობით მოეკიდა ოლიმპიზმის იდეების გაღრმავების საკითხს.

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტები იყვნენ:

1. დემეტრიოს ვიკელასი (1984-1996 წ.წ. საბერძნეთი);
2. პიერ დე კუბერტენი (1896-1916 წ.წ და 1919-1925 წ.წ საფრანგეთი)¹;
3. ანრი დე ბაიე-ლაგური (1925-წ.წ. ?წ., წ.წ. ბელგია);
4. იუჰანეს ზიგფრიდ ელსტრიომი (1942-1952 წ.წ შვეცია);
5. ევერი ბრენდეჯი (1952-1972 წ.წ. ა.შ.შ.);
6. მაიკლ მორის კილანინი (1972-1980 წ.წ. ირლანდია);
7. ხუან ანტონიო სამარანჩი (1980-2000 წ.წ. ესპანეთი);
8. ჟაკ როგი (2001-დან, ბელგია);

1. 1916 -1919 წლებში სოკ-ის პრეზიდენტის მოვალეობას ასრულებდა შვეიცარიელი გოლფუა დე ბლონი

დემეტრიოს ვიკელასი (1894-1896)

დემეტრიოს ვიკელასი დაიბადა 1835 წელს, საბერძნეთის ქ. ერმუ-პოლისში. იგი 1894 წელს პარიზის პირველი საერთაშორისო სპორტული კონგრესის მუშაობაში მონაწილეობდა, რომელიც სხვა საკითხებთან ერთად იხილავდა თანამედროვეობის პირველი ოლიმპიური თამაშების მოწყობას. მან ყველაფერი იღონა, რათა 1896 წელს ოლიმპიადისათვის საბერძნეთს ემასპინძლა. ამ კონგრესზე დამტკიცებული ოლიმპიური ქარტიის თანახმად, სოკ-ის პრეზიდენტი, აუცილებლად თამაშების ჩამტარებელი ქვეყნის წარმომადგენელი უნდა ყოფილიყო, რამაც განაპირობა კიდევ 59 წლის ბერძენი მწერლისა და ისტორიკოსის დემეტრიოს ვიკელასის საერთა-შორისო ოლიმპიური კომიტეტის პირველ პრეზიდენტად არჩევა.

ვიკელასმა დიდი წვლილი შეიტანა თანამედროვეობის პირველი ოლიმპიური თამაშების ორგანიზაციასა და ჩატარებაში, რომლის მზადების პროცესშიც, მას არა ერთი ეკონომიკური თუ პოლიტიკური სიძნელეების გადალახვა მოუხდა. თამაშების დამთავრების შემდეგ იგი გადადგა და თავისი პოსტი პიერ დე კუბერტენს დაუთმო. თავისი ცხოვრების შემდგომ წლებში ვიკელასი ლიგერატურულ ასპარეზზე იღვწოდა.

დემეტრიოს ვიკელასი გარდაიცვალა 1908 წლის 20 ივლისს.

პიე დე კუბერგენი (1896-1925)

ბარონი პიერ დე კუბერგენი თვალსაჩინო საზოგადო მოღვაწე, ცნობილი იყო თავისი შრომებით ისტორიის, ლიგერატურის, სოციოლოგიის და პედაგოგიკის დარგში. მაგრამ იგი ისტორიაში შევიდა, როგორც თანამედროვე ოლიმპიური თამაშების აღდგენის ინიციატორი და საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი. დაწვრილებით პ. კუბერგენის შესახებ აღწერილია ამ წიგნის პირველ თავში.

პ. კუბერგენმა სოკის პრეზიდენტის პოსტზე 1925 წლამდე დაჰყო. იგი ავტორია ოლიმპიური რიგუალის, ემბლემის, მონაწილეთა ფიცის ტექსტისა. იგი სტოკჰოლმის V ოლიმპიადის ლიგერატურული კონკურსის ლაურეატია (1912 წ.). მისი ნაწარმოები „ოდა სპორტს“ ფარულ კონკურსში ჟორჟ ჰოპროდისა და მარგინ ეშბახის ფსევდონიმით მონაწილეობდა, რათა

ქიურის გადაწყვეტილებაზე ბეწოლა არ მოეხდინა. ამ გამარჯვებისათვის პ. კუბერტენს ოქროს მედალი გადაეცა.

1925 წელს საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრადის კონგრესზე პიერ დე კუბერტენი ჯანმრთელობის გაუარესების გამო პოსტიდან გადადგა. იქვე პრადაში უპრეცედენტო გადაწყვეტილება მიიღეს და იგი საპატიო პრეზიდენტად აირჩიეს.

პიერ დე კუბერტენმა 37 წელი იცხოვრა XIX საუკუნეში და ზუსტად ამდენივე XX საუკუნეში, 1937 წელს, 2 სექტემბერს ქენევის მუნიციპალურ პარკში სეირნობის დროს გარდაიცვალა. დაკრძალულია ლოზანაში. განსვენებულის გული, მისივე ანდერძის თანახმად სამუდამოდ დაასვენეს ოლიმპიის წმინდა ხეივნის შესასვლელთან, მარმარილოს აკლდამაში.

ანრი დე ბაიე-ლაგური (1925-1942)

გრაფი ანრი დე ბაიე-ლაგური დაიბადა 1876 წელს ბელგიაში. დაამ-თავრა ლიოვენის უნივერსიტეტი. გატაცებული იყო სპორტით. XX საუკუნის დასაწყისში იყო ბელგიის დიპლომატიური წარმომადგენელი ნიდერლან-დებში. 1903 წელს არჩეული იქნა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრად. 1906 წელს დააფუძნა ბელგიის ოლიმპიური კომიტეტი. პირველი მსოფლიო ომის დამთავრების შემდეგ წამოაყენა წინადადება 1920 წელს ოლიმპიური თამაშების ანტვერპენში ჩატარების შესახებ, რომლის მომზადებისა და ჩატარების ერთ-ერთი აქტიური მონაწილე და სულის ჩამდგმელიც თვითონ იყო.

პიერ დე კუბერტენის გადაგომის შემდეგ ბაიე-ლაგური საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტად აირჩიეს (1925 წ.). ამ პოსტზე მან სიცოცხლის ბოლომდე დაჰყო. ბაიე-ლაგურის პრეზიდენტად არჩევას აქტიურად უჭერდა მხარს პიერ დე კუბერტენი - „მისმა დაქინებულმა აქტიურობამ განაპირობა ბრიუსელის ოლიმპიური კონგრესის ბრწყინვალე ორგანიზაცია და წარმატება. მან წამყვანი როლი ითამაშა და დიდი სამსახური გაუწია ოლიმპიურ მოძრაობას“.

ბაიე-ლაგური 17 წლის მანძილზე ხელმძღვანელობდა სოკ-ს და როგორც დასავლეთის სპეციალისტები აღნიშნავენ, ბევრი გააკეთა, ოლიმპიური მოძრაობის შემდგომი განვითარებისათვის. თუმცა ზოგიერთი ისტორიკოსი მას ბრალს სდებს 1936 წლის ოლიმპიური თამაშების ბერლინში ჩატარებისათვის. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ სოკ-ის პრეზიდენტმა თანხმობა არ მისცა ორგანიზატორებს, რომ ჰიგლერი მისულიყო კვარცხლბეკთან და

დაეჯილდოებინა გამარჯვებული გერმანელი სპორტსმენები. მეორე მსოფლიო ომის დროს, ბელგიის ანექსიის შემდეგ ფაშისტებმა ბაიე-ლაგურს მოუკლეს შვილი, რამაც უდიდესი გრამვა მიაყენა მას, ლოგინად ჩააგდო და 1942 წლის 6 იანვარს 66 წლის ასაკში გარდაიცვალა. აღსანიშნავია ბაიე-ლაგურის პორტრეტის ერთი შტრიხი. მას წარმოუდგენლად სძულდა ბოლშევიკები. „ბოლშევიკებმა თავიანთი თავი სამოგადოების მიღმა დააყენეს. სანამ მე ვიქნები სოკ-ის პრეზიდენტი საბჭოთა დროშა ვერ გამოჩნდება ოლიმპიურ სტადიონზე“-ამბობდა იგი.

იუჰანეს ბიგფრიდ ელსტრიომი (1942-1952)

იუჰანეს ბიგფრიდ ელსტრიომი შვეციისა და საერთაშორისო სპორტული და ოლიმპიური მოძრაობის თვალსაჩინო მოღვაწეა. იგი 1870 წლის 21 ნოემბერს გეტებორგში დაიბადა. სპეციალობით ინჟინერ-ენერგეტიკოსი, სწავლობდა აშშ-ი, შვეიცარიასა და შვეციაში. სტუდენტობის პერიოდში იყო შვეციის რეკორდსმენი სპრინგში.

XX საუკუნის დასაწყისში შვედეთის სპორტული მოძრაობის ერთ-ერთი ხელმძღვანელი, აქტიურად მონაწილეობდა სტოკჰოლმის 1912 წლის ოლიმპიური თამაშების ორგანიზებასა და ჩატარებაში. 1912 წელს ელსტრიომის ინიციატივით შეიქმნა მოყვარულ მძლეოსანთა საერთაშორისო ფედერაცია, რომლის პრეზიდენტიც თვითონ იყო 1912-1946 წლებში. 1920 წლიდან იყო სოკ-ის, 1921 წლიდან კი მისი აღმასრულებელი კომიტეტის წევრი. 1931 წლიდან იგი სოკ-ის ვიცე-პრეზიდენტის თანამდებობაზეა. 1942 წლიდან, ბაიე-ლაგურის სიკვდილის შემდეგ, ელსტრიომი სოკ-ის პრეზიდენტის მოვალეობას ასრულებდა, ხოლო 1946 წელს სოკ-ის სესიაზე პრეზიდენტად იქნა არჩეული. 1952 წელს ელსტრიომი სოკ-ის პრეზიდენტის პოსტზე შეცვალა ევერი ბრენდეჯმა.

გარდაიცვალა ელსტრიომი 1964 წლის 18 მარტს..

ევერი ბრენდეჯი (1952-1972)

ევერი ბრენდეჯი 1887 წლის 28 სექტემბერს ამერიკის შეერთებულ შტატების ქ. დეტროიტში დაიბადა. განათლებით ინჟინერ მშენებელი, მსხვილი საამშენებლო ფირმის მეპატრონე იყო. დაამთავრა ილინოისის უნივერსიტეტი. თამაშობდა კალათბურთს. სამჯერ იყო აშშ-ს ჩემპიონი მძლეოსნურ მრავალჭიღში. 1912 წელს სტოკჰოლმის ოლიმპიურ თამაშებში V ადგილი დაიკავა მძლეოსნურ ხუთჭიღში. 1928 - 1934 წლებში იყო აშშ-სამოყვარულო ათლეტთა კავშირის პრეზიდენტი, 1930 - 1952 წლებში მოყვარულ მძლეოსანთა საერთაშორისო ფედერაციის – -ის ვიცე-პრეზიდენტი, ხოლო 1928-1952 წლებში აშშ-ს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი.

1929 წელს ი. ენდსგრიომი აშშ-ი ყოფნისას შეხვდა ე. ბრენდეჯს, რომელიც უკვე იყო -ის აღმასრულებელი კომიტეტის წევრი, შესთავაზა სოკ-ის წევრობა. ე. ბრენდეჯი 1936 წელს არჩეული იქნა სოკ-ის წევრად. 1946 წელს იგი ხდება ამ ორგანიზაციის პირველი ვიცე-პრეზიდენტი. 1952 წელს, სოკ-ის პრეზიდენტის პოსტზე რამდენიმე კანდიდატი იყო. გამარჯვება მოიპოვა ბრენდეჯმა, რომელმაც ხმათა უმრავლესობა მიიღო.

ე. ბრენდეჯმა, რომელიც მთელი 20 წლის განმავლობაში ხელმძღვანელობდა სოკ-ს, ბევრი გააკეთა ოლიმპიური სპორტის განვითარებისა და მის ავტორიტეტის განმტკიცებისათვის. მან სახელი გაითქვა თავისი იდეალისტური და კონსერვატული შეხედულებებით. ის ფანატიკურად იბრძოდა ოლიმპიურ სპორტში „მოყვარულის“ სტატუსის შესანარჩუნებლად, ღოგმა-ტურად მიყვებოდა სოკ-ის წესებს და კანონებს, კუბერტენის იდეალებს.

ე. ბრენდეჯი ეწინააღმდეგებოდა ოლიმპიურ სპორტში ნაციონალიზმის ელემენტების შემოჭრას. კერძოდ, იგი აქტიურად ილაშქრებდა ოლიმპიე-ლების დაჯილდოების დროს ეროვნული დროშის აღმართვისა და ჰიმნის შესრულების წინააღმდეგ. მოითხოვდა ეროვნული ჰიმნის შეცვლას ოლიმპიურით. „როდესაც ოლიმპიური სტადიონის თავზე ფრიალებს ოლიმპიური დროშა, ყველა ქვეყნის ეროვნული დროშები დაშვებული უნდა იქნას“ - ამბობდა ის. რამოდენიმე წლის დისკუსიის შემდეგ ბრენდეჯის ეს წინადადება კენჭის ყრაზე იქნა დაყენებული სოკ-ის მე-60 სესიაზე, მაგრამ ვერ მოაგროვა ხმათა ორი მესამედი და მოიხსნა დღის წესრიგიდან (აღსანიშნავია, რომ სესიის მონაწილეთა ხმები შუაზე გაიყო). აქტიურად იბრძოდა ბრენდეჯი ასევე საერთო ქულათა გუნდური ჩათვლის ოფიციალური სისტემის წინააღ-მდეგ.

1972 წელს ე. ბრენდეჯი საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის პოსტზე შეცვალა მაიკლ კილანინმა.

ე. ბრენდეჯი 1985 წელს გერმანიის ქ. გარმიშ-პარტენკირჰენში გარდაიცვალა.

მაიკლ მორის კილანინი (1972-1980)

ირლანდიელი ლორდი მაიკლ მორის კილანინი დაიბადა 1914 წლის 30 ივლისს ლონდონში. ჩინებული მხედარი კრივითა და ნიჩბოსნობითაც იყო გაგაცეხული. განათლება მიიღო პარიზისა და კემბრიჯის უნივერსიტეტებში. 1935-1939 წლებში იყო ლონდონის გაზეთ „დეილი ექსპრესის“ და „სანდი დისპაჩის“ პოლიტიკური მიმომხილველი და სამხედრო კორესპონდენტი აზიაში. 1938-1945 წლებში ბრიტანეთის შეიარაღებული ძალების ოფიცრის რანგში მონაწილეობდა მეორე მსოფლიო ომში. 40-ანი წლების ბოლოს და 50-იანის დასაწყისში სხვადასხვა სამრეწველო კომპანიებში ადმინისტრაციული თანამდებობები ეკავა.

1950 წელს მ. კილანინი ირლანდიის ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტად იქნა არჩეული. 1952 წლიდან იგი სოკ-ის, ხოლო 1967 წლიდან მისი აღმასრულებელი კომიტეტის წევრია. 1968 წელს მას სოკ-ის ვიცე-პრეზიდენტად, ხოლო 1972-დან პრეზიდენტად ირჩევენ. 1983 წელს დაწერილ წიგნში „ჩემი ოლიმპიური წლები“ დაწვრილებით აღწერს თავის შეხედულებებს ოლიმპიური მოძრაობის პრობლემებზე.

სოკ-ის, ეოკებისა და საერთაშორისო სპორტულ ფედერაციებს შორის ურთიერთობების მოგვარებაში, XI ოლიმპიური კონგრესის (ვარნაში, 1973 წ.) ორგანიზებაში და 1980 წელს მოსკოვის ოლიმპიური თამაშების ჩატარების საქმეში მას დიდი ღვაწლი მიუძღვის. ძალზე ფაქიზად ეკიდებოდა კილანინი ოლიმპიური სპორტის პროფესიონალიზაციის პრობლემებს. იგი ამბობდა: „ოლიმპიური მოძრაობისათვის სერიოზული საფრთხე იქნება პროფესიონალიზმის უხეში შემოჭრით, რადგან მას შეუძლია კარი გაუღოს სხვადასხვა სახის საქმოსნებს. ამაში რომ დავრწმუნდეთ, საკმარისია

გადავხედოთ თუ რა ხდება ჩოგბურთში“. მიუხედავად ამისა კილანინი იყო სოკ-ის რეალური პოლიტიკის მომხრე, რომელიც ერთის მხრივ არ დაარ-ღვევდა ოლიმპიურ პრინციპებს და მეორეს მხრივ, გაითვალისწინებდა მსოფლიოში მიმდინარე რეალურ ცვლილებებს. კერძოდ, ეს გამოვლინდა სოკ-ის დამოკიდებულების შეცვლაზე სპორტის კომერციალიზაციისა და „მოყვარული – სპორტსმენის“ სტატუსის პრობლემებისადმი.

ლორდ მაიკლ კილანინი იყო ირლანდიის სამეფო აკადემიის წევრი. იგი 1980 წელს ხუან ანტონიო სამარანჩმა შეცვალა. მაიკლ კილანინი 1999 წელს გარდაიცვალა.

ხუან ანტონიო სამარანჩი (1980-2001)

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მეშვიდე პრეზიდენტი ხუან ანტონიო სამარანჩი გორელო 1920 წლის 17 ივლისს ბარსელონაში დაიბადა. განათლებით ეკონომისტი, მუშაობდა ჟურნალისტად, იყო მრეწველი, დიპლო-მატი. მისი აღმასვლა ოლიმპიურ იერარქიაზე 40-50-იანი წლების მიჯნაზე დაიწყო, როდესაც ის სპორტის დარგში ქალაქ ბარსელონას მუნიციპალი-ტეტის მრჩეველი გახდა. მოგვიანებით არჩეული იქნა ესპანეთის გორგოლა-ჭებიანი ციგურებით სრიალის ეროვნული ფედერაციის პრეზიდენტად. ახალ-გაზრდობაში გატაცებული იყო ჰოკეით, თხილამურებით, აფროსნობით და კრივით.

სამარანჩი ბარსელონაში ჩაგარებული ხმელთაშუა ზღვის ქვეყნების II სპორტული თამაშების (1955 წ.) ერთ-ერთი ორგანიზატორი იყო. იგი ხელმძღვანელობდა ესპანეთის ზამთრის ოლიმპიურ დელეგაციას კორგონა დამპეცოში (1956 წ.), ზაფხულის თამაშებზე რომსა (1960 წ.) და გოკიოში (1964 წ.). 1963 წელს, 43 წლის ასაკში სამარანჩი ხდება ესპანეთის სპორტის უმაღლესი საბჭოს ხელმძღვანელი. 1967 წელს მას ირჩევენ ესპანეთის ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტად.

დიქტატორ ფრანკოს მმართველობის ბოლო წლებში სამარანჩი იკავებს პროვინცია კატალონიის პარლამენტის პრეზიდენტის პოსტს. 1966 წლიდან იგი საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრია და სოკ-ის პროტოკოლის შეფისა და პრესის კომისიის თავმჯდომარის პოსტებს იკავებს.

ხ. სამარანჩი 1974-1978 წლებში ხდება სოკ-ის ვიცე-პრეზიდენტი. 1977-1980 მუშაობს ესპანეთის ელჩად სსრკ-ში. სამარანჩის აქტიური მოღვაწეობა სოკ-ში იწყება 1976 წლიდან, როდესაც ლორდმა კილანინმა განაცხადა, რომ 1980 წლის მოსკოვის ოლიმპიური თამაშების შემდეგ დატოვებდა პრეზიდენტის თანამდებობას.

1980 წელს სოკ-ის 83-ე სესიაზე პრეზიდენტობის კანდიდატები იყვნენ: ხ. სამარანჩი, კანადელი ჯეიმს უფრელი, შვეიცარელი მარკ ჰოდლერი და გერმანელი ვილი დაუმე. პირველივე

ტურში ხმების უმრავლესობით გაიმარჯვა სამარანჩმა, რომელმაც თავისი მოღვაწეობის პირველივე დღეებიდან დაიწყო მრუნვა სოკ-ის პოზიციების განმტკიცებაზე, ოლიმპიური მოძრაობის ავტორიტეტისა და სტაბილურობის ამაღლებაზე. მისი ძალისხმევით საქმიანი, პარტნიორული და კოლეგიალური ურთიერთობა ჩამოყალიბდა სოკ-სა და საერთაშორისო სპორტულ ორგანიზაციებს შორის, მნიშვნელოვნად გაიზარდა ოლიმპიური სოლიდარობის პროგრამით გათვალისწინებული დახმარება ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტებისადმი.

სამარანჩის პრეზიდენტობის პერიოდში შვეიცარიის ფედერალური საბჭოს 1981 წლის 17 სექტემბრის დადგენილებით სოკ-ი ცნობილი იქნა არასამთავრობო საერთაშორისო ორგანიზაციად.

სამარანჩმა ყველა ღონე იხმარა, რომ სსრკ-სა და სხვა სოციალისტურ ქვეყნებს ბოიკოტი არ გამოეცხადებინათ 1984 წლის ლოს-ანჯელესის ოლიმპიური თამაშებისათვის. მან სრული გარანტია მიიღო აშშ-ს პრეზიდენტის რ. რეიგანისაგან, რომ უზრუნველყოფდა საბჭოთა კავშირის სპორტსმენების სრულ უსაფრთხოებას. იგი ცდილობდა შეხვედროდა სსრკ-ს ხელმძღვანელს კ. ჩერნენკოს, რომ დაეყოლებინა იგი თამაშებში მონაწილეობაზე, მაგრამ მისი ყველანაირი მცდელობა უშედეგოდ დამთავრდა და სსრკ-ს პოლიგ-ბიუროს გადაწყვეტილება-არ მიეღოთ მონაწილეობა ლოს-ანჯელესის თამაშებში - უცვლელი დარჩა. მომდევნო წლები საკმაოდ ნაყოფიერი იყო სოკ-ისა და მისი პრეზიდენტისათვის. სამარანჩის თავდაუზოგავმა შრომამ და მიზანმიმართულმა მოღვაწეობამ ოლიმპიური მოძრაობა კიდევ უფრო სტა-ბილური, მონოლითური და ავტორიტეტული გახადა, რამაც საბოლოო ჯამში განაპირობა 1988 წელს სეულის, 1992 წელს ბარსელონას, 1996 წელს ატლანტისა და 2000 წელს სიდნეის ოლიმპიური თამაშების უმაღლეს ღონეზე ჩატარება. აღსანიშნავია, რომ თავისი 21 წლიანი პრეზიდენტობის პერიოდ-ში სამარანჩმა მოინახულა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრი - 197 ქვეყანა, მათ შორის – საქართველო ორჯერ.

საერთაშორისო ოლიმპიური მოძრაობის და თავისი ქვეყნის წინაშე უდიდესი დამსახურებისათვის ხუან ანტონიო სამარანჩ გორელოს ესპანეთის მეფემ ხუან კარლოს II მარკიზის ტიტული უბოძა და ესპანეთის უმაღლესი სახელმწიფო ჯილდო – კარლოს III დიდი ჯვარით დააჯილდოვა. იგი აგრეთვე ბარსელონას და კატალონიის ოქროს მედელების კავალერია. მრავალი ქვეყნის ჯილდოებთან ერთად ხ.ა. სამარანჩის კოლექციაშია საქართველოს უმაღლესი ჯილდო უცხოელთათვის – „ოქროს საწმისის“ ორდენი.

ხუან ანტონიო სამარანჩი არჩეულ იქნა სოკ-ის საპატიო პრეზიდენტად. მარკიზ ხუან ანტონიო სამარანჩი 2001 წლის 16 ივლისს ბელგიელმა ჟაკ როგმა შეცვალა.

ქაკ როგი (2001 წლიდან)

პროფესიით ორთოპედი-ქირურგი, დოქტორი ქაკ როგი 1942 წლის 2 მაისს ბელგიის ქ. ბრიუსელში დაიბადა. როგორც ბელგიის აფროსანთა ნაკრები გუნდის წევრი იგი 1968 წლის მეხიკოს, 1972 წლის მიუნხენისა და 1976 წლის მონრეალის ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობდა. იყო მსოფ-ლიოს ჩემპიონი და ორჯერ ვერცხლის მედლის მფლობელი, ბელგიის 16 გზის ჩემპიონი. გარდა აფროსნობისა გატაცებული იყო რაგბით და ათჯერ უთამაშია ბელგიის ეროვნული ნაკრები გუნდის შემადგენლობაში.

ქაკ როგი ხელმძღვანელობდა ბელგიის ოლიმპიურ დელეგაციებს ზამთრისა (ინსბრუკი - 1976 წ. და კალგარი - 1988) და ზაფხულის (ლოს-ანჯელესი - 1984 წ. და სეული - 1988 წ.) ოლიმპიურ თამაშებზე.

1988-1992 წლებში იყო ბელგიის ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი. 1989 წელს მას ირჩევენ ევროპის ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტთა ასოციაციის პრეზიდენტად, 1991 წელს კი სოკ-ის წევრად.

2001 წლის 16 ივლისს სოკ-ის მოსკოვის სესიაზე გადადგა ხუან ანტონიო სამარანჩი. მომავალი პრეზიდენტის პოსტის დაკავებისათვის სურვილი გამოთქვეს: ამერიკელმა ანიტა დეფრანცმა, ბელგიელმა ქაკ როგმა, კანადელმა რიჩარდ პაუნდმა, კორეელმა კიმ უნ-იონგმა და უნგრელმა პალ შმიდგმა. კენჭისყრის პირველი ტურის შემდეგ ბრძოლას ეთიშება ამერიკელი ანიტა დეფრანცი. ჩაგარდა კენჭისყრის მეორე ტური.

1980 წლის 16 ივლისს მოსკოვიდან აუწყეს მსოფლიოს ხუან ანტონიო სამარანჩის სოკ-ის პრეზიდენტად აირჩევა. ზუსტად 21 წლის შემდეგ იმავე 16 ივლისს, იმავე მოსკოვის სვეტებიან დარბაზში, ოლიმპიური ჰიმნის შესრულების შემდეგ თავად სამარანჩმა, ამჯერად უკვე საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ექს-პრეზიდენტმა – საერთაშორისო სპორტულ და ოლიმპიურ მოძრაობას წარუდგინა ახალი პრეზიდენტი, 59 წლის ბელგიელი დოქტორი ქაკ როგი.

თავი 4. ოლიმპიური თამაშების ჩატარების ორგანიზაცია და პროგრამა

ოლიმპიური ქარტიის შესაბამისად, ოლიმპიური თამაშების ჩატარების ადგილი განისაზღვრება საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მიერ, რომელიც თამაშების მასპინძელ ქალაქს ასახელებს.

წინადადებები, თუ რომელ პერიოდში ჩატარდება ოლიმპიური თამაშები, წამოყენებული უნდა იქნას კანდიდატი ქალაქების მიერ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის აღმასრულებელი კომიტეტის წინაშე, რომელიც დაამ-ტკიცებს მას მასპინძელი ქალაქის არჩევამდე.

ოლიმპიური თამაშების ჩატარებლობა დადგენილ წელს იწვევს მას-პინძელი ქალაქის უფლებათა გაუქმებას.

მაფხულისა და მამთრის ოლიმპიური თამაშების ხანგრძლივობამ 16 დღეს არ უნდა გადააჭარბოს. გახსნის ცერემონიალის დღის ჩათვლით, თუ კვირობით, ან სახალხო დღესასწაულებზე შეჯიბრებები არ ტარდება, მაშინ ოლიმპიური თამაშების ხანგრძლივობა, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის აღმასრულებელი კომიტეტის დასტურით, შესაბამისად გაიზრდება.

4.1. ოლიმპიური თამაშების მასპინძელი ქალაქის არჩევნები

ნებისმიერი ქალაქის არჩევა მხოლოდ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეროგატივას წარმოადგენს. ორი შემთხვევით კომისიის შექმნა, რომელმაც უნდა განსაზღვროს მასპინძელი ქალაქი, ხდება საერთა-შორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის მიერ. ეს კომისიები შედგება – საერთაშორისო ფედერაციების სამი, ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის სამი, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ოთხი და სპორტმენტა კომისიის ერთი წევრისაგან. მამთრის ოლიმპიური თამაშების შემთხვევაში საერთა-შორისო ფედერაციის ორი წევრის, ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის ორი წარმომადგენლის, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის სამი წევრისა და სპორტმენტა კომიტეტის ერთი წევრისაგან. ამ შემთხვევით კომისიის თავმჯდომარე უნდა იქნეს არჩეული საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრებიდან. ეს კომისიები შეისწავლიან ყველა პრედენდენტ ქალაქს, შეამოწმებენ მათ ადგილმდებარეობას და ყველა კანდიდატურის შესახებ წერილობით მოხსენებას წარუდგენენ საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს. ეს უნდა მოხდეს სესიის გახსნამდე არა უგვიანეს ორი თვით ადრე. სესიაზე აირჩევა ოლიმპიური თამაშების მასპინძელი ქალაქი.

ოლიმპიური თამაშების ჩატარებაზე კანდიდატურის წარდგენის უფლება აქვს ქალაქს და არა ქვეყანას. განაცხადი ოლიმპიური თამაშების მოწყობის შესახებ, ეროვნული ოლიმპიურ კომიტეტის დასტურის შემდეგ, ქალაქის ოფიციალურმა ორგანოებმა საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს უნდა წარუდგინონ. ქალაქის ოფიციალურმა ხელისუფლებამ და ეროვნულმა ოლიმპიურმა კომიტეტმა უნდა მისცეს იმის გარანტია, რომ ოლიმპიური თამაშები ჩატარდება იმ პირობების გათვალისწინებით, რასაც საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი მოითხოვს. თუ ოლიმპიური თამაშების ჩასატარებლად ერთ ქვეყანაში რამოდენიმე ქალაქია პრეტენდენტი, მაშინ ეროვნულმა ოლიმპიურმა კომიტეტმა უნდა შეაჩეროს არჩევანი ერთ-ერთ მათგანზე.

ოლიმპიური თამაშების ორგანიზების უფლება ქალაქს არ მიეცემა, თუ ეს უკანასკნელი საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წინაშე არ წარადგენს ქვეყნის მთავრობის გარანტიებს ოლიმპიური ქარტით გათვალისწინებულ პრინციპების დაცვის შესახებ.

ნებისმიერი ქალაქის შესაბამისმა ორგანოებმა, რომელშიც ოლიმპიური თამაშები იმართება, წერილობითი ფორმით უნდა განაცხადონ, რომ მხარს უჭერენ „კანდიდატი ქალაქებისათვის დაკისრებულ პირობებს, რომელიც შედგენილია საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის აღმასრულებელი კომიტეტის მიერ. ასეთმა ქალაქებმა, უნდა განაცხადონ, რომ ისინი ამასთან ერთად პატივს სცემენ და დაიცავენ სპორტის თითოეულ სახეობაში საერთა-შორისო ფედერაციების მიერ მასზე დაკისრებულ ტექნიკურ ნორმებს, რაც ასევე გათვალისწინებულია

ოლიმპიური თამაშების პროგრამით. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის აღმასრულებელი კომიტეტი დაადგენს იმ პროცედურებს, რომლებიც კანდიდატმა ქალაქებმა უნდა შეასრულონ.

ნებისმიერი კანდიდატი ქალაქი სოკ-ს სთავაზობს ისეთ ფინანსურ გარანტიებს, რომლებიც სოკ-ის აღმასრულებელი კომიტეტის მიერ დამაკმა-ყოფილებლად მიიჩნევა.

მასპინძელი ქალაქის არჩევნები უნდა ჩატარდეს იმ ქვეყანაში, რომელსაც თავის მხრივ ოლიმპიური თამაშების ორგანიზებაზე არ გააჩნია პრეტენდენტი ქალაქი. ეს პროცედურა უნდა ჩატარდეს მას შემდეგ, რაც კანდიდატი ქალაქების შემფასებელი კომისიის მიერ განიხილება მოხსენება. გარდა გამონაკლისის შემთხვევებისა, ეს არჩევანი უნდა ჩატარდეს ოლიმპიური თამაშების გახსნამდე შვიდი წლით ადრე.

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი ხელს აწერს ხელშეკრულებას მასპინძელ ქალაქთან და ქვეყნის ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტთან. ეს ხელშეკრულება დაწერილებით გამოხატავს მხარეებზე დაკისრებულ ვალდებულებებს. ასეთ ხელშეკრულებაზე ხელმოწერა ხდება დაუყოვნებლივ მასპინძელი ქალაქის არჩევის შემდეგ.

ეროვნულმა ოლიმპიურმა კომიტეტმა ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტმა და მასპინძელმა ქალაქმა უნდა უზრუნველყონ იმ პირობის დაცვა, რომლის თანახმად ოლიმპიური თამაშების მსვლელობის პერიოდში, მის წინამდებარე, ან მომდევნო კვირაში საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის თანხმობის გარეშე, მასპინძელ ქალაქში არ ჩატარდება ეროვნული და საერთაშორისო ხასიათის არც ერთი მნიშვნელოვანი შეკრება ან ღონისძიება.

თანამედროვე ოლიმპიური მოძრაობის განვითარების სხვადასხვა ეტაპზე სხვადასხვაგვარი იყო ქალაქების მიერ ოლიმპიური თამაშების მასპინძლობის უფლების მოპოვების პროცედურა. XX საუკუნის 30-იან წლებამდე პრეტენდენტების რაოდენობა ძალზე მცირე იყო. მაგრამ უკვე 1936 წლის თამაშებისათვის კანდიდატ-ქალაქთა რაოდენობამ 11 მიაღწია. 1940 წლის თამაშებისათვის 10 ქალაქი იბრძოდა. უფრო მაღალი აქტივობა დაფიქსირდა 1956 და 1960 წლის ოლიმპიური თამაშების ჩატარების უფლებებისათვის. ორივე შემთხვევაში კანდიდატების რაოდენობა 16 იყო. ეს მაჩვენებლები ნათლად მიუთითებენ იმ გარემოებაზე, რომ ოლიმპიური თამაშების პოპულარობა თანდათან იზრდებოდა და მისი ჩატარების მსურველთა რიცხვიც მაგულობდა.

მოგვიანებით, სპორტის ოლიმპიური სახეების რაოდენობის და მონაწილეთა რიცხვის საგრძნობმა ზრდამ გამოიწვია ახალი სპორტული ნაგებობებისა და თანამედროვე ოლიმპიური სოფლების მშენებლობის აუცილებლობა, რამაც 80 - იანი წლებისათვის ოლიმპიური თამაშების ჩატარებელ ქალაქთა რაოდენობის მსურველთა შემცირება გამოიწვია. 1984 წელს, როდესაც თეირანმა მოხსნა თავისი კანდიდატურა, დარჩა მხოლოდ ერთი ლოს-ანჯელესი, რომლის თავკაცებიც ვერ იძლეოდნენ თამაშების ორგანიზაციის და ჩატარების გარანტიას.

მოგვიანებით ოლიმპიური სპორტის ინტენსიურმა კომერციალიზაციამ და ოლიმპიური თამაშების ჩატარებასთან დაკავშირებულმა უდიდესმა ფინანსურმა შესაძლებლობებმა მკვეთრად გაზარდა კონკურენცია ქალაქ კანდიდატებს შორის. 1996-2000 და 2004 წლების ოლიმპიური თამაშების ჩასატარებლად ექვს-ექვსი ქალაქი აცხადებდა პრეტენზიას. 2008 წლის თამაშებზე კი - 5. 2001 წლის მოსკოვის სესიაზე 2008 წლის ოლიმპიური თამაშების მასპინძლად პეკინი იქნა არჩეული.

4.2. ოლიმპიური თამაშების ჩატარების წესი

ოლიმპიური თამაშების ორგანიზაცია საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მიერ მასპინძელ ქალაქს და ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტს ეკისრება. ამ მიზნით ეოკ-ი ქმნის

საორგანიზაციო კომიტეტს, რომელსაც თავისი ჩამოყალიბების დღიდან უშუალო კავშირი აქვს სოკ-თან.

ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტს ოფიციალური სტატუსი გააჩნია. მის აღმასრულებელ ორგანოში შედიან საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ერთი, ან რამოდენიმე წევრი ამ ქვეყნიდან.

- ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი და გენერალური მდივანი;
- მაჰინძელი ქალაქის მიერ დასახელებული სულ ცოცხა ერთი წევრი. აღმასრულებელი ორგანო ასევე შეიძლება აერთიანებდეს სახალ-ხო მმართველობის ორგანოებისა და სხვა გაერთიანებების წარმომადგენლებს.

თავისი შექმნის დღიდან მის გაუქმებამდე ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტი თავის საქმიანობას წარმართავს ოლიმპიური ქარ-ტიის და სოკ-ს, ეოკ-სა და მასპინძელ ქალაქს შორის დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე და ემორჩილება საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის აღმასრულებელი კომიტეტს.

საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს უფლებამოსილება ეძლევა დად-გენილი წესებისა და ვალდებულებების დარღვევის შემთხვევაში ნებისმიერ დროს დაუყოვნებლივ გააუქმოს ოლიმპიური თამაშების ჩატარება მასპინძელ ქალაქში, ასევე გააუქმოს ოლიმპიური თამაშების მომწყობი კომიტეტი და ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი, მათგან კომპენსაციის სახით იმ ბარალის ანაზღაურების გარეშე, რაც მიაყენეს საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს.

ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი, თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტი და მასპინძელი ქალაქი ერთობლივად და ცალ-ცალკე პასუხისმგებელი არიან ყველა ვალდებულების შესრულებაზე. ისინი თავის თავზე სრულ ფინანსურ პასუხისმგებლობას იღებენ ოლიმპიური თამაშების ორგანიზებაზე, ნებისმიერი მხარისათვის ბარალის მიუყენებლად. საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს არავითარი ფინანსური პასუხისმგებლობა არ ეკისრება.

თამაშების ორგანიზების ასეთ სქემას იზიარებენ და ახორციელებენ ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტები და ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტი. მხოლოდ ერთხელ იყო გამონაკლისი, როდესაც 1984 წელს ლას-ანჯელესის ოლიმპიურ თამაშებზე ქალაქის მერმა გ. ბრედლიმ საფინანსო საკითხების გადასაწყვეტად შექმნა კერძო პირებით დაკომპლექტებული სპეციალური კომიტეტი. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი კატეგორიული წინააღმდეგი იყო ასეთი გადაწყვეტილების და უარი განაცხადა კერძო ორგანიზაციებთან ხელშეკრულების ხელმოწერაზე, რადგან ისინი არავითარ ფინანსურ გარანტიებს არ იძლეოდნენ. ეს იყო ოლიმპიური ქარტიის იმ პუნქტის დარღვევა, რომლის თანახმადაც ქალაქმა, რომელიც აცხადებს პრეტენზიას თამაშების მასპინძლობაზე, სოკ-ს უნდა მისცეს ასეთი გარანტიები. მხოლოდ ექვსი თვის შემდეგ ასეთი გარანტია გასცა ამერიკის შეერთებული შტატების ოლიმპიურმა კომიტეტმა, რაც ოლიმპიური ქარტიის უხეში დარღვევაა. მიუხედავად ამისა სოკ-ი იძულებული გახდა შერიგებოდა ასეთ მდგომარეობას, რადგან გაჩნდა ოლიმპიური თამაშების ჩაშლის საშიშროება.

ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტი აღგენს კულტურულ ღონისძიებათა პროგრამას, რომელიც ტარდება ოლიმპიურ სოფელში და წარმოაჩენს კაცობრიობის კულტურული მონაპოვრის უნივერსალობას და მრავალფეროვნებას. კულტურული პროგრამით გათვალისწინებული ღონისძიებები უნდა გაგრძელდეს ოლიმპიური სოფლის ფუნქციონირების მთელი პერიოდის განმავლობაში.

ოლიმპიური თამაშების ტელეგრანსლიაციის გაყიდვის უფლებას მხოლოდ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი ფლობს.

ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტი დამტკიცებული ბიუჯეტის შესაბამისად, თავის საქმიანობას დამოუკიდებლად ახორციელებს. მისი ყველა კონტრაქტი რეკლამის, ემბლემების ან ოლიმპიური თილისმის ტარების უფლებასთან და ლიცენზიასთან დაკავშირებით კანონიერია. ისინი უნდა ეფუძნებოდეს ოლიმპიურ ქარტიას და ასრულებდეს სოკ-ის აღმასრულებელი საბჭოს მიერ გაცემულ მითითებებს. იგივე შეეხება იმ კონტრაქტებს, რომლებიც დაკავშირებულია დროის მაჩვენებელი დანადგარების, ქულების დამთვლელი დაფების და სატელევიზიო პროგრამებში ნებისმიერი სიგნალის გამოყენებასთან. ამ დებულებათა დარღვევა უნდა განიხილოს სოკ-ის აღმასრულებელმა კომიტეტმა.

ოლიმპიური თამაშებისათვის შექმნილი ნებისმიერი ესკიზი ჩაითვლება ოლიმპიურ ემბლემად ან თილისმად მას შემდეგ, რაც მისი ნიმუში ოლიმპი-ური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტის მიერ დასამტკიცებლად გადაეგზავნება სოკ-ის აღმასრულებელ კომიტეტს. რომელიმე მათგანის გამოყენება ქვეყანაში კომერციული მიზნებისათვის აკრძალულია ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის წერილობითი დასტურის გარეშე.

ოლიმპიური თამაშების გახსნისა და დახურვის ცერემონიის პროგ-რამებს შეიმუშავენს თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტი და მას დასამტკიცებლად სოკ-ის აღმასრულებელ კომიტეტს წარუდგენს.

როგორც ვხედავთ, თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტი საკმაოდ ფართე უფლებამოსილებით არის აღჭურვილი, თუმცა მნიშვნელოვან საკითხებზე უშუალო კონტროლს სოკ-ი ახორციელებს.

ამასთან ერთად საერთაშორისო სპორტული ფედერაციების შეთანხმებული და კოორდინირებული მოქმედებები სოკ-თან და თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტთან განაპირობებს ოლიმპიური თამაშების მაღალ დონეზე ჩატარებას.

ყოველი საერთაშორისო ფედერაცია პასუხისმგებელია თავისი სპორტ-ის სახეობის ტექნიკურ კონტროლსა და ხელმძღვანელობაზე. ყველა შეჯიბრება და სავარჯიშო ადგილი, ისე როგორც მთელი აღჭურვილობა, უნდა ექვემდებარებოდეს სტანდარტებს. ოლიმპიური თამაშების გახსნამდე სამი წლით ადრე საერთაშორისო ფედერაციებმა, ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტთან კონსულტაციის შემდეგ, საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტსა და ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტებს უნდა მოახსენონ იმ სპორტული მოწყობილობების, სპორტული დანადგარების და აღჭურვილობის შესახებ, რომელთა გამოყენებასაც აპირებენ თამაშების მსვლელობისას. საჭირო ტექნიკურ პერსონალს (მსაჯებს, არბიტრებს, ქრონომეტრისტებს, ინსპექტორებს) სპორტის თითოეულ სახეობაში ნიშნავს შესაბამისი საერთაშორისო ფედერაცია. ამ პირთა საერთო რაოდენობის მღვარი, შესაბამისი საერთაშორისო ფედერაციის რეკომენდაციით, დგინდება სოკ-ის აღმასრულებელი კომიტეტის მიერ. ეს ტექნიკური პერსონალი თავის ამოცანებს ახორციელებს საერთაშორისო ფედერაციის მითითებათა შესაბამისად ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტთან კოორდინაციით.

ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტმა საერთაშორისო ფედერაციების მიერ დანიშნული ტექნიკური პერსონალისათვის ოლიმპიური სოფლის გარეთ უნდა გამოყოს საცხოვრებელი ადგილები. ტექნიკური პერსონალი და ქიურის წევრები არ უნდა ცხოვრობდნენ ოლიმპიურ სოფელში, ისინი არ შედიან ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის დელეგაციის შემადგენლობაში და მხოლოდ შესაბამისი საერთაშორისო ფედერაციებს ემორჩილებიან.

აი ის ძირითადი დებულებები, რომლებიც ოლიმპიური თამაშების ორგანიზაციას და ჩატარებას ეხება. გარდა ამისა ოლიმპიური თამაშების ჩასატარებლად საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს, ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტებს, საერთაშორისო ფედერაციებს და ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტს მრავალი კონკრეტული საკითხების

გადაწყვეტა უხდება, მათ შორის: სპორტსმენების დაშვება, მონაწილეთა მოქალაქეობის დადგენა, სამედიცინო კოდექსის დაცვა, განაცხადის წარმოდგენა, მასობრივი საინფორმაციო საშუალებების მიერ თამაშების გაშუქება და მრავალი სხვა. ყველა ამ საკითხების გადაწყვეტა ხორციელდება იმ მკაცრი რეგლამენტის შესაბამისად, რომელიც შემუშავებულია საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მიერ და აღწრილია ოლიმპიურ ქარტიაში.

4.3. ოლიმპიური თამაშების პროგრამები

ოლიმპიური თამაშების პროგრამა სპორტის ოლიმპიური სულ მცირე თხუთმეგ სახეობას უნდა შეიცავდეს. ეს აუცილებელი მინიმუმი გამთრის ოლიმპიური თამაშებისათვის საჭირო არ არის. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი აყალიბებს ოლიმპიური თამაშების პროგრამას, რომელიც მხოლოდ სპორტის ოლიმპიურ სახეობებს წარმოადგენს.

ოლიმპიური თამაშების ჩაგარების პირველ ხანებში არ იყო თამაშების პროგრამების ფორმირების მკაცრად განსაზღვრული პრინციპები. თამაშების პროგრამებში ხშირად შეჰქონდათ სპორტის ისეთი სახეები, რომლებიც ნაკლებად იყო გავრცელებული მსოფლიოში. ამის გამო თითქმის არ იყო კონკურენცია და შეჯიბრებები ნაკლებად საინტერესო ხდებოდა. მაგალითისათვის, 1900 წელს პარიზის II ოლიმპიური თამაშების პროგრამით შეჯიბრებაში – კრიკეტში მხოლოდ ორი გუნდი (საფრანგეთი და დიდი ბრიტანეთი) მონაწილეობდა, ხოლო კრიკეტში ყველა მონაწილე, რომლებსაც უნდა გაეთამაშებინათ ადგილები სამ დისციპლინაში, მხოლოდ საფრანგეთის წარმომადგენლები იყვნენ. ანალოგიური სიტუაცია იყო 1904 და 1908 წლის ოლიმპიადებზე. 1920 წლის ანტვერპენის VII ოლიმპიურ თამაშებზე საიალქნო სპორტის ყველა სახეობაში, მხოლოდ თითო გუნდი ასპარეზობდა. ასეთი სიტუაცია რა თქმა უნდა არ შეიძლებოდა დიდხანს გაგრძელებულიყო და სოკ-იც იძულებული გახდა გადაეხედა პროგრამისათვის. საერთაშორისო ოლიმპიურმა კომიტეტმა თანდათან შეიმუშავა გარკვეული კრიტერიუმები, რომლის მეშვეობითაც შესაძლებელი იქნებოდა სპორტის სახეებისა და ცალკეული დისციპლინების შეგანა ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში. ხანგრძლივი პერიოდის მანძილზე მოქმედებდა ოლიმპიური ქარტიის დებულებები, რომლის მიხედვითაც ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში შედიოდა სპორტის მხოლოდ ის სახეობა, რომელიც გავრცელებული იყო მსოფლიოს არა ნაკლებ 40 ქვეყანაში და სამ კონტინენტზე მამაკაცებისათვის და 25 ქვეყანასა და ორ კონტინენტზე ქალებისათვის. გამთრის ოლიმპიური თამაშებისათვის კი მამაკაცებისათვის დადგენილი იყო არა ნაკლებ 25 ქვეყანა ორ კონტინენტზე, ქალებისათვის - 20 ქვეყანა ორ კონტინენტზე.

ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში სპორტის სახეობის შეგანა უნდა მოხდეს ოლიმპიური თამაშების დაწყებამდე სულ მცირე შვიდი წლით ადრე, რომლის შემდეგაც არავითარი ცვლილებები არ მოხდება.

ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში შესულია სპორტის ისეთი სახეები, რომლებიც გავრცელებული და პოპულარულია მსოფლიოში. მათ შორისაა მძლეოსნობა, ნიჩბოსნობა, ბადმინტონი, ბეისბოლი, კალათბურთი, კრივი. ველოსპორტი, ცხენოსნობა, ფარიკაობა, ფეხბურთი, განვარჯიში, ძალოსნობა, ხელბურთი, ბალახის ჰოკეი, ძიუდო, ბერძნულ-რომაული და თავისუფალი ჭიდაობა, ცურვა, თანამედროვე ხუთჭიდი, სოფტბოლი, გაეკ-ვანდო, მაგიდის ჩოგბურთი, გყვიის სროლა, მშვილდოსნობა, გრიათლონი, ფრენბურთი, აფროსნობა, ჩოგბურთი, სასტენდო სროლა, აკადემიური ნიჩბო-სნობა, ბაიდარები და კანოე, წყალბურთი, წყალში ხგომა.

გამთრის ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში კი ჩართულია: ბიატ-ლონი, ბობსლეი, სამთო-სათხილამურო სპორტი, თხილამურები (რობოლები, გრამპლინიდან ხტომა და ორჭიდი), შაიბიანი ჰოკეი, ფრისტაილი, შორგ-ტრეკი, ციგურებით სწრაფრბენა, ფიგურული ციგურაობა, საციგაო სპორტი, სნოუბორდინგი, ქარლინგი, სკელეგონი.

უნდა აღინიშნოს, რომ უკანასკნელი 10-15 წლის მანძილზე ოლიმპიური თამაშების პროგრამები საკმაოდ სტაბილურია, თუმცა რიგი საერთაშორისო ფედერაციები ცდილობენ პროგრამების გაფართოებას და ახალი დისციპ-ლინების ჩართვას ოლიმპიურ თამაშებში.

სპორტის სპეციალისტები ოლიმპიური თამაშების პროგრამების შემ-დგომი სრულყოფის პერსპექტივებს მის დინამიურობაში, სანახაობრიობის ამადლებაში და ქალების მეტი რაოდენობის მონაწილეობაში ხედავენ. ამი-სათვის ისინი მოითხოვენ სპორტის სახეობისა და მონაწილეების კვოტების შემოღებას.

საერთაშორისო ოლიმპიური მოძრაობის ერთ-ერთი გავლენიანი და თვალსაჩინო მოღვაწე გერმანელი ვ. ღაუმე საუბრობდა იმ პრობლემებზე, რომლებიც შეიძლება, მოყოლოდა ოლიმპიური თამაშების პროგრამის გადაჭარბებულ გაფართოებას. მისი აზრით ოლიმპიური სპორტის კლასი-კური სახეები მუდმივად უნდა იყოს პროგრამაში, დანარჩენები, კი ჩართულ იქნას მორიგეობით. ეს საკითხი დღეისათვის საკმაოდ აქტუალურია, რად-გან ბოლო სამი ათეული წლის მანძილზე შეჯიბრების სახეები ერთი მე-სამედით გაიზარდა, ხოლო მონაწილეთა რაოდენობა ორჯერ. მაგალითი-სათვის, 2000 წლის სიდნეის ოლიმპიადამ 199 ქვეყნის 11 ათასამდე მეტი სპორტსმენი მონაწილეობდა. სეულში 1988 წელს 159 ქვეყნის 8473 სპორტსმენი ასპარეზობდა.

ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეთა დასაშვებ რაოდენობას ადგენს სოკ-ის აღმასრულებელი კომიტეტი შესაბამის საერთაშორისო ფედერა-ციებთან კონსულტაციის შემდეგ, ოლიმპიურ თამაშებამდე ორი წლით ადრე. მონაწი-ლეთა რაოდენობამ ცალკეულ შემთხვევაში არ უნდა გადააჭარბოს მსოფლიო ჩემპიონატებისათვის დაწესებულ ნორმას და არ უნდა აღემატებოდეს სამს თითოეული ქვეყნისათვის. სოკ-ის აღმასრულებელმა კომიტეტმა შესაძლოა გამთრის სპორტული სახეობებისათვის დაუშვას გარკვეული გამონაკლისი. სპორტის გუნდურ სახეობებში გუნდების რაოდენობამ არ უნდა გადააჭარბოს თორმეცს თითოეულ სახეობაში და არ უნდა იყოს რვა გუნდზე ნაკლები.

4.4. გაფხულის ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში

შემაჯალი სპორტის სახეები

აფროსნობა – შეგანილი იყო 1896 წლის ოლიმპიური თამაშების პროგ-

რამაში, მაგრამ უამინდობის გამო არ ჩატარებულა. 1900 წლიდან კი იგი მხოლოდ ერთხელ (1904 წ.) არ იყო ოლიმპიადის პროგრამაში.

დღეისათვის ოლიმპიური მედლები თამაშდება რვა სპორტული დისციპლინის 10 სახეობაში (7 მამაკაცების და 3 ქალების).

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი იყო შვეიცარელი ჰ. დე პურტილე (კლასი 6 მ). გერმანელი მ. ვისნერი (კლასი 10 მ) და ბრიტანელი ეკლსმოუ (კლასი 8 მ).

აფროსნობის საერთაშორისო კავშირი () შეიქმნა 1907 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 115 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციას.

საქართველოს აფროსნობის ფედერაცია შეიქმნა 1991 წელს და საერთაშორისო კავშირის წევრი გახდა 1992 წელს. საქართველოს აფროსნობის ფედერაციის პრეზიდენ-ტია გურამ ბიგანიშვილი.

ბადმინტონი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში პირველად 1992 წელს

ბარსელონას თამაშებზე შეიგანეს. ოლიმპიური მედლები თამაშდება ხუთ სახეობაში - ორი ქალთა, ორი მამაკაცთა და შერეულ წყვილთა თანრიგში

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონები გახდნენ: ქალებში

ინდონეზიელი ს. სასანტი ჰადიტი, მამაკაცებშიც ინდონეზიელი

– ა. კასუმა ვირატანი.

ბადმინტონის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1934 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 130 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციას.

საქართველოს ბადმინტონის ფედერაცია შეიქმნა 1991 წლის 19 ივლისს. 1992 წლიდან არის -ის წევრი.

საქართველოს ბადმინტონის ფედერაციის პრეზიდენტი ანატოლი დავიდოვი.

ბალახის ჰოკეი – კაცების ტურნირი ტარდება სისტემატურად 1908

წლიდან, გარდა 1912 და 1924 წლებისა. ქალები ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობენ 1980 წლიდან.

კაცთა შორის პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა დიდი ბრიტანეთის გუნდი.

ქალებში პირველი ოლიმპიური ჩემპიონის ტიტული მოიპოვა ზიმბაბვეს ნაკრებმა.

ბალახის ჰოკეის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1924 წელს.

საქართველოს ბალახის ჰოკეის ფედერაცია შეიქმნა 1988 წლის 12 თებერვალს. 1996 წლიდან არის -ს წევრი.

საქართველოს ბალახის ჰოკეის ფედერაციის პრეზიდენტი გიორგი ჩარკვიანი.

ბეისბოლი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1988 წლიდან. მედლები

თამაშდება მხოლოდ მამაკაცთა გუნდებისათვის.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონები გახდნენ კუბის ნაკრების წევრები.

ბეისბოლის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1921 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 104 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციას.

საქართველოს ბეისბოლის ფედერაცია შეიქმნა 1991 წლის 2 ივლისს. 1992 წლის 18 თებერვლიდან - ს წევრია.

საქართველოს ბეისბოლისა და სოფტბოლის ფედერაციის პრეზიდენტი რამაზ გოგლიძე.

პლაჟის ფრენბურთი – პირველად ჩართული იქნა ატლანტის ოლიმპიური

თამაშების პროგრამაში 1996 წელს. მედლები თამაშდება - ქალებისა და კაცებისათვის.

ქალებში პირველი ჩემპიონები გახლნენ ბრაზილიელები, მამაკაცებში – ამერიკის შეერთებული შტატების ნაკრები.

ფრენბურთის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1947 წელს პლაჟის ფრენბურთმა ოფიციალური სტატუსი მიიღო 1986 წ. ფრენბურთის საერთაშორისო ფედერაციის წევრია 220 ქვეყანა.

საქართველოს ფრენბურთის ფედერაცია შეიქმნა 1991 წლის 28 თებერვალს. 1991 წლის დეკემბრიდან – ს წევრია.

საქართველოს ფრენბურთის ფედერაციის პრეზიდენტია ლევან ახვლედიანი.

ველოსპორტი – ფართოდ იყო წარმოდგენილი 1896 წლის პირველ ოლიმპიადაზე.

1896 - 1924 წლებში ოლიმპიური პროგრამა სისტემატურად იცვლებოდა 1900 და 1904 წლის თამაშებზე, მხოლოდ გრეკზე გათამაშდა მედლები. 1912 წელს მხოლოდ გზატკეცილზე.

დღეისათვის მედლები თამაშდება, როგორც გრეკზე, ისე საგზატკეცილო რბოლებში. გრეკზე მედლების რვა კომპლექტი თამაშდება (3 ქალების, 5 კაცების) გზატკეცილზე კი ოთხი (ორი ქალების, ორი კაცების).

1996 წლიდან პროგრამაში ჩართეს ველოკროსი, სადაც მედლების ორი კომპლექტი თამაშდება (თითო ქალებისა და მამაკაცებისათვის).

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი სპრინტში გახდა ფრანგი პ. მასონი (1896 წ.) საგზატკეცილო ჯგუფური რბოლა მოიგო ბერძენმა ა. კონსტანდინილისმა.

ველოსიპედისტთა საერთაშორისო კავშირი () შეიქმნა 1900 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 167 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციას.

საქართველოს ველოსპორტის ფედერაცია დაფუძნდა 1992 წლის 13 მარტს. 1993 წლიდან არის - ის წევრი.

საქართველოს ველოსპორტის ფედერაციის პრეზიდენტია ბესარიონ ნადირაძე.

თანამედროვე ხუთჭიდი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში პირველად ჩართული იქნა 1912 წელს. 1952 წლამდე თამაშდებოდა მხოლოდ პირადი პირველობა. 1952 წლიდან კი თამაშდებოდა გუნდური პირველობა. 1996 წლიდან კვლავ ამოიღეს გუნდური შეჯიბრება და პროგრამაში მხოლოდ პირადი დარჩა.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი 1912 წელს გახდა შვედი გ. ლილიენჰომი.

პირველი გუნდური ჩემპიონობა მოიპოვეს უნგრელებმა 1952 წელს.

თანამედროვე ხუთჭიდსა და ბიატლონის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1948 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 44 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციებს.

საქართველოს ცხენოსნობისა და თანამედროვე ხუთჭიდის ფედერაცია დაფუძნდა 1991 წლის 30 მაისს. 1992 წლის ოქტომბრიდან – ს წევრია.

2003 წელს დამოუკიდებლად დაფუძნდა თანამედროვე ხუთჭიდის და გრიატლონის ფედერაცია.

საქართველოს თანამედროვე ხუთჭიდის და გრიაგ-ლონის ფედერაციის პრემიერენგია ვალერიან როგავა.

კალათბურთი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში პირველად მხოლოდ

კაცებისათვის ჩართეს 1936 წელს ბერლინში. ქალები 1976 წლიდან მონაწილეობენ ოლიმპიადებში.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონები კაცებში გახდნენ ამერიკის შეერთებული შტატების კალათბურთელები.

ქალებში პირველი ჩემპიონი გახდა სსრკ-ს ნაკრები.

კალათბურთის საერთაშორისო სამოყვარულო ფედერაცია () შეიქმნა 1932 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 208 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციებს.

საქართველოს კალათბურთის ფედერაცია დაფუძნდა 1991 წლის 4 ივნისს. 1992 წლის 10 ივლისიდან – ს წევრია.

საქართველოს კალათბურთის ფედერაციის პრემი-დენგია ბესიკ ლიპარგელიანი.

კრივი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1904 წლიდან. მხოლოდ

ერთხელ (1912 წელს) იქნა ამოღებული პროგრამიდან.

დღეისათვის ოლიმპიური მედლები თამაშდება 11 წონით კატეგორიაში. 1904 წელს მედლები გათამაშდა 7 წონით კატეგორიაში. მაშინ ყველა წონით კატეგორიაში ოქროს მედლები ამერიკის შეერთებული შტატების მოკრივეებმა მოიგეს.

1946 წელს შეიქმნა სამოყვარულო კრივის საერთაშორისო ფედერაცია. აერთიანებს მსოფლიოს 188 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციას.

საქართველოს კრივის ფედერაცია შეიქმნა 1991 წლის 16 ივნისს. 1992 წლიდან – ს წევრია.

საქართველოს კრივის ფედერაციის პრემიერენგია გიორგი კანდელაკი.

მშვილდოსნობა – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში იყო მხოლოდ კაცთა შორის 1900 - -1904 - 1908 და 1920 წლებში. შემდეგ ამოღებულ იქნა პროგრამიდან.

1972 წელს კვლავ შეგანილ იქნა ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში, როგორც ქალების, ისე კაცებისათვის.

კაცებში პირველი ჩემპიონი გახდა ავსტრალიელი ს. მაკინგოში. ქალებში კი ამერიკელი დ. უილბერი.

მშვილდოსნობის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1931 წელს.

საქართველოს სროლისა და მშვილდოსნობის ფედერაცია შეიქმნა 1991 წელს 1 ივნისს.

2002 წელს დაფუძნდა საქართველოს მშვილდოსნობის ფედერაცია.

1992 წლის 23 სექტემბრიდან მშვილდოსნობის საერთა-შორისო ფედერაციის წევრია.

საქართველოს მშვილდოსნობის ფედერაციის პრემი-დენგია ქეთევან ლოსაბერიძე.

მძლეოსნობა - ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1896 წლიდან. 1924

წლის პარიზის ოლიმპიადის ჩათვლით მხოლოდ კაცები მონაწილეობდნენ. ქალები ოლიმპიურ თამაშებზე 1928 წლიდან ასპარეზობენ.

ამჟამად ოლიმპიური მედლები თამაშდება 48 დისციპლინაში (24 კაცების და 24 ქალების).

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი მძლეოსნობაში გახდა ამერიკელი ჯეიმს კონოლი, რომელმაც სამმაგი ხტომა მოიგო.

ქალებში პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა ელი-მაბეტ რობინსონი, რომელმაც 100 მ. სირბილში მსოფლიო რეკორდი დაამყარა.

მძლეოსნობის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1912 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 211 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციას.

საქართველოს მძლეოსნობის ფედერაცია დაფუძნდა 1991 წლის 30 აპრილს. 1992 წლის 30 მაისიდან – ის წევრია.

საქართველოს მძლეოსნობის ფედერაციის პრეზიდენტია თამაზ მდინარაძე.

ტყეის სროლა – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1896 წლიდან.

მხოლოდ ორჯერ (1904 და 1928 წ.) იქნა ამოღებული პროგრამიდან.

1896 წელს, პირველ ოლიმპიურ თამაშებზე მედლები გათამაშდა მხოლოდ კაცებისათვის ხუთ დისციპლინაში.

კაცებში პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა ბერძენი ი. ფრანგულისი.

1900 წელს - ქალებში პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა ამერიკელი პ. სპერჯინი. სროლის ნაციონალური ფედერაციებისა და ასოციაციების საერთაშორისო კავშირი () შეიქმნა 1907 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 148 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციას.

საქართველოს სროლის ფედერაცია დაფუძნდა 1991 წლის 1 ივნისს. 1992 წლიდან – ის წევრია.

საქართველოს სროლის ფედერაციის პრეზიდენტია ვახტანგ ქუთათელაძე.

სასტენდო სროლა - ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1900 წლიდან.

(არ იყო 1904, 1928 - 1948 წლებში). 1952 წელს კვლავ შეიტანეს

თამაშების პროგრამაში 1996 წლამდე ასპარეზობდნენ

მხოლოდ კაცები.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი 1900 წელს გახდა ბელგიელი ვან დე ლუნდენი.

ქალებმა პირველად მონაწილეობა მიიღეს აგლანგის 1996 წლის ოლიმპიურ თამაშებში. პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა ამერიკელი კ. როუდი.

ტანვარჯიში - ოლიმპიური თამაშების მუდმივი ბინადარია. I - IV თამაშებზე, 1896 - 1908 წლებში, ტანვარჯიშულ მრავალჭიდაში შედიოდა ზოგიერთი მძლეოსნური სახეები (ჭოკით ხტომა, ბაგირზე ცოცვა, ბირთვის კერა, სიმაღლეზე ხტომა და სხვა).

დღეისათვის პროგრამაში 14 დისციპლინაა (8 კაცებში, 6 ქალებში) ქალების განვარჯიში ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1928 წლიდან და მხოლოდ გუნდურ ასპარეზობაში. 1952 წლიდან კი თამაშდება პირადი პირ-ველობებიც ცალკეულ იარაღებზე.

ქალთა შორის პირველი ოლიმპიური ჩემპიონები გახდნენ ნიდერლანდების განმთავარჯიშეები.

ქალთა მრავალჭიდი ოლიმპიური თამაშების პირ-ველი ჩემპიონი გახდა სსრკ-ს წევრი მ. გოროხოვსკაია (1952 წ.). კაცებში კი - გერმანელი ალფრედ ფლატოვი.

განვარჯიშის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1881 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 124 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციას.

საქართველოს განვარჯიშის ფედერაცია დაფუძნდა 1991 წლის 1 ივნისს. 1992 წლის 18 ივლისიდან – ის წევრია. საქართველოს განვარჯიშის ფედერაციის შემადგენლობაში შედის მხატვრული განვარჯიში, აკრობატიკა და ბაგუტი.

საქართველოს განვარჯიშის ფედერაციის პრეზიდენტია ომარ ღონღაძე.

მხატვრული განვარჯიში – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1988

წლიდან და გარდებოდა მხოლოდ პირადი პირველობა, ხოლო 1996 წლიდან მხოლოდ გუნდური.

1998 წელს პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა სსრკ-ს გუნდის წევრი მ. ლობაჩი. გუნდურში კი პირველი ჩემპიონი გახდა ესპანეთის ნაკრები.

ფარიკაობა – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1896 წლიდან.

პირველ თამაშებზე მედლები პირად პირველობაში რაპირასა და ხმაღში გათამაშდა. ასპარეზობდნენ მხოლოდ კაცები. 1900 წლიდან პროგრამას დაემატა შეჯიბრება დაშნაში, ხოლო 1904 წლიდან გუნდური ასპარეზობა რაპირაში.

1896 წელს რაპირაში პირველი ოქრო მოიპოვა ფრანგმა ე. გრაველოგმა, ხოლო ხმაღში ბერძენმა - ჟან გეორგიადისმა.

1900 წელს დაშნაში პირველი ოლიმპიური ოქროს მედალი კუბელმა – რამონ ფონსგმა მოიპოვა.

1904 წელს პირველი ოლიმპიური ჩემპიონის წოდება გუნდურ შეჯიბრებაში მოიგო კუბის ნაკრებმა.

ქალები ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობენ 1924 წლიდან რაპირაში. პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა დანიელი - ელენ ოსიერი. 1960 წლიდან გარდება გუნდური ასპარეზობა. პირველი ჩემპიონები გახდნენ სსრკ-ს მოფარიკავეები.

ფარიკაობის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1913 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 97 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციებს.

საქართველოს ფარიკაობის ფედერაცია დაფუძნდა 1991 წლის 27 ივნისს. 1992 წლის 7 ივნისიდან ფარიკაობის საერთაშორისო ფედერაციის –ს წევრია.

საქართველოს ფარიკაობის ფედერაციის პრეზიდენტია

არჩილ გოგელია.

ფეხბურთი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1900 წლიდან (მხოლოდ ერთხელ - 1932 წელს ამოღებლ იქნა პროგრამიდან). 1996 წლიდან ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში

შეტანილ იქნა ფეხბურთი ქალებისათვის.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი კაცთა შორის გახდა დიდი ბრიტანეთის გუნდი - 1900 წელს.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი ქალთა შორის გახდა აშშ-ს გუნდი - 1996 წელს.

ფეხბურთის ასოციაციების საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1904 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 204 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციებს.

საქართველოს ფეხბურთის ფედერაცია დაფუძნდა 1990 წლის 15 თებერვალს. 1992 წლის 3 ივლისიდან – ს წევრია.

საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის პრეზიდენტია მერაბ ჟორდანიძე.

ფრენბურთი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში, როგორც ქალთა,

ისე მამაკაცთა გუნდებისათვის არის 1964 წლიდან.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონები ქალთა შორის გახდნენ იაპონელი ფრენბურთელები.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი კაცთა შორის გახდა სსრ კავშირის ნაკრები.

ფრენბურთის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1947 წელს და მასში გაერთიანებულია 217 ქვეყანა.

საქართველოს ფრენბურთის ფედერაცია დაფუძნდა 1991 წლის 28 თებერვალს. 1991 წლის დეკემბრიდან ფრენ-ბურთის საერთაშორისო ფედერაციის წევრია.

საქართველოს ფრენბურთის ფედერაციის პრეზიდენტია

ლევან ახვლედიანი.

ჩოგბურთი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1896 წლიდან კაცებისათვის, 1900 წლიდან კი ქალებიც გამოდიან. 1924 წელს პარიზის მე-8 ოლიმპიური თამაშების შემდეგ ამოღებული იქნა პროგრამიდან.

ჩოგბურთი 1988 წლიდან კვლავ შეტანილი იქნა პროგრამაში. ამჟამად თამაშდება მელლების ოთხი კომპლექტივი - ორ დისციპლინაში (ორი კაცთა და ორი ქალთა).

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი მამაკაცებში 1896 წელს გახდა დიდი ბრიტანეთის წარმომადგენელი ჯონ ბოლენდი.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი ქალთა შორის 1900 წელს გახდა ასევე დიდი ბრიტანეთის წარმომადგენელი შარლოტა კუპერი.

ჩოგბურთის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1913 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 190 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციებს.

საქართველოს ჩოგბურთის ფედერაცია შეიქმნა 1991 წლის 7 ივლისს. 1993 წლიდან ჩოგბურთის საერთაშორისო ფედერაციის – ის წევრია.

საქართველოს ჩოგბურთის ფედერაციის პრეზიდენტია

ლეილა მესხი.

მაგიდის ჩოგბურთი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1988

წლიდან ქალებისა და კაცებისათვის.

ასპარეზობენ ოთხ სახეობაში (2 - ქალები, 2 - კაცები), თამაშდება ორი ერთეულთა და ორი წყვილთა მედლები.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი ქალთა შორის გახდა: პირადში – ჩინელი ჩენ ჯანი, წყვილებში – კორეელები პუნ იუნგ ხვა და იანგ – იუნი.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი კაცთა შორის გახდა: პირადში – კორეელი იუ ნამ კი, წყვილებში – ჩინელები ჩენ ლონციან და ვეი ინგ გუანი.

მაგიდის ჩოგბურთის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1926 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 116 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციას.

საქართველოში მაგიდის ჩოგბურთის ფედერაცია დაფუძნდა 1991 წლის 19 ივლისს. 1992 წლის 15 სექტემბრიდან მაგიდის ჩოგბურთის საერთაშორისო ფედერაციის – ის წევრია.

საქართველოს მაგიდის ჩოგბურთის ფედერაციის პრეზიდენტია კობა ძლიერიშვილი.

ცურვა – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში 1896 წლიდან არის მხოლოდ მამაკაცებისათვის. ქალები ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობენ 1912 წლიდან. სპორტის ოლიმპიური სახეობებიდან ცურვა მეორეა მძლეოსნობის შემდეგ გათამაშებული მედლების კომპლექტის რაოდენობით. ექვს სპორტულ დისციპლინაში თამაშდება მედლების 32 კომპლექტი (16 ქალებისა და 16 კაცებისათვის).

მამაკაცებში პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა უნგრელი ალფრედ ჰაიოში.

ქალებში პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა ავსტრალიელი ფენი ლიურეკი.

მოყვარულ მოცურავეთა საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1908 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 155 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციას.

საქართველოს სპორტის საწყლოსნო სახეობათა ფედერაცია დაფუძნდა 1991 წლის 2 აგვისტოს. 1992 წლის 24 ივლისიდან მოყვარულ მოცურავეთა საერთაშორისო ფედერაციის – ის წევრია. საქართველოს სპორტის საწყა-ლოსნო სახეობათა ფედერაციის შემადგენლობაში შედის სინქრონული ცურვა, წყალბურთი და წყალში ხტომა.

საქართველოს სპორტის საწყლოსნო სახეობათა

ფედერაციის პრეზიდენტია ვლადიმერ გოიაშვილი.

სინქრონული ცურვა – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1984 წლი-

დან. თამაშდებოდა მედლების ორი კომპლექტი ერთეულებ-

სა და წყვილთა შორის. 1996 წლიდან პროგრამაში მხოლოდ ჯგუფური შეჯიბრებაა.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი ერთეულთა თანრიგში გახდა ამერიკელი ტ. რუისი. წყვილთა თანრიგში გაიმარჯვეს ასევე აშშ-ს წარმომადგენლებმა კ. კოსტიმ და ტ. რუისმა.

1996 წელს ჯგუფურ შეჯიბრში პირველი ოლიმპიური ჩემპიონის წოდება მოიპოვეს აშშ-ს წარმომადგენლებმა.

ცხენოსნობა – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1900 წლიდან

(მხოლოდ ერთხელ 1904 წელს იქნა ამოღებული პროგრამიდან). 1900 წელს გათამაშდა მედლები დაბრკოლებათა გადალახვაში, სიგრძეზე და სიმაღლეზე ხტომაში.

ამჟამად თამაშდება მედლების ექვსი კომპლექტი. ქალები და კაცები ასპარეზობენ ერთად.

დაბრკოლებათა გადალახვაში პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა ბელგიელი – ე. ჰეგემანი, სიგრძეზე ხტომაში ასევე ბელგიელი – კ. ვან ლანგენდონმა, სიმაღლეზე ხტომაში კი იმარჯვა ფრანგმა – დ. გარდერმა.

1912 წლიდან პროგრამაში შეტანილი იქნა სამჭიდი და გუნდური პირველობა. სამჭიდში პირველი ჩემპიონი გახდა შვედი ა. ნურდლანდერი.

პირველი გუნდური ჩემპიონობა კი მოიპოვა შვეციის გუნდმა.

ცხენოსნობის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1921 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 114 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციას.

საქართველოს ცხენოსნობისა და თანამედროვე ხუთ-ჭიდის ფედერაცია დაფუძნდა 1991 წლის 30 მაისს. 1992 წლის ოქტომბრიდან არის ცხენოსნობის საერთაშორისო ფედერაციის – ს წევრი. 2003 წლიდან თანამედროვე ხუთჭიდის ფედერაცია გავიდა ცალკე ფედერაციად.

საქართველოს ცხენოსნობის ფედერაციის პრეზიდენტია

თენგიზ აბულაძე.

ძალოსნობა – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1896 წლიდან.

ამოღებულ იქნა 1900, 1908, და 1912 წლების ოლიმპიადებიდან. 1920 წლიდან კი სისტემატურად არის პროგრამაში.

2000 წლიდან ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში შეტანილ იქნა ქალთა ძალოსნობაც.

ამჟამად ძალოსნობაში თამაშდება მედლების 15 კომპლექტი (7 ქალებისათვის და 8 კაცებისათვის).

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონები კაცებს შორის გახდნენ: ცალი ხელით აწევაში – დიდ ბრიტანელი ლაუსეს-გონ ელიოტი, ხოლო ორი ხელით აწევაში – დანიელი ვიგო იენსენი.

ქალთა შორის პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა ბულგარელი იზაბელა დრაგნევა.

ძალოსნობის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1913 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 159 ქვეყნის ეროვნული ფედერაციას.

საქართველოს ძალოსნობის ფედერაცია დაფუძნდა 1991 წლის 1 ივლისს. 1993 წლის 1 ივნისიდან ძალოსნობის საერთაშორისო ფედერაციის წევრია.

საქართველოს ძალოსნობის ფედერაციის პრეზიდენტი დავით ბეჟუაშვილი.

ძიუდო – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1964 წლიდან. 1968 წელს

ამოღებულ იქნა პროგრამიდან, ხოლო 1972 წლიდან კვლავ პროგრამაშია. 1992 წლიდან პროგრამაში შეიგანეს ქალების ძიუდო.

ამჟამად ძიუდოში თამაშდება მედლების 14 კომპლექტი (7 ქალების და 7 კაცების).

კაცებში პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა იაპონელი ისაო ინოკუმა. ქალებში კი - ჩინელი ხ. ჟუანგი.

ძიუდოს საერთაშორისო ფედერაცია () დაარსდა 1951 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 175 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციას.

საქართველოს ძიუდოს ფედერაცია დაფუძნდა 1991 წლის 3 ივნისს. 1993 წლის მაისიდან ძიუდოს საერთაშორისო ფედერაციის - ის წევრია.

საქართველოს ძიუდოს ფედერაციის პრეზიდენტი დილარ ხაბულიანი.

წყალბურთი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1900 წლიდან,

მხოლოდ კაცებისათვის. პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა დიდი ბრიტანეთის გუნდი.

2000 წლიდან სიდნეის თამაშებზე ჩართული იქნა ქალთა წყალბურთი.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი ქალთა შორის ავსტრალიის ნაკრები გახდა.

ბერძნულ-რომაული ჭიდაობა – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია

1896 წლიდან. პირველ ოლიმპიადაზე მედლების ერთი კომპ-

ლექტი გათამაშდა. ამჟამად თამაშდება 7 კომპლექტი.

პირველი ჩემპიონი იყო გერმანელი - კარლ შუმანი.

მოყვარულ მოჭიდავეთა საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1912 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 132 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციას.

საქართველოს ჭიდაობის ფედერაცია დაფუძნდა 1991 წლის 22 მაისს. 1992 წლის 2 აგვისტოს გახდა მოყვარულ მოჭიდავეთა საერთაშორისო ფედერაციის – ს წევრი. 1993 წლის 14 იანვარს შეიქმნა გაერთიანებული ფედერაცია, რომელშიც ბერძნულ-რომაული და თავისუფალი ჭიდაობა გაერთიანდა.

საქართველოს ჭიდაობის ფედერაციის პრეზიდენტი გოჩა ძასოხოვი.

თავისუფალი ჭიდაობა – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1904

წლიდან, სადაც შვიდ წონით კატეგორიაში თამაშდებოდა მედლები.

ამჟამადაც ოლიმპიურ თამაშებზე მედლების შვიდი კომპლექტი თამაშდება.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი იყო ამერიკელი – რობერტ კერი.

ხელბურთი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში იყო 1936 წელს.

შემდეგ ამოღებულ იქნა პროგრამიდან.

1972 წელს კაცების, ხოლო 1976 წელს ქალების ხელბურთი კვლავ შეგანილ იქნა პროგრამაში.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონები გახდნენ გერმანელი ხელბურთელები (ხელბურთი 11:11-ზე).

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი კაცთა შორის ხელბურთში 7:7-ზე გახდა იუგოსლავიის ნაკრები.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი ქალთა შორის გახდა სსრ კავშირის ნაკრები.

ხელბურთის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1928 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 136 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციას.

საქართველოს ხელბურთის ფედერაცია შეიქმნა 1990 წლის 5 ივნისს. 1996 წლიდან – ის წევრია.

საქართველოს ხელბურთის ფედერაციის პრეზიდენტია ზურაბ კაკაბაძე.

ბატუტი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 2000 წლიდან.

მედლები გათამაშდა ქალების და კაცების ერთეულთა თანრიგში.

პირველი ჩემპიონები გახდნენ რუსეთის გუნდის

წარმომადგენლები: ქალებში – ირინა კარაფაევა, კაცებში

– ალექსანდრე მოსკალენკო.

სოფტბოლი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1996 წლიდან.

მედლები თამაშდება მხოლოდ ქალთა გუნდებისათვის.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა აშშ-ს გუნდი.

სოფტბოლის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1952 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 101 ქვეყნას.

საქართველოს ბეისბოლისა და სოფტბოლის ფედერაცია დაფუძნდა 1991 წლის 2 ივლისს. 1992 წლის 18 თებერვლიდან () სოფტბოლის საერთაშორისო ფედერაციის წევრია.

საქართველოს ბეისბოლისა და სოფტბოლის ფედერაციის პრეზიდენტია რამაზ გოგლიძე.

ტაეკვანდო - ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 2000 წლიდან.

თამაშდება მედეების 8 კომპლექტი (4 ქალების, 4 კაცები).

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი ქალთა შორის გახდა კორეელი იუნგ ჯაე ეუნი.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი მამაკაცთა შორის გახდა ბერძენი მისხალის მურუსოსი.

ტაეკვანდოს საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1973 წელს და აერთიანებს მსოფლიოს 67 ქვეყნის ნაციონალურ ფედერაციას.

საქართველოს ტაეკვანდოს ფედერაცია დაფუძნდა 1993 წელს. 1995 წლიდან – ის წევრია.

საქართველოს ტაეკვანდოს ფედერაციის პრეზიდენტია კონსტანტინე გელევანიშვილი.

გრიატლონი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 2000 წლიდან.

თამაშდება პირადი პირველობა ქალთა და კაცთა შორის.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი ქალთა შორის გახდა შვეიცარელი - ბრიგიტ მაკმაჰონი.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი კაცთა შორის გახდა კანადელი – საიმონ უიტფილდი.

გრიატლონის საერთაშორისო ფედერაცია () შეიქმნა 1995 წელს.

საქართველოს თანამედროვე ხუთჭიდისა და გრიატლონის ფედერაცია დაფუძნდა 2003 წლის 26 თებერვალს.

საქართველოს ხუთჭიდისა და გრიატლონის ფედერაციის პრეზიდენტია ვალერიან როგავა.

წყალში სტომა – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაშია 1904 წლიდან

მხოლოდ კაცებისათვის. ასპარეზობა გაიმართა კოშკურიდან სტომაში. ოლიმპიური თამაშების პირველი ჩემპიონის წოდება აშშ-ს გუნდის წევრმა ჯორჯ შელდონმა მოიპოვა.

1908 წელს პროგრამას დაამატეს გრამპლინიდან სტომა. აქ პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა ალბერტ ციურნერი გერმანიიდან.

1912 წელს უკვე ქალებიც მონაწილეობენ კოშკურიდან სტომაში. პირველი ჩემპიონი ქალთა შორის გახდა შვედი გრეტა იუჰანსონი.

1920 წლიდან ქალების პროგრამას გრამპლინიდან სტომა დაამატეს. პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა აშშ-ს გუნდის წევრი ეილინ რიჯინი.

ამჟამად წყალში ხტომაში თამაშდება მედლების 8 კომპლექტი (4 ქალების და 4 მამაკაცებისათვის).

4.5. სპორტის სახეობები, რომლებიც სხვადასხვა დროს შედიოდნენ ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში

გოლფი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში იყო 1900 და 1904

წლებში. პარიზში II ოლიმპიურ თამაშებზე ასპარეზობიდან ქალები და კაცები პირად პირველობაში. ხოლო III ოლიმპიურ თამაშებზე სენგ-ლუისში მხოლოდ კაცები მონაწილეობდნენ და თამაშდებოდა, როგორც პირადი, ისე გუნდური პირველობა.

ქალებში პირველი და ერთადერთი ჩემპიონი გახდა ამერიკელი მარგერიტ აბოტი.

მამაკაცებში გამარჯვება ასევე აშშ-ს წარმომადგენელმა ჩარლზ სენდსმა მოიპოვა.

გოლფი 1904 წლის შემდეგ იგი ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში აღარ გამოჩენილა.

ჟე-დე-პომ – ეს ძველბურთი თამაში ბურთით ძალზე წააგავს ჩოგბურთს.

აქ ჩოგნის მეშვეობით ხდება ბურთის გადაგდება ბადის, ან

თოკის გემოდან. ჟე-დე-პომ ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში ჩართული იყო 1908 წლის ლონდონის თამაშებზე მხოლოდ მამაკაცებისათვის. პირველი ჩემპიონის ტიტული მოიპოვა აშშ-ს გუნდის წევრმა - ჯეი გოულდმა.

კრიკეტი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში იყო 1900 წელს,

შემდეგ იგი ამოღებულ იქნა პროგრამიდან. პარიზის ოლიმპიურ თამაშებზე კრიკეტში მონაწილეობდა ორი გუნდი (საფრანგეთი და დიდი ბრიტანეთი). ჩემპიონობა მოიპოვა საფრანგეთის გუნდმა. კრიკეტი ძალიან წააგავს ბეისბოლს. გუნდი შედგება 11 მოთამაშისაგან. თამაში მიმდინარეობს ბალახის საფარიან მოედანზე ზომით 80X60 მეტრი, რომლის შუაში იდგება ორი კარი 20 მეტრის დაცილებით ერთმანეთისაგან.

კროკეტი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში იყო 1900 და 1904 წლებში. ეს სპორტული თამაშია, რომელშიც ხის ჩაქუჩებით მოთამაშეები ცდილობენ თავიანთი ბუშტები, რაც შეიძლება სწრაფად გაიგანონ მოწინააღმდეგის კარებში. თამაშები გარდება მიწის, ან ბალახის მოედანზე ზომით 24–90 მ. სიგრძე და 13,5 - 45 მ სიგანე. ბუშტების დიამეტრი არის 8,2 სმ. შეჯიბრება ოლიმპიურ თამაშებზე ჩატარდა მხოლოდ კაცებისათვის. გუნდი შედგება 2 - 8 მოთამაშისაგან. პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა – ერთი ბუშტის თანრიგში ფრანგი ეშუა, ორი ბუშტის თანრიგში - ასევე ფრანგი - ვაიდელიკი. წყვილთა თანრიგშიც ფრანგმა – ეშუამ და ჟოენმა იმარჯვეს. 1904 წლის შემდეგ კროკეტი ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში აღარ შეუტანიათ.

ლაკროსი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში იყო ორ ოლიმპიადამე 1904 წელს სენგ-ლუისში და 1908 წელს ლონდონში ლაკროსი, გუნდური თამაშია ყვანჭით – კროსებით და ბურთით. ბურთის ისერიან, იჭერენ, გარბიან, ურტყამენ ფეხებით, რომ გაიგანონ მოწინააღმდეგის კარებში. ბურთის დიამეტრი 8 სმ-ია, წონა 160 გრამი. შეჯიბრება ლაკროსში ჩატარდა მხოლოდ კაცებისათვის.

პირველი ოლიმპიური ჩემპიონები გახდნენ კანადის გუნდის წევრები. 1904 წელს ოლიმპიურ თამაშებზე მხოლოდ ორი გუნდი (კანადა, აშშ) მონაწილეობდა.

პოლო – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში იყო ხუთჯერ. 1900 წელს პარიზის, 1908 წელს ლონდონის, პოლო ქართული ცხენბურთის მაგვარი თამაშია, რომელშიც ორი გუნდის წევრები ცხენებზე ამხედრებულნი ყვანჭით ცდილობენ გაიგანონ ბურთი მოწინააღმდეგის კარში. ყოველი გუნდის შემადგენლობა განისაზღვრება ოთხ-ოთხი მხედრით. ბურთის დიამეტრია 10 სმ. სათამაშო მოედნის ზომაა 150X300 მეტრზე. კარების სიგანე უდრის 4 მეტრს. ოლიმპიურ თამაშებზე შეჯიბრებები გარდებოდა მხოლოდ მამაკაცებისათვის. პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა დიდი ბრიტანეთის პირველი გუნდი. სულ ასპარეზობაში მონაწილეობდა სამი ქვეყნის ხუთი გუნდი.

როკი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში იყო მხოლოდ ერთხელ – 1904 წელს. როკი წარმოადგენდა კროკეტის ნაირსახეობას. მოწინააღმდეგეები სპეციალური ხის ჩაქუჩებით ცდილობდნენ ორი ბუშტი (დიამეტრით 8,28 სმ) გაეგანათ 10 კარში, რომლის სიგანე 10,82 სმ იყო. თიხის მოედანის ზომები იყო 18X9 მ. ეს შეჯიბრებაც მხოლოდ მამაკაცებისათვის იმართებოდა.

პირველი ჩემპიონი გახდა ამერიკელი ჩარლზ ჯეკობსი.

რეკეტის – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში მხოლოდ ერთხელ 1908 წელს იყო. რეკეტის არის თამაში ბურთით და ჩოგნით კედელთან. თამაშის მსვლელობის დროს მოთამაშეები ბურთს ისე აგზავნიან კედლისკენ, რომ ასხლეტილი ბურთი დაეცეს მოწინააღმდეგის მოედანზე. რეკეტის სათამაშო კორტის ზომებია 18X9 მ. ბურთის დიამეტრი 2,54 სმ. შეჯიბრება მხოლოდ კაცებისათვის იმართებოდა. პირველი ოლიმპიური ჩემპიონები გახდნენ: ერთეულთა თანრიგში – ევან ნოელი (დიდი ბრიტანეთი), წყვილთა თანრიგში – ასევე დიდი ბრიტანელები – ვეინ პენელი და ჯონ ასტორი.

რაგბი – ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში იყო ოთხჯერ - 1900 წელს პარიზის, 1908 წელს ლონდონის, 1920 წელს ანტვერპენის და 1924 წელს პარიზის ოლიმპიურ თამაშებზე. პირველი ოლიმპიური ჩემპიონები გახდნენ ფრანგი რაგბისტები.

ბაგირის გადაწევა - ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში იყო 1912 წელს სტოკჰოლმის და 1920 წელს ანტვერპენის ოლიმპიადებზე. თამაშდებოდა გუნდური მედლები მხოლოდ კაცებისათვის. პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა შვედეთის ნაკრები.

წყალ-სამოგორო სპორტი - ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში მხოლოდ ერთხელ 1908 წლის ლონდონის თამაშებზე იყო. ასპარეზობა გაიმართა ბ და კლასებში ცალ-ცალკე – კლასში პირველი და უკანასკნელი ჩემპიონი გახდა ფრანგი ე. გიუბრონი. და კლასში კი იმარჯვეს დიდი ბრიტანეთის წარმომადგენლებმა გომას გორნაიკროფტმა და ბილ რედვუდმა.

4.6. ხელოვნების კონკურსები ზაფხულის ოლიმპიური

თამაშების პროგრამაში

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის IV კონგრესზე პარიზში. გადაწყდა აღედგინათ ანტიკური ოლიმპიური თამაშების გრადიცია და განე-ახლებინათ ხელოვნების კონკურსები. პირველად თანამედროვე ოლიმპიური თამაშების ისტორიაში 1912 წელს სტოკჰოლმის V ოლიმპიურ

თამაშებზე იქნა ჩართული კონკურსი ხელოვნების დარგში, რომლის პროგრამა ხუთი ნომინაციისაგან შედგებოდა: არქიტექტურა, ფერწერა, მუსიკა, ლიტერატურა და ქანდაკება.

1912 წლიდან ასეთი სახის კონკურსები სულ შვიდჯერ გაიმართა და უკანასკნელად იგი 1948 წელს ლონდონის XIV ოლიმპიურ თამაშებზე ჩატარდა.

ხელოვნების კონკურსში გამარჯვებულები იგივე მედლებით ჯილდოვდებოდნენ, როგორითაც სპორტულ სარბიელზე გამარჯვებულები.

ოლიმპიური თამაშების პირველი ოქროს მედალოსნები იყვნენ:

არქიტექტურაში: შვეიცარიელები – ანრი მონო და ალფონს ლავერიელი;

ლიტერატურაში: გერმანელები - ჟორჟ ჰოპორდი და მანფრედ ეშბახი;

მუსიკაში: იტალიელი – რიკარდო ბარტელემი;

ფერწერაში: იტალიელი - ჯოვანი პელეგრინი;

სკულპტურაში: ამერიკელი – უოლტერ უაინენსი;

1912 - 1948 წლებში, ოლიმპიური თამაშების პროგრამით გათამაშებულ იქნა მედლების 151 კომპლექტი. ყველაზე მეტი ჯილდო გერმანელებმა მოიპოვეს - 24 (მათ შორის 8 ოქრო, 7 ვერცხლი, 9 ბრინჯაო). 14 - 14 მედალი იტალიელებმა (5 ოქრო, 7 ვერცხლი, 2 ბრინჯაო) და ფრანგებმა (5 ოქრო, 4 ვერცხლი, 5 ბრინჯაო) მიიღეს.

ლუქსემბურგელმა ჟან იაკობმა ორჯერ გაიმარჯვა ხელოვნების კონკურსში. იგი პირველი იყო 1924 წელს პარიზის ოლიმპიური თამაშებზე ნომინაციაში „ფერწერა“ და 1928 წელს ამსტერდამის IX ოლიმპიადამდე ნომინაციაში „აკვარელი და ნახატები“.

1900 წლის პარიზის და 1908 წლის ლონდონის ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონმა „გაქცეულ ირემზე“ ორმაგ სროლაში, ამერიკის შეერთებული შტატების წარმომადგენელმა უოლტერ უაინენსმა, 1912 წელს ოქროს მედალი მოიპოვა ნომინაციაში – სკულპტურა.

ლიტერატურის დარგში, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ოქროს მედალი ხვდა პიერ დე კუბერტენის ნაწარმოებს – ოდა სპორტს.

1896 წლის პირველი ოლიმპიური თამაშების ორგზის ჩემპიონმა ალფრედ ჰაიოშმა, რომელმაც 100 და 1200 მეტრზე ცურვაში გაიმარჯვა, 1924 წელს პარიზის VIII ოლიმპიურ თამაშებზე ვერცხლის მედალი მოიპოვა არქიტექტურის დარგში. აღსანიშნავია, რომ ამ ნომინაციაში ოქროს მედალი არ გათამაშებულა.

4.7. კონტინენტალური, რეგიონალური, პარაოლიმპიური და

სოკ-ის ეგიდით ჩატარებული და სხვა თამაშები

ყველაზე მასშტაბური სპორტული ასპარეზობები, რომლებიც ტარდება ოლიმპიური თამაშების შემდეგ, არის კონტინენტალური, რეგიონალური და პარაოლიმპიური თამაშები. ეს იდეა ჯერ კიდევ კუბერტენის დროს იდგა დღის წესრიგში და იგი მომდინარეობდა ძველი საბერძნეთის ოლიმპიური მოძრაობის ისტორიიდან.

ცნობილია, რომ ძველ საბერძნეთში გარდა ოლიმპიური თამაშებისა, დიდი პოპულარობით სარგებლობდა სხვადასხვაგვარი რეგიონალური თამაშები: ისთმური თამაშები, რომელიც ძველი წელთაღრიცხვის 572 წლიდან გარდება ღმერთ პოსეიდონის პატივისაცემად, ნიმიური თამაშები. ძ. წ. აღრიცხვით 573 წლიდან მითიური გმირის ჰერაკლეს და პანათენური, 589 წლიდან აპოლონის პატივისცემად და ა.შ.

დღეისათვის მსოფლიოში სხვადასხვა სახის მრავალი საერთაშორისო სპორტული თამაშები იმართება. პირველყოვლისა ეს არის კონტინენტალური თამაშები - აზიური, აფრიკული, პანამერიკული. მასში მხოლოდ ერთი მაგერიკის ქვეყნები იღებენ მონაწილეობას. შემდეგ მოდის რეგიონალური თამაშები, რომლებშიც მხოლოდ ერთი რეგიონის ქვეყნები იღებენ მონაწილეობას. ასეთებია: ბალკანური, ხმელთაშუაზღვის ქვეყნების, შავი ზღვის, პანარაბული, წყნარი ოკეანის, ინდოეთის ოკეანის, შორეული აღმოსავლეთის, ოკეანის, ევროპის მცირე ქვეყნების, ცენტრალური ამერიკისა და კარიბის ზღვის ქვეყნების თამაშები და სხვა.

გარდება ასევე რელიგიური თამაშები – მუსლიმანური თამაშები, რომელშიც მხოლოდ ისლამის მიმდევარი სპორტსმენები მონაწილეობენ. მაკაბიური თამაშები, რომელშიც იუდაიზმის მიმდევარი სპორტსმენები ასპარეზობენ. სპორტსმენ კათოლიკებისა და პროტესტანტების თამაშები და სხვა.

საინტერესოა, რომ 1922 წელს შექმნილმა ქალთა საერთაშორისო სპორტულმა ფედერაციამ 1922-დან 1934 წლამდე ოთხჯერ ჩააგარა ქალთა მსოფლიო თამაშები, რომლის პროგრამაში მძლეოსნობა, ცურვა, კალათ-ბურთი და სხვა პოპულარული სპორტის სახეები შედიოდა. შემდეგ ეს თამაშები აღარ ჩაგარებულა. სწორედ ამ თამაშების შეგავლენით საერთაშორისო ოლიმპიურმა კომიტეტმა რადიკალურად შეიცვალა პოზიცია ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში ქალთა შეჯიბრებების შეტანის შესახებ.

სპორტსმენ-ინვალიდების პარაოლიმპიური თამაშების გარდა, მსოფლიოში მრავალი მიმართულების თამაშები გარდება, რომლებიც გრანდიოზულ სანახაობას წარმოადგენენ.. ყრუთა საერთაშორისო სპორტული კომიტეტი 1924 წლიდან რეგულარულად აგარებს ბაფხულისა და ბამთრის თამაშებს სმენადაქვეითებული სპორტსმენებისათვის. ანალოგიური შეჯიბრებები იმართება მუნჯების, უსინათლოებისა და საყრდენ-მამოძრავებელი აპარატის დარღვევების მქონე სპორტსმენებისათვის.

ცალკე გარდება რკინიგზელების მსოფლიო თამაშები და წყნარი ოკეანის აუზის მემლვაურთა საერთაშორისო სპორტული კვირეული. საუნი-ვერსიტეტო სპორტის საერთაშორისო ფედერაცია, რომელიც 1949 წელს შეიქმნა, რეგულარულად აგარებს ბაფხულისა და ბამთრის მსოფლიო სტუდენტურ თამაშებს-უნივერსიადებს. სტუდენტთა უნივერსიადები ერთ-ერთი უდიდესი საერთაშორისო შეჯიბრებაა თანამედროვე სპორტის სისტემაში. მსოფლიოს სხვადასხვა რეგიონებში გარდება შეჯიბრებები ბავშვთა, მოზარ-დთა და ახალგაზრდებს შორის, რომელთაგან უნდა გამოიყოს 1991 წლიდან დამკვიდრებული ახალგაზრდების ბამთრისა და ბაფხულის ოლიმპიური დღეები, რომელიც დღეისათვის ევროპის ახალგაზრდობის ოლიმპიურ ფესტივა-ლად მოგვევლინა. ჩვენს მიერ ჩამოთვლილი ყველა შეჯიბრება განიხილება, როგორც ოლიმპიური სპორტის შემდგომი განვითარების უმნიშვნელოვანესი ფაქტორი. ასეთი ღონისძიებები ემსახურება ნიჭიერი სპორტსმენების გამოვლენას და შემდგომ დაოსტაგების, სპორტის სახეების გავრცელებას მსოფლიოს სხვადასხვა ხალხებში, მასიურობას, ოლიმპიური სპორტის მაგერიალურ-ტექნიკური ბაზის შემდგომ განმტკიცებას და სხვა.

4.7.1. პარაოლიმპიური თამაშები

სპორტულ ასპარეზობებზე ინვალიდების მონაწილეობის იდეა დაკავშირებულია ინგლისელი ნეიროქირურგის ლუდვიგ გუთმანის სახელთან. მეორე მსოფლიო ომის დროს ინგლისის ქალაქ ეილსბერის სთოქ-მანდევილის ჰოსპიტალში მან დააარსა მურგის გრავების სამკურნალო ცენტრი.

მან მურგისგინ დაზიანებული ჯარისკაცების რეაბილიტაციის პრო-ცესში ჩართო სპორტი.

1948 წლის 28 ივლისს სთოქ-მანდევილის ჰოსპიტალში პირველად მსოფლიო სპორტის ისტორიაში ჩატარდა შეჯიბრება მშვილდოსნობაში ინვალიდების სავარძელში მჯდომი სპორტსმენებისათვის. ეს თარიღი სიმბო-ლურად ლონდონის XIV ოლიმპიური თამაშების გახსნის დღეს დაემთხვა.

1956 წელს ლუდვიგ გუთმანმა შეიმუშავა ინვალიდ სპორტსმენთა ქარტია. მან ჩამოაყალიბა ის ძირითადი დებულებები, რომლებშიც დასახული იყო ინვალიდთა სპორტის შემდგომი განვითარების გზები.

„სთოქ-მანდევილის თამაშების მიზანია – წერდა ლუდვიგ გუთმანი – გააერთიანოს მსოფლიოს ყველა კუთხის პარალიმბებული ქალი და მამაკაცი საერთაშორისო პარაოლიმპიურ მოძრაობაში, დაე სპორტმა ჩაუნერგოს მათ იმედი, გაამხნეოს ათასობით პარალიმბებული“.

სიმბოლურია, რომ 1956 წელს მელბურნის ოლიმპიური თამაშების ჩატარების დროს, სთოქ-მანდევილის თამაშები დააჯილდოვეს ფერნლეს თასით. ეს საპატიო ჯილდო საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ნორვე-გიელმა წევრმა გ. ფერნლემ დააარსა და იგი გადაეცემა ორგანიზაციას, რომლიც მნიშვნელოვან წარმატებას მიაღწევს ოლიმპიური მოძრაობის პოპულარიზაციის საქმეში.

ლუდვიგ გუთმანმა დაამტკიცა, რომ ფიზიკური ნაკლის მქონე ადამი-ანებისათვის სპორტი ქმნის წარმატებული ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ხელ-საყრელ პირობებს, უხსნის ფიზიკური არასრულყოფილების კომპლექსს და ხელს უწყობს ფსიქიკური წონასწორობის აღდგენას. ფიზიკური ნაკლის მიუხე-დავად სპორტი უქმნის მათ შესაძლებლობას დაუბრუნდნენ სრულყოფილ ცხოვრებას.

ლუდვიგ გუთმანის ძალისხმევით 1960 წლის რომის მე-17 ოლიმპი-ური თამაშების დასრულებიდან რამოდენიმე კვირის შემდეგ, იქვე რომში ჩატარდა ინვალიდების საერთაშორისო შეჯიბრება, რომელშიც მსოფლიოს 23 ქვეყნის 400 სპორტსმენმა მიიღო მონაწილეობა.

ფიზიკურად ჯანმრთელი ათლეტები ოლიმპიურ არენაზე შეცვალეს ვაჟკაცური ხასიათის მქონე ინვალიდებმა, რომლებმაც გზა გაუხსნეს მეტად საჭირო და საინტერესო პარაოლიმპიურ თამაშებს. 1960 წლიდან ეს შეჯიბრე-ბები ოლიმპიური მოძრაობის განუყოფელი ნაწილი გახდა და ოთხ წელი-წადში ერთხელ იმართება ბაფხულის ოლიმპიური თამაშების მასპინძელ ქალაქებში, ან ქვეყანაში. თუმცა გამონაკლისი მაინც მოხდა. 1968 წელს მეხიკოს არახელსაყრელი კლიმატური პირობების გამო, თამაშები გაიმარ-თა თელ-ავივში, ხოლო 1980 წელს მოსკოვმა ვერ უზრუნველყო პარაოლიმ-პიური თამაშების ორგანიზაცია და იგი პოლანდიის ქალაქ აარნემში მოეწყო.

1960 წლიდან მოყოლებული ყოველი მომდევნო თამაშების მონაწი-ლეთა რიცხვი მაგულობდა. მრავალფეროვანი ხდებოდა მონაწილე ქვეყ-ნების გეოგრაფია. იზრდებოდა

სპორტული სახეობების რაოდენობა. ზურგის გრავების მქონე სპორტსმენებს შეუერთდნენ ინვალიდების სხვა კატეგორიების ჯგუფებიც.

1982 წელს ჩამოყალიბდა – ინვალიდთა სპორტის მსოფლიო ორგანიზაციის საერთაშორისო საკოორდინაციო კომიტეტი. 10 წლის შემდეგ 1992 წელს, მისი სამართალმემკვიდრე გახდა საერთაშორისო პარაოლიმპიური კომიტეტი – სპკ.

დღეისათვის საერთაშორისო პარაოლიმპიური კომიტეტი მსოფლიოს 162 ქვეყანას აერთიანებს. სპკ-ში შედიან: ცერებრალური დამბლით დაავადებული საერთაშორისო სპორტული და გამაჯანსაღებელი ასოციაცია (– 0ბ უსინათლოთა საერთაშორისო სპორტული ასოციაცია (0ბ გონებ-რივად შეზღუდულ პირთა საერთაშორისო სპორტული ფედერაცია 9 –

0ბ სთოქ-მანდელიის პარალიმპიულთა საერთაშორისო სპორტული ფედერაცია 9 0ბ ინვალიდთა საერთაშორისო სპორტული ორგანიზაცია (0ბ საერთაშორისო სპეციალური ოლიმპიური კომიტეტი (0ყ

მსოფლიო პარაოლიმპიური მოძრაობის გრაფიკულ სიმბოლოდ მიიჩნევენ წითელ, ლურჯ და მწვანე ნახევარსფეროებს, რომლებსაც გონების, სხეულის და გაუგებავი სულის სიმბოლოდ აღიქვამენ.

დღეს ინვალიდთა სპორტს განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება. განსაცვიფრებელია ფიზიკური ნაკლის მქონე სპორტსმენების მიღწევები. ფაქტობრივად ინვალიდი სპორტსმენები თითქმის სპორტის ყველა ცნობილ და პოპულარულ სახეობებში ღებულობენ მონაწილეობას. სისტემატურად იმრდება პარაოლიმპიური დისციპლინების რაოდენობრივი მაჩვენებლები. მაგულობს მონაწილეთა რაოდენობა, ფართოვდება გეოგრაფია.

1992 წელს ბარსელონაში პარაოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობდა 83 ქვეყნის წარმომადგენელი. 1996 წელს, ატლანტაში უკვე 103 ქვეყნის ათლეტები გამოდიან სპორტულ არენაზე, ხოლო 2000 წელს სიდნეიში მონაწილე ქვეყნების რაოდენობამ 122 მიაღწია.

2000 წლის სიდნეის პარაოლიმპიური თამაშები ყველაზე მასშტაბური იყო. მის პროგრამაში სპორტის 18 სახე იყო ჩართული, რომელთა შორის 14 ზაფხულის ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში შედიოდა. სიდნეის პარაოლიმპიურმა თამაშებმა უმასპინძლა 6943 მონაწილეს, რომელთაგან 3824 სპორტსმენი – პარაოლიმპიელი, 2315 დელეგაციის ოფიციალური პირი და 804 - ტექნიკური წარმომადგენელი იყო.

პარაოლიმპიური თამაშების მიმდინარეობას თვალს ადავნიებდა მილიარდ მაყურებელზე მეტი, რაც ორჯერ აღემატებოდა ატლანტის 1996 წლის თამაშების მაჩვენებელს.

სიდნეის თამაშებზე სპორტის 18 სახეობაში ინვალიდი სპორტსმენების მიერ დამყარებული იქნა 300-ზე მეტი მსოფლიოსა და პარაოლიმპიური თამაშების რეკორდი.

აღსანიშნავია, რომ 1992 წელს ბარსელონას პარაოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობა მიიღეს საქართველოს წარმომადგენლებმაც. ჩვენი ინვალიდი სპორტსმენები, სამი კაცის შემადგენლობით, ასპარეზობდნენ მძლეოსნობაში. გუნდის შემადგენლობაში იყვნენ გელა ბაგაური, გვიად ძამანაშვილი და ნინა კამიშნიკოვა. მათი მწვრთნელი იყო ვალენტინ ლაბუნსკი.

4.1.2. სპეციალური ოლიმპიური თამაშები

1963 წლის ივნისში, ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის დამ, იუნის კენედი-შრაივერმა, მერილენდში, თავის საცხოვრებელ სახლში გახსნა გონებადაქვეითებული და სხვა ფიზიკური ნაკლის მქონე ბავშვებისათვის საზაფხულო ბანაკი, რათა გამოეკვლია სპორტული წვრთნის ზეგავლენა ფიზიკური ნაკლის მქონე მოზარდების მდგომარეობაზე. გამოკვლევამ ნათელი გახადა ფიზიკური ვარჯიშების უპირატესობა მედიკამენტოზურ მკურნალობასთან. რამდენიმე წლიანი დაკვირვებისა და საკმაოდ ეფექტური შედეგების მიღებამ დღის წესრიგში დააყენა ინვალიდთა ასეთი კატეგორიის ადამიანებისათვის სპეციალური შეჯიბრების ჩატარების აუცილებლობა. 1968 წელს ამერიკის ქ. ჩიკაგოში იუნის კენედი-შრაივერის ინიციატივით ჩატარდა ზაფხულის საერთაშორისო თამაშები, რომელშიც კანადისა და ა-ს 1000-მდე ინვალიდმა სპორტსმენმა მიიღო მონაწილეობა.

1988 წლის თებერვალში, კალგარის გამთრის ოლიმპიურ თამაშებზე, სოკ-ის პრეზიდენტმა ხუან ანტონიო სამარანჩმა და იუნის კენედი-შრაივერმა ხელი მოაწერეს დოკუმენტს, რომლის თანახმადაც სოკ-მა აღიარა სპეციალური ოლიმპიური თამაშები და მას მიანიჭა ოფიციალური სტატუსი „სპეციალური ოლიმპიური თამაშები“ და მასზე პატრონაჟი აიღო.

საერთაშორისო სპეციალურმა ოლიმპიურმა კომიტეტმა, რომლის დამაარსებელი და სულისჩამდგმელები არიან იუნის კენედი-შრაივერი და სარჟენტ შრაივერი, დღემდე ჩაატარა ზაფხულის 11 და გამთრის 7 სპეციალური ოლიმპიური თამაშები.

საერთაშორისო სპეციალური ოლიმპიური კომიტეტი აერთიანებს 185 ქვეყანას.

საქართველო ამ ორგანიზაციის წევრია 1993 წლიდან და სისტემატიურად მონაწილეობს მისი ეგიდით ჩატარებულ ყველა თამაშებში.

2003 წელს დუბლინის თამაშებზე ჩვენი ქვეყნის წარმომადგენლებმა მოიპოვეს ერთი ოქროს, ხუთი ვერცხლისა და ხუთი ბრინჯაოს მედალი.

თავი ყ ზაფხულის ოლიმპიური თამაშები და მათი სტატისტიკა

თანამედროვეობის ოლიმპიურმა მოძრაობამ თავისი არსებობის 107 წლის მანძილზე განვითარების საკმაოდ რთული და საინტერესო გზა განვლო. უდიდესი ძალისხმევა და შრომა დასჭირდა იმ მასშტაბებისა და პოპულარობის მიღწევას, რომელიც მან უკანასკნელ ხანებში მოიპოვა.

ისტორიისათვის შედარებით ხანმოკლე დროის მიუხედავად, თანამედროვე ოლიმპიური მოძრაობის განვითარების შესწავლა უნდა დაეფუძნოს ღრმა მეცნიერულ ანალიზს, რადგან კარგად არის ცნობილი, თუ როგორი პოლიტიკური კატაკლიზმებით იყო აღსავსე კაცობრიობის ისტორიაში ერთ-ერთი ყველა რთული მონაკვეთი - XX საუკუნე. 100 წლის მანძილზე ორი მსოფლიო ომი, გაუთავებელი რევოლუციური თუ სახელმწიფო გადატრიალებები, სსრ კავშირის იმპერიის დაშლა, მთელი რიგი პოლიტიკური ცვლილებები ევროპის, აზიის, აფრიკის და ლათინური ამერიკის ქვეყნებში, ნათლად მიუთითებენ საზოგადოებრივი და პოლიტიკური ცხოვრების განვითარების რამოდენიმე ეტაპის არსებობაზე.

სპორტის ისტორიკოსები და სოციოლოგები სხვადასხვაგვარად წარმოადგენენ თანამედროვე ოლიმპიური სპორტის განვითარების პერიოდებს. ცნობილი უნგრელი სპეციალისტი ლასლო კუნი მას უკავშირებდა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტების მოღვაწეობის ვადებს. რუსი მეცნიერები ვ. სტოლბოვი და ბ. ხავინი საერთაშორისო ოლიმპიური მოძრაობის ისტორიას უკავშირებენ სამ ისტორიულ პერიოდს: 1896 წლიდან პირველ მსოფლიო ომამდე (1914 წლამდე), მეორე პერიოდს მიაკუთვნებენ პირველ და

მეორე მსოფლიო ომებს შორის ვადებს (1920-1936 წწ.), და მესამე პერიოდს მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ (1948 წლიდან). თავისი ხელვა აქვს უკრაინელ მეცნიერს ვ. პლატონოვს. მისი აზრით ოლიმპიური სპორტის პერიოდიზაციის დასადგენად აუცილებელია პოლიტიკური, ეკონომიკური და წმინდა სპორტუ-ლი ფაქტორების ერთობლიობაში განხილვა ვ. პლატონოვი ასეთ ვარიანტს გვთავაზობს: 1) 1896 - 1912 წლები (I-V ოლიმპიური თამაშები); 2) 1920 - 1948 წ. (VII-XIV ო.თ.ოკ 3) 1952 - 1988 წ. (XI - XXIV ო.თ.) და 4) 1992 წლიდან (XXI ოლიმპიური თამაშებიდან დღემდე).

რა თქმა უნდა, სპორტი და, კერძოდ, ოლიმპიური მოძრაობა ემორ-ჩილება საერთო კანონზომიერებებს და მისი განვითარება უკავშირდება გარკვეულ ისტორიულ მონაკვეთებს, მაგრამ თანამედროვე ოლიმპიური თამაშების 107 წლიან მონაკვეთზე რამოდენიმე ეტაპის არსებობა პირობითია, რადგან ოლიმპიური თამაშები, რომელიც თითქმის 12 საუკუნის მანძილზე იმართებოდა, არც ზემოხსენებულ ავტორებს და არც სხვა მეცნიერებს არასოდეს დაუყვიათ ეტაპებად და პერიოდებად. ოლიმპიური თამაშები ისეთი განსა-კუთრებული მოვლენაა კაცობრიობის ისტორიაში, რომ თითოეული მათგანი თავად განიხილება, როგორც პერიოდი. ოლიმპიური თამაშები ერთი მთლი-ანი ძეგლის ფრაგმენტებია. ამ მძლავრი ნაკადის მთლიან დინებას თავიდან ბოლომდე უნდა მივყვეთ, თუ გვსურს მისი ერთიანობის აზრის შეცნობა.

1896-2012

ოლიმპიური თამაშები

1896
ათენი
6-15 აპრილი

წლებზეგან დაწყებული

მსოფლიოს ოცდათოთხმეტი ქვეყნის წარმომადგენელთა ნებით, 1894 წელს პარიზში, პირველ ოლიმპიურ კონგრესზე გადაწყდა, რომ თანამედრო-ვეობის პირველი ოლიმპიური თამაშები ჩატარდებოდა საბერძნეთის დედა-ქალაქ ათენში 1896 წელს. თამაშებში მონაწილეობის სურვილი თოთხმეტი ქვეყანამ გამოთქვა. სულ მონაწილეთა რაოდენობა 245 კაცი იყო. ამათგან თითქმის ორი მესამედი ბერძნები იყვნენ. რიცხოვნობით მეორე იყო გერ-მანიის დელეგაცია (21 სპორტსმენი), შემდეგ ფრანგები (19) და აშშ-ს გუნდი (14). ეს იყო ერთადერთი ოლიმპიადა, რომელშიც მხოლოდ მამაკაცები ღებულობდნენ მონაწილეობას.

თამაშების პროგრამაში იყო ცხრა სპორტის სახე-კლასიკური ჭიდა-ობა, ველოსპორტი, განვარჯიში, მძლეოსნობა, ცურვა, ტყვიის სროლა, ჩოგ-ბურთი, ფარიკაობა და სიმძიმეების აწევა. სულ გათამაშებული იქნა მედლების 43 კომპლექტი.

მძლეოსნობის თხუთმეტი სახეობიდან ამერიკელებმა იმა-რჯვეს ცხრაში. თანამედროვე-ობის პირველი ოლიმპიური ჩემ-პიონი გახდა ამერიკელი ჯეიმს კონოლი, რომელმაც სამმაგ ხტო-მაში მოიპოვა გამარჯვება.

ათენის თამაშების დაწყების წინ ცნობილმა ფრანგმა ფილო-ლოგმა, აკადემიკოსმა მიშელ ბრეალმა, წერილი გაუგზავნა პიერ დე კუბერტენს - „თუ საორგა-ნიზაციო კომიტეტი ინებებს და ათენის ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში ჩართავს რბენას, რომელიც ალადგენს მარათონ-ნელი ჯარისკაცის გმირობას, მე დიდი სიამოვნებით გავიღებ ჯილ-დოს გამარჯვებულისათვის“. კუ-ბერტენმა ეს თხოვნა გაუგზავნა ათენის ოლიმპიური თამაშების ორგანიზატორებს, რომლებიც დიდი სიხარულით დათანხმდნენ და მარათონული სირბილი შეი-ტანეს თამაშების პროგრამაში.

ბერძნები იმთავითვე „თა-ვიანთ“ ორ სახეობაში - ბადროს ტყორცნასა და მარათონში გეგ-მავდნენ გამარჯვებას. საბოლოო ჯამში მათ ეს სურვილი სანახევ-როდ დაიკმაყოფილეს.

ჯეიძს კონოლი
პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი

ბადროს ტყორცნაში გამარჯვება ამერიკელმა რობერტ ჰერეგმა მოიპოვა. განსაკუთრებული სიხარული ბერძნებს მარათონულ რბენაში გამარჯვებულმა სპიროს ლუისმა მოუტანა. რბენის სტარტზე სოფელ მარათონთან ოცდახუთი მორბენალი გამოცხადდა. მათ შორის იყო ავსტრალიელი ედვინ ფლეკი, რომელსაც უკვე მოგებული ჰქონდა ორი ოქროს მედალი 800 და 1500 მეტრზე და მას მიიჩნევდნენ უპირველეს პრე-ტენდენტად. 25 მონაწილე მორბენლიდან 21 ბერძენი იყო. ადვილი წარმოსადგენია, თუ რა ხდებოდა ათენის ოლიმპიურ სტადიონზე, როდესაც სარბენ ბილიკებზე პირველი, ათენის შემოგარენის – მარუხის მკვიდრი, პროფესიით ფოსტალიონი სპიროს ლუისი გა-მოჩნდა.

აღსანიშნავია გერმანელი კარლ შუმანის წარმატება, რომელმაც სამი ოქროს მედალი მოიპოვა ტანვარჯიშში, შემდეგ კი ჭიდაობაშიც ოქროს მედალი მოიგო.

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, მონაწილეთა უმრავლესობას ათენის ოლიმპიურ თამაშებზე ბერძნები შეადგენდნენ. მათ საკმაოდ დამაჯერებლად მოიპოვეს გუნდური პირველი ადგილი და თავის ქვეყანას 10 ოქროს, 19 ვერცხლისა და 17 ბრინჯაოს მედალი მოუტანეს.

სპიროს ლუისი, პირველი
ოლიმპიური ჩემპიონი
მარათონში

თეორი მარმარილოს სტადიონი, სადაც ჩატარდა თანამედროვეობის I ოლიმპიური
თამაშები

1900

პარიზი

14 მაისი - 28 ოქტომბერი

ოლიმპიური თამაშები

თანამედროვე ოლიმპიური თამაშების ფუძემდებლის კუბერტენის საპატივსცემოდ II თამაშები პარიზში, 1900 წელს ჩატარებინათ. ოლიმპიური თამაშების ჩატარების ვადები დაემთხვა მსოფლიო გამოფენის ფუნქციონირებას. ეს საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მიერ შეგნებულად გაკეთდა, რადგან ისინი ვარაუდობდნენ, რომ იგი წაადგებოდა სპორტს და ოლიმპიურ თამაშებს უფრო შესამჩნევს და პოპულარულს გახდიდა, მაგრამ ყველაფერი პირიქით მოხდა. გამოფენის მომწყობებმა საერთოდ არავითარი დახმარება არ აღმოუჩინეს თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტს, პირიქით, ისინი ყველანაირი ხერხებით ცდილობდნენ მაყურებლები გამოფენით დაეინტერესებინათ. ამ ამბავს ისიც დაემატა, რომ თამაშების ხელმძღვანელობას ჩამოაშორეს კუბერტენი და ის ისეთ ჩინოვნიკს, ვინმე - დანიელ მერიდენს გადასცეს, რომელსაც სპორტთან არავითარი საერთო არ ჰქონდა. საბოლოო ჯამში ოლიმპიურმა თამაშებმა მეორე პლანზე გადაიწია. მას განიხილვენ, როგორც მსოფლიო გამოფენის დამატებით პროგრამას. პარიზის 1900 წლის ოლიმპიური თამაშები ისტორიაში შევიდა როგორც „ქაოსის ოლიმპიადა“. კუბერტენიც კი იძულებული იყო ეღიარებინა, რომ „მსოფლიოში არის ადგილი, სადაც ოლიმპიურ თამაშებს გულგრილად ექცევიან და ეს ქალაქი პარიზია“. რა თქმა უნდა ოლიმპიური თამაშების ჩატარების ხანგრძლივობამ (თითქმის 5 თვე) ვერ უზრუნველყო მისი სრულფასოვნად ჩატარება. რაც შეეხება წმინდა სპორტულ მხარეს, თამაშებში მონაწილეო-

ბდა 19 ქვეყნის 1078 სპორტსმენი, მათ შორის პირველად 19 ქალი, რომლებმაც სპორტის 5 სახეობაში მედლების 86 კომპლექტი გაითამაშეს.

მიუხედავად მრავალი ნაკლოვანებისა პარიზის ოლიმპიურმა თამაშებმა დამაჯერებლად აჩვენა ოლიმპიური მოძრაობის არა მხოლოდ სიცოცხლისუნარიანობა, არამედ მსოფლიოში სპორტის ინტენსიური განვითარება, რაზედაც ნათლად მეტყველებს მონაწილე ქვეყნების რაოდენობრივი ზრდა და ქალების მონაწილეობა თამაშებში. თუ პირველ თამაშებში 14 ქვეყანა მონაწილეობდა, მეორეში მათი რიცხვი 21-მდე გაიზარდა. პირველად მიიღეს მონაწილეობა ასპარეზობაში ესპანეთ-მა, იგალიამ, კანადამ, კუბამ, ნიდერლანდებმა, ნორვეგიამ, ჰა-

ალვინ კრენცლეინი

იტიმ. ინდოეთი კი აზიის კონტინენტიდან პირველი ქვეყანა იყო, რომელმაც მონაწილეობა მიიღო ოლიმპიურ თამაშებში.

თანამედროვე ოლიმპიური თამაშების პირველი ჩემპიონი ქალი გახდა დიდი ბრიტანეთის წარმომადგენელი ჩოგბურთელი შარლოტა კუპერი.

დიდი შთაბეჭდილება მოახდინეს ამერიკელმა მძლეოსნებმა, რომლებმაც 17 ოქროს მედალი მოიპოვეს. ოთხი ოქრო მოიგო ალვინ კრენცლეინმა (60მ, 110 მ, თარჯები, 200 მეტრი თარჯები და სიგრძეზე ხტომა), ხოლო სამი - რეი იურიმ (აღვილიდან სიგრძეზე და სიმაღლეზე ხტომა და სამმაგი ხტომა).

ფარიკაობა, რომელშიც პროფესიონალებიც მონაწილეობდნენ, ფრანგების გრიუმფით დასრულდა, მათ შვიდი სახეობიდან ხუთში მოიპოვეს ოქროს მედალი.

არაოფიციალურ გუნდურ ჩათვლაში გაიმარჯვეს ფრანგებმა, რომლებსაც 26 ოქროს, 36 ვერცხლის და 33 ბრინჯაოს მედალი ერგოთ. შემდეგ იყვნენ ამერიკელები (შესაბამისად 20, 15, 16) და დიდი ბრიტანეთი 9№.ბ ;ბ №,0.

ოლიმპიური თამაშების რვაგზის ჩემპიონი რეი იური

1904

სენტ-ლუისი

1 ივლისი - 23 ნოემბერი

III ოლიმპიური თამაშები

სენტ-ლუისის ოლიმპიური თამაშები იმით არის საინტერესო, რომ იგი ისევე, როგორც 1900 წელს პარიზში, ჩატარდა მსოფლიო სამრეწველო გამოფენის ჩარჩოებში. თუმცა აქაური დირექცია, პარიზისაგან განსხვავებით ყველანაირად ცდილობდა ხელი შეეწყოთ ოლიმპიური თამაშებისათვის და გამოეყენებინათ იგი რეკლამისათვის. თავდაპირველად ოლიმპიური თამაშების ჩატარება ნაგარაუდები იყო ჩიკაგოში, მაგრამ სენტ-ლუისის მთავრობამ პრეზიდენტ რუზველტის დახმარებით, საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს შეაცვლევინა გადაწყვეტილება და იგი გადმოტანილი იქნა სენტ-ლუისში.

სენგ-ლუისის თამაშებზე საგრძნობლად შემცირდა მონაწილე ქვეყნების რაოდენობა, რაც გზის სიშორითა და დიდ ხარჯებით იყო გამო-წვეული. ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობდა 13 ქვეყანა, 689 სპორტსმენი (მათ შორის 8 ქალი). 10 სპორტის სახეში გათამაშდა მედლების 89 კომპლექტი. აღსანიშნავია ისიც, რომ 689 მონაწილედან 533 ამერიკის შეერთებული შტატებიდან იყო¹.

პირველად სენგ-ლუისის ოლიმპიადაზე პროგრამაში შეტანილი იქნა კრივი. აღსანიშნავია ისიც, რომ ჭიდაობასა და კრივში შემოღებულ იქნა წონითი კატეგორიები (შვიდ-შვიდი). საოცარ შედეგს მიაღწიეს ამერიკელმა მოკრივეებმა და მოჭიდავეებმა. მათ არა მარტო გაიმარჯვეს ყველა წონით კატეგორიაში, არამედ ყველა საპრიზო ადგილიც მოიგეს. ეს ერთადერთი შემთხვევაა ოლიმპიური სპორტის ისტორიაში, რომ სპორტის ერთ სახეობაში ყველა სინჯის მედალი წაეღო ერთი ქვეყნის წარმომადგენელს.

აღსანიშნავია ამერიკელების სრული გრიუმფი მძლეოსნობაში, რომლებმაც 23 ოქროს მედალი მოიპოვეს 25-დან. ამერიკელმა არჩი ხანმა გაიმარჯვა სამ სახეობაში (60, 100 და 200 მეტრზე სირბილი), წინა ოლიმპიადის 3 ოქროს ამქაბადაც სამი მიუმატა რეი იურიმ (სიგრძე, სამმაგი და სიმაღლეზე ხტომა ადგილიდან). სამი ბრინჯაოს და ერთი ვერცხლის მედალი მოიპოვა ამერიკელმა ფრენკ კანგლერმა სამ სხვადასხვა სახეში - ბაგირის გადაძალვაში, ძალოსნობაში და ჭიდაობაში.

სენგ ლუისის ოლიმპიური თამაშების გმირი გახდა წარმოშობით გერმანელი ანგონ ჰეიდა, რომელმაც ამერიკის გუნდს ხუთი ოქროსა და ერთი ვერცხლის მედალი შესძინა განვარჯიშში.

კუბელმა მოფარიკავემ რამონ ფონსგმა სენგ-ლუისში ორი ოქროს მედალი მოიგო პირად პირველობაზე რაპირასა და დაშნაში. საერთოდ საოცარია ამ კუბელი სპორტსმენის ბედი. 1899 წელს 16 წლის ასაკში პირველად მოიგო ერთ-ერთი მასშტაბური შეჯიბრება – „საფრანგეთში მცხოვრებ საზღვარგარეთელთა მსოფლიო ჩემპიონატი“. 1900 წელს 17 წლის გახდა ოლიმპიადის ჩემპიონი. თითქმის ორმოცი წლის შემდეგ 56 წლის ასაკში რამონ ფონსგმა გამარჯვება მოიპოვა ცენტრალური ამერიკისა და კარიბის ზღვის ქვეყნების IV თამაშებში. ამ ლეგენდარულ სპორტსმენს თავისი ხანგრძლივი სპორტული კარიერის მანძილზე მოპოვებული აქვს 125 მედალი და 25 დიდი პრიზი. გარდა ფარიკაობისა, იგი იყო პარიზის თასის მფლობელი ველოსპორტში, მოგებული აქვს დიდი ოქროს მედალი სასტენდო სროლაში და რვა პრიზი სხვადასხვა დიდი მასშტაბის საერთა-შორისო ტურნირებზე კრივში. დღეისათვის კუბაში ყოველწლიურად გარდება რამინ ფონსგის მემორიალი, რომელშიც სისტემატურად მონაწილეობენ მსოფლიოს უძლიერესი მოფარიკავეები.

სკანდალით დამთავრდა ოლიმპიადის ბოლო სახეობა – მარათონი. აქ გამარჯვებული გახდა ამერიკელი ფრედ ლორცი, რომელმაც ჩემპიონის ოქროს მედალი თავად ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის ქა-ლიშვილის ხელიდან მიიღო, მაგრამ სულ მალე მას ეს ჯილდო ჩამოართვეს და სამუდამო დისკვალიფიკაცია მისცეს. საქმე იმაში იყო, რომ მეთორმეტე კილომეტრზე ლორცს ფეხი გაუკავდა და სირბილი შეწყვიტა. ერთ-ერთმა მაყურებელმა, რომელიც ავგომანქანით მიყვებოდა მორბენლებს, იგი მანქანაში ჩაისვა. რამოდენიმე ხნის შემდეგ ლორცს კრუნჩხვამ გაუარა, ფინიშამდე სამიოდე კილომეტრით ადრე გადმოვიდა მანქანიდან და გააგრძელა სირბილი. ბუნებრივია, მან გაუსწრო ქანცგამოცლილ მორბენ-ლებს და პირველმა გადაკვეთა ფინიშის ხაზი. შემდეგ ეს ყველაფერი გაირკვა და მოხდა ის, რაზეც გემოთ ითქვა.

არაოფიციალურ გუნდურ ჩათვლაში გაიმარჯვა ამერიკის შეერთებული შტატების გუნდმა, რომელმაც 70 ოქროს, 75 ვერცხლისა და 64 ბრინ-ჯაოს მოიპოვა. მეორე ადგილზე

გავიდნენ კუბელები (5 ოქრო, 2 ვერცხლი და 3 ბრინჯაო), ხოლო მესამეზე გერმანია (4 ოქრო, 4 ვერცხლი და 5 ბრინჯაო).

არჩი ხანი

1. აქ და ყველგან ციფრობრივი მონაცემები აღებულია საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ოფიციალური ბიულეტენიდან

1908

ლონდონი

27 აპრილი - 31 ოქტომბერი

IV ოლიმპიური თამაშები

IV ოლიმპიური თამაშების მასპინძლობა ინგლისმა ითავა. თავდა-პირველად გადაწყვეტილი იყო რომ ეს თამაშები იგალიაში ჩატარდებოდა, მაგრამ იგალიელებმა უარი განაცხადეს. მიზეზად სპორტული ნაგებობების მშენებლობის გაჭიანურება მოიგანეს. ლონდონის საორგანიზაციო კომიტე-ტისა და მთავრობის დიდი მონდომების შედეგად დროის მცირე მონაკვეთში აგებულ იქნა სამოცდაათათასიანი სტადიონი – „უაიგ-სიტი“, საცურაო აუზი და ჭიდაობის დარბაზი.

ლონდონის ოლიმპიურ თამაშებზე მონაწილეობა მიიღო სპორტსმენთა სარეკორდო რაოდენობამ. 22 ქვეყანამ აქ 2035 ათლეტი (მათ შორის 36 ქალი) მოავლინა. მონაწილეთა რიცხოვრები რაოდენობა გაცილებით მეტი იყო, ვიდრე სამივე ოლიმპიადაზე ერთად აღებული. როგორც ეს ტრადიციად ჩამოყალიბდა, ყველაზე მეტი წარმომადგენლობა მასპინძლების იყო - 710 სპორტსმენი. ეს ციფრი დღეისათვისაც სარეკორდოა, რადგან ამდენი მონაწილე ერთი ქვეყნიდან არც ერთ შემდგომ ოლიმპიურ თამაშებზე არც ერთ ქვეყანას არ ჰყოლია. პირველად ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობა მიიღო რუსეთის გუნდმა, რომელიც ხუთი სპორტსმენით იყო დაკომპლექტებული. სპორტის 24 სახეობაში გათამაშდა მედლების 107 კომპლექტი.

ალსანიშნავია, რომ 1908 წლიდან ოლიმპიური თამაშები არასდროს არ ყოფილა მსოფლიო ბაზრობების შემადგენელი ნაწილი.

პირველად მაფხულის ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში შეტანილი იქნა ასპარეზობა ფიგურულ სრიალში, რომელშიც მედლების ოთხი კომპლექტი გათამაშდა.

წინა ოლიმპიადებთან შედარებით, ლონდონში საგრძნობლად გაფარ-თოვდა შეჯიბრების პროგრამა, რომელიც სპორტის 20 სახით იყო წარმოდ-გენილი. ასევე საგრძნობი იყო მონაწილეთა ოსტაგობის მაღალი დონე. საინტერესოა, რომ ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონის წოდება მოიპოვა თოთხმეტი ქვეყნის წარმომადგენელმა, ხოლო ამერიკელმა რეი იურიმ, რომელსაც უკვე მოგებული ჰქონდა ექვსი ოქრო 1900 და 1904 წლებში, ლონდონში კიდევ ორ დისციპლინაში იმარჯვა.

მძლეოსნობაში კვლავ დომინირებდნენ ამერიკელები, მაგრამ ეს გამარჯვება უკვე არ იყო ისეთი შთამბეჭდავი, როგორც წინა თამაშებზე, სადაც მათ 25 სახეობიდან იმარჯვეს 23-ში. ამჯერად, მძლეოსნობის 27 სახეობიდან, ამერიკელებმა მოიგეს 15 დისციპლინა. გამარჯვებულებს შორის იყვნენ სამხრეთ აფრიკის, კანადის, დიდი ბრიტანეთისა და შვეციის წარმო-მადგენლები.

როგორც წინა ოლიმპიადები, ვერც ეს თამაშები გადაურჩა სკანდალს, თუმცა უმნიშვნელოს. 400 მეტრზე ფინალურ გარბენში ამერიკელმა კარ-პენტერმა ჯერ ხელი შეუშალა ინგლისელ ჰალსუელს, შემდეგ ხელი გაარტყა. მსაჯებმა შედეგი გააუქმეს, დისკვალიფიკაცია მისცეს კარპენტერს და დანიშ-ნეს ახალი გარბენი. პროტესტის ნიშნად ორი ამერიკელი განმეორებით სტარტზე არ გამოცხადდა, ამიგომ სტარტზე მხოლოდ ჰალსუელი დადგა, მარტო გაირბინა დისგანცია და ოქროს მედალიც მას გადაეცა.

ლონდონის ოლიმპიური თამაშები იმ ამბითაც იყო დასამახსოვრებელი, რაც მარათონული რბენის დროს მოხდა. სტადიონის სავსე გრიბუნების ყურადღება გადაგანილ იქნა შემოსასვლელისაკენ, რომელშიც გამოჩნდა მომცრო განის ულვაშებიანი მორბენალი 19 ნომრით, იგალიელი ღორანდო პიეგრი. ფინიშამდე რამოდენიმე მეტრით ადრე იგალიელი წაიქცა და სირობილი ვერ შეძლო. მსაჯების დახმარებით მან მაინც მოახერხა ფინიშის ხაზის გადაკვეთა, მაგრამ გამარჯვებულად მეორე ადგილზე გასული ჯონ ჰეისი გამოაცხადეს. მეორე დღეს ჩატარდა გამარჯვებულთა დაჯილ-დოება. სამეფო ოჯახის ერთ-ერთი წევრი რიგრიგობით იწვევდა გამარჯვე-ბულ ათლეტებს და ჯილდოებს გადასცემდა

მათ. ბოლოს გამოიძახეს პიეტროც და გამარჯვებისათვის დაუოკებელი ლტოლვისათვის ოქროს თასი გადასცეს.

იმ დღეს წმინდა პეტრეს ტაძარში პენსილვანელმა ეპისკოპოსმა კათედრიდან წარმოთქვა სიტყვა: „მთავარი ოლიმპიადაში გამარჯვება კი არა, მონაწილეობაა“. ლამაზი და შინაარსიანი გამონათქვამია, რომელიც დიდ ხნის მანძილზე შეცდომით პიერ დე კუბერტენის გამონათქვამად მიაჩნდათ.

ამ ოლიმპიადაში გარდა ამერიკელებისა, წარმატებულად გამოვიდნენ ინგლისელი ათლეტებიც. განსაკუთრებით შთაბეჭდავი იყო მათთვის რინგზე გამოსვლა, სადაც ხუთივე წონით კატეგორიაში იმარჯვეს. ველოსპორტში ექვსი სახეობიდან ხუთი ოქრო მოიპოვეს. ხოლო აკადემიურ ნიზბოსნობაში, საიალქნო სპორტსა და ჩოგბურთში პირველი ადგილი არც ერთი სხვა ქვეყნის წარმომადგენელს არ დაუთმეს და ამ სამ სახეობაში 14 ოქროს მედალი მოიგეს.

საინტერესო იყო ოლიმპიური ტურნირი ფეხბურთში, რომელშიც ხუთი ქვეყნის ექვსი გუნდი მონაწილეობდა. წინასწარ ტურნირებში შეხვედრები საკმაოდ სოლიდური ანგარიშებით დამთავრდა. ინგლისელებმა 12:1 სძლიეს შვედებს, ხოლო დანია მოუგო ფრანგებს 9:0. ნახევარ ფინალში ისე მოხდა რომ დანიელები და ფრანგები კვლავ დაუპირისპირდნენ ერთმანეთს. ეს შეხვედრა ოლიმპიური ტურნირისათვის სარეკორდო შედეგით დასრულდა. დანიელებმა გაანადგურეს ფრანგები 17:1. ფინალურ ორთაბრძოლაში დიდი ბრიტანეთის გუნდმა 2:0 სძლია დანიელებს და მოიპოვა ოლიმპიური ჩემპიონის წოდება.

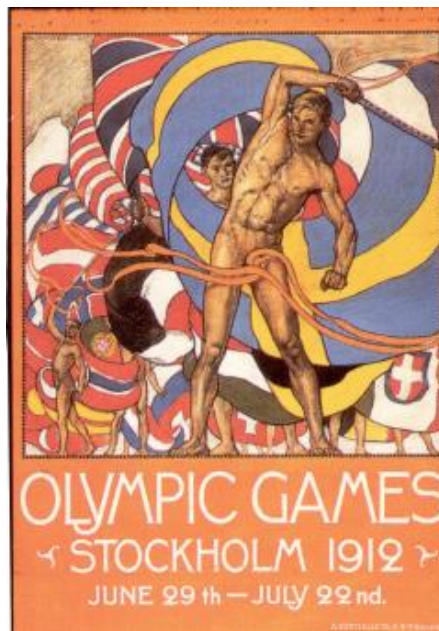
ლონდონის 1908 წლის ოლიმპიური თამაშების დამთავრების შემდეგ პრესაში გამოჩნდა არაოფიციალური გუნდური ჩათვლების შედეგები.

პირველი ადგილი დაიკავა დიდი ბრიტანეთის გუნდმა, რომელმაც 147 მედალი მოიგო (57 ოქროს, 50 ვერცხლისა და 40 ბრინჯაოსი). მეორე ადგილი დაიკავეს აშშ-ის სპორტსმენებმა 47 მედალი (შესაბამისად 23, 12, 12). მესამე ადგილზე შვეციის ნაკრები გავიდა - 25 მედლით (შესაბამისად 8, 6, 11).

1912

სტოკჰოლმი

5 მაისი - 22 ივლისი

V ოლიმპიური თამაშები

საერთაშორისო ოლიმპიურმა კომიტეტმა ჯერ კიდევ 1904 წელს მიიღო გადაწყვეტილება, რომ V ოლიმპიური თამაშები გაიმართებოდა შვეციის დედაქალაქ სტოკჰოლმში. როგორც იმდროინდელი პრესა აღნიშნავდა, ოლიმპიური თამაშები, ისე როგორც ლონდონში, ღირსეული ხალხის ხელში მოხვდა. შვეცია ის ქვეყანა იყო, სადაც გიგანტური ნაბიჯებით ვითარდებოდა ფიზიკური აღზრდა და სპორტი. თამაშების მაღალ დონეზე ჩაგარებას უდაოდ ხელი შეუწყო შვეციის მეფის დახმარებამ.

სტოკჰოლმის თამაშებში მონაწილეობდა 28 ქვეყნის 2437 სპორტსმენი (მათ შორის 57 ქალი). წინა ოლიმპიადებისაგან განსხვავებით თამაშების პროგრამამ გარკვეული ცვლილებები განიცადა. მართალია შემცირებული იქნა სპორტის სახეები, მაგრამ გაიმართა შეჯიბრების რაოდენობა ცალკეულ ნომინაციებში. სულ გათამაშდა მედლების 102 კომპლექტი.

პროგრამიდან ამოღებულ იქნა ყველა სპორტული თამაში ფეხბურთისა და ჩოგბურთის გარდა. მამაკაცები ასპარეზობდნენ კლასიკურ ჭიდაობაში, წყალბურთში, ველოსპორტში, ცხენოსნობაში, მძლეოსნობაში, აკადემიურ ნიჩბოსნობაში, ცურვაში, წყალში ხტომაში, საიალქნო სპორტში, ფეხბურთ-ში, ფარიკაობაში, ჩოგბურთში, თანამედროვე ხუთჭიდში და ტყვიის სროლაში. ქალების პროგრამაში შედიოდა ცურვა, წყალში ხტომა და ჩოგბურთი.

სტოკჰოლმის ოლიმპიადამ აშკარა იყო ამერიკის შეერთებული შტატების მძლეოსანთა უპირატესობა, რომლებმაც 30 გათამაშებული ოქროს მედლიდან 15 მოიგეს. პირად პირველობაში ყველაზე დიდ წარმატებას მიაღწია ფინელმა მორბენალმა ჰანეს კოლესმაინენმა, რომელმაც ოქროს სამი მედალი მოიპოვა 5, 10, და 12 კილომეტრზე სირბილში.

განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია ამერიკელი ჯიმ გორპი. წარმოშობით ინდიელმა ატლევმა გაიმარჯვა მრავალჯიდის ორ სახეობაში. ათჭიდში გორპის მიერ ნაჩვენები შედეგით შეიძლებოდა ყველა მომდევნო ოლიმპიურ თამაშებზე 1948 წლის ჩათვლით, ოქროს მედლის მოპოვება. მან მთელი 700 ქულით აჯობა თავის ძირითად კონკურენტს ჰუგო ვისლან-დერს შვეციიდან. შვეციის მე-ფემ პირადად გადასცა ოქროს მედლები გორპს და აღნიშნა, რომ ის იყო ყველა დროის უდიდესი ათლეტი. გამარჯვებულს დიდი ზეიმით შეხვდნენ სამშობლოში. გორპს გამარჯვება პირადად აშშ-ს პრეზიდენტმა მიულოცა, მაგრამ ამერიკის შეერთებული შტატების რასისტებისათვის გორპის გამარჯვება ნიშნავდა რასობრივი უპირატესობის თეორიის და პრაქტიკის კრახს და ყველა ღონე იხმარეს რომ ჩამოერთვათ მისთვის ოლიმპიური ჩემპიონის ტიტული. იმ სარჩულით, რომ გორპი სტუდენტობის პერიოდში თამაშობდა ბეისბოლს და იღებდა გასამ-რჯელოს, მას პროფესიონალობა დასწამეს, ოქროს მედლები ჩამოართვეს და სამუდამო დისკვალიფიკაცია მისცეს. მართალია ოლიმპიური სპორტის ისტორიაში 1912 წლ-ის ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონად ათჭიდში მოიხ-სენება შვედი ჰუგო ვისლანდერი, მაგრამ აქვე აუცილებლად უნდა აღინი-შნოს, რომ მან ეს ჯილდოები არ მიიღო, რადგან გამარჯვებულად ის ჯიმ გორპს ცნობდა.

სტოკჰოლმის ოლიმპიურ თამაშებზე ეს ერთადერთი შემთხვევა არ ყოფილა რასისტული გამოვლინებისა და იგი ისევ აშშ-ის მხრიდან მოდიოდა. 100 მეტრზე ფინალურ გარბენში ექვსი სპორტსმენიდან ხუთი

ამერიკელი იყო. მას შემდეგ, როცა ამერიკის გუნდის ხელმძღვანელები დარწმუნდნენ, რომ პირველ სამ ადგილზე მათი სპორტსმენები გავილდნენ მათ მანგი მორბენალი - დრიუ სასტუმროში დატოვეს, რომ მას ხელი არ შეეშალა დანარჩენი ოთხი თეთრკანიანისათვის გაეთამაშებინათ მედლები.

სტოკჰოლმის ოლიმპიადამე პირველად ჩაგარდა შეჯიბრება თანა-მედროვე ხუთჭიდში. გაიმარჯვა შვედეთის სამეფო გვარდიის ლეიტენან-ტმა გუსტავ ლილიენჰოლმმა. მან უკან ჩამოიგოვა 10 ქვეყნის 32 კონკურენტი.

სენსაციად მოინათლა ახალგაზრდა ჰავაელი ღიუკ კაჰანამოკუს გამა-რჯვება 100 მეტრზე თავისუფალი სტილით ცურვაში. მან ჯერ წინასწარ გაცურვაში დაამყარა მსოფლიოს ახალი რეკორდი, რომელიც ფინალში გააუმჯობესა და იმ დროისათვის საკმაოდ მაღალი შედეგი-1,04,4წ. უჩვენა.

ყურადღება მიიპყრო შვედმა მსროლელმა ოსკარ სვანმა, რომელმაც მიუხედავად თავისი 64 წლის ასაკისა გაიმარჯვა „გაქცეულ ირმებზე“ სროლა-ში. ოლიმპიური თამაშების ისტორიაში ასეთი ასაკის ადამიანს არასოდეს გაუ-მარჯვია.

სტოკჰოლმის ოლიმპიური თამა-შების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მოვ-ლენა იყო ოლიმპიადის პროგრამაში ხელოვნების კონკურსის ჩართვა. ეს გადაწყვეტილება სოკ-მა 1906 წელს პარიზის სესიაზე მიიღო. ლიტერატურის კონკურსში გაიმარჯვა ჟორჟ ჰოჰრო-დისა და მარტინ ეშბახის ნაწარმოებმა „ოდა სპორტს“. შემდეგ გაირკვა, რომ იგი ეკუთვნოდა პიერ დე კუბერტენს, მაგრამ ფსევდონიმებით იმიტომ მონაწი-ლეობდა, რომ ქიურის გადაწყვეტილე-ბაზე გეწოლა არ მოეხდინა და იგი სამარ-თლიანი და ობიექტური ყოფილიყო.

სტოკჰოლმის თამაშები დამთავ-რდა შვედი სპორტსმენების გრიუმფით, რომლებმაც 65 მედალი მოიპოვეს (24 ოქროს, 24 ვერცხლის და 17 ბრინჯაო-სი). მეორე ადგილზე გავიდა აშშ-ს გუნდი - 61 მედალი (შესაბამისად „ბ №?ბ №?), მესამე იყო დიდი ბრიტანეთი - 41 მედალი (შესაბამისად №%ბ №:ბ №.).

ჯიმ გორპი

ანტვერპენი

20 აპრილი - 12 სექტემბერი

VII ოლიმპიური თამაშები

სტოკჰოლმის ოლიმპიური თამაშების დამთავრებიდან ორი წელიც არ იყო გასული, რომ დაიწყო პირველი მსოფლიო ომი. ბუნებრივია, VI ოლიმპიური თამაშები, რომელიც 1916 წელს ბერლინში უნდა ჩატარებულიყო, ჩაიშალა.

რვაწლიანი პაუზის შემდეგ, 1920 წელს ანტვერპენის, რიგით VII ოლიმპიურ თამაშებზე მსოფლიოს 29 ქვეყნის 2607 სპორტსმენი, (მათ შორის 78 ქალი) შეიკრიბა. გათამაშდა მედლების 152 კომპლექტი.

პირველად ოლიმპიური თამაშების ისტორიაში ანტვერპენში აფრიალდა ხუთ რგოლიანი ოლიმპიური დროშა. აქვე პირველად, პიერ დე კუბერტენის მიერ 1913 წ. შემუშავებული ოლიმპიური ფიცის ტექსტი იქნა წარმოთქმული.

იმდროინდელი ბელგიური პრესა წერდა, რომ სპორტში თანდათან ისაღვრებს მშვიდობიანი ატმოსფერო და მსოფლიოს ხალხები კვლავ გააგრძელებენ მეგობრულ ურთიერთობებს, რომლებშიც განსაკუთრებული როლი ოლიმპიური თამაშების გაგრძელებას ენიჭებაო. ამ განწყობილებაში სრული დისონანსი შეიგანა ცნობამ იმის შესახებ, რომ ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობას ვერ მიიღებდნენ ომში დამარცხებული ქვეყნები და საბჭოთა რუსეთი. თუმცა ამ თამაშებზე მაინც გამოჩნდა ნათელი წერტილები. ანტვერპენის თამაშებზე თავიანთ ქვეყნის დროშებით გამოვიდნენ ავსტრალია და ახალი ზელანდია, რომლებიც ადრე, როგორც ბრიტანეთის დომინიონი ქვეყნები ავსტრალია-აზიის სახელით ასპარეზობდნენ.

მიუხედავად ყველაფრისა, თამაშების სპორტული მნიშვნელობა ძალზე დიდი იყო. ოლიმპიური პროგრამიდან საბოლოოდ ამოიღეს ბაგირზე ცოცვა და ბაგირის გადაძალვა. შემცირებული იქნა პროგრამები საიალქნო სპორტსა და მშვილდოსნობაში. ოდნავ გაიზარდა სროლის პროგრამა. კვლავ გამოჩნდა პროგრამაში ბალახის ჰოკეი და რეგბი. ჭიდაობა გაიყო ორ სახედ - თავისუფალი და კლასიკური. კრივში ხუთის ნაცვლად შემოღებული იქნა რვა წონითი კატეგორია. პირველად ბაფხულის ოლიმპიური თამაშების ისტორიაში პროგრამაში შეიგანეს შაიბიანი ჰოკეი.

თამაშებზე დამყარებული იქნა 30 ახალი ოლიმპიური რეკორდი, რომელთაგან ექვსი მსოფლიო რეკორდი იყო.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს ფინელების წარმატება, რომლებმაც ნამდვილად განაცვიფრეს მსოფლიო. მათ გოლი არ დაუდეს ამერიკელ მძლეოსნებს, რომლებიც დომინირებდნენ წინა ოლიმპიადაზე და ცხრა ოქროს მედალი მოიპოვეს.

ანტვერპენის თამაშებზე პირველად გამოჩნდა მსოფლიოს ყველა დროის ერთ-ერთი უდიდესი მორბენალი ფინელი პაავო ნურმი, რომელმაც სამი ოქროს და ერთი ვერცხლის მედალი მოიგო. მარათონულ სირბილში კვლავ გაიმარჯვა სტოკჰოლმის 1912 წლის ოლიმპიური თამაშების ერთ-ერთმა გამირმა ჰანეს კოლესმაინენმა.

ფანტასტიკურ შედეგს მიაღწია იტალიელმა მოფარიკავემ ნელო ნადიმ, რომელმაც ხუთი ოქროს მედალი მოიგო (ორი პირადში და სამი გუნდურში). ეს მაჩვენებელი აბსოლუტური რეკორდია ფარიკაობის ისტორიაში. სამი ოქროს მედალი მოიპოვა ნელოს ძმამ ალდომ (გუნდურში). კვლავ განაცვიფრა მსოფლიო ჰავეაელმა დიუკ კაჰანამოკუმ, რომელმაც ისე როგორც სტოკჰოლმში 1912 წელს, აქაც იმარჯვა 100 მეტრზე ცურვაში და კვლავ დაამყარა ახალი მსოფლიო რეკორდი (1, 00, 4 წ.).

უდიდეს წარმატებას მიაღწია ამერიკელმა ქალმა ეტელდა ბლეიბგროიმ, რომელმაც სამი ოქროს მედალი მოიგო ცურვაში.

აღსანიშნავია ბელგიელი მშვილდოსანი ჰუბერტ ვან ინისი, რომელმაც ჯერ კიდევ 1900 წელს პარიზის ოლიმპიურ თამაშებზე მოიპოვა ორი ოქროს მედალი, ოცი წლის შემდეგ ანტვერპენში მან ოთხი ოქროს მედალი მოიგო.

ტყვიისა და სასტენდო სროლაში წარმოდგენილი იყო 18 ქვეყნის 267 სპორტსმენი, რომელთაგან ექვსმა: ამერიკელებმა მორის ფიშერმა, დენის ფონტონმა, ჯომეფ ჯექსონმა, კარლ ფრედერიკმა, კარლ ოსბურნმა და ნორვეგიელმა ოგო ოლსენმა სამ-სამი ოქროს მედალი მოიპოვეს. ძალზე უინტერესოდ ჩატარდა შეჯიბრება საიალქნო სპორტში. თვითონ განსაჯეთ, პროგრამის შვიდ სახეობაში მონაწილეობდა თითო ნაფი, ხოლო დანარჩენ შვიდში - 2-4. ამერიკელმა ჯექ კელიმ ნიხოსნობაში ორი ოქროს მედალი მოიპოვა, მოგვიანებით იგი ამერიკის შეერთებული შტატების ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი გახდა. შაიბიან ჰოკეიში პირველობა კანადის გუნდმა მოიპოვა. ეს იყო მათი პირველი და უკანასკნელი გამარჯვება ზაფხულის ოლიმპიადაზე, რადგან 1924 წლიდან დაიწყო ზამთრის ოლიმპიური თამაშების ჩატარება.

მოკრივეთა შორის ქვემძიმე წონაში ამერიკელმა ელუარდ იგენმა გაიმარჯვა, რომელმაც თორმეტი წლის შემდეგ 1932 წელს ლეიკ-პლესიდის ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებზე მოიგო ტურნირი ბობსლეიში (ოთხეული) ეს ერთადერთი შემთხვევაა ვაჟთა ოლიმპიურ სპორტში.

1500 მეტრზე სირბილში მეორე ადგილი და ვერცხლის მედალი მოიპოვა ინგლისელმა ფილიპ ბეიკერმა - მომავალმა ნობელის პრემიის ლაურეატმა. მას 1959 წელს მშვიდობის დაცვის სფეროში მიენიჭა ნობელის პრემია. აღსანიშნავია, რომ ფ. ბეიკერმა 1980 წელს ქ. თბილისში გახსნა ოლიმპიური სამეცნიერო კონგრესი.

არაოფიციალურ გუნდურ ჩათვლაში გაიმარჯვა ამერიკის შეერთებული შტატების ნაკრებმა, რომელმაც 95 მედალი მოიგო (41 ოქრო, 27 ვერცხლი, 27 ბრინჯაო). მეორე ადგილი წილად ხვდა შვედეთს - 64 მედალი (მესაბამისად 19, 20, 25). მესამე იყო დიდი ბრიტანეთის ნაკრები-43 მედალი (მესაბამისად 15, 15, 13).

პარიზი

4 მაისი - 27 ივლისი

VIII ოლიმპიური თამაშები

უკანასკნელი ოცდაათი წლის მანძილზე პარიზს მეორედ მიეცა უფლება ყოფილიყო ოლიმპიური თამაშების მასპინძელი. მიუხედავად იმისა,

რომ თამაშების ჩატარებაზე პრეტენზიას აცხადებდნენ ლოს-ანჯელესი, პრაღა და რომი, არჩევანი მაინც პარიზზე შეჩერდა.

მონაწილე ქვეყნებისა და სპორტსმენთა რაოდენობა სარეკორდო იყო. მსოფლიოს 44 ქვეყანამ პარიზის ოლიმპიადაზე 2972 სპორტსმენი (მათ შორის 136 ქალი) მიაგვლინა, რომლებიც სპორტის 19 სახეობაში მედლების 126 კომპლექტს ეცილებოდნენ ერთმანეთს.

პირველად ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში შეტანილი იქნა რაპირა ქალებისათვის. ჩოგბურთელები, მოყვარულის სტაგუსის გაურკვეველობის გამო, ამ თამაშების შემდეგ გამოეთხოვნენ ოლიმპიურ თამაშებს. ჩამოყალიბდა ცურვის კლასიკური პროგრამა, რომელიც ამერიიდან თერთმეტი სახეობისაგან შედგებოდა, ჭიდაობაში შემოღებულ იქნა შვიდი წონითი კატეგორია.

პარიზის ოლიმპიური თამაშების სპორტული ღონე უაღრესად მაღალი იყო. დამყარებულ იქნა 14 ოლიმპიური და 8 მსოფლიო რეკორდი. პარიზის ოლიმპიური თამაშების მშვენიერა იყო ლეგენდარული ფინელი მორბენალი ჰაავო ნურმი, რომელმაც ოთხი ოქროს მედალი მოიგო. ნურმის მოგებების ღირებულება მაგულობს კიდევ იმიტომ, რომ 1500 მეტრზე ფინალურ გარბენსა და 10 000 მეტრზე სტარტს შორის სხვაობა სულ ერთი საათი იყო. ფინელმა, რომელმაც ახალი ოლიმპიური რეკორდით (3. 53,6 წ.) იმარჯვა ამ დისტანციაზე, ერთი საათის შემდეგ სტარტი აიღო 10 000 მეტრზე კროსში და ისიც ახალი ოლიმპიური რეკორდით დაამთავრა (14. 31,2 წ.)

აღსანიშნავია, რომ ამ დისტანციაზე მეორე ადგილზე გასულ თავის თანამემამულეს ვილე რიგოლას 1,5 წუთით აჯობა. ეს ის რიგოლა გახლავთ, რომელმაც წინა დღით ოლიმპიური ოქროს მედლი მოიგო ასევე 10 კმ-სირბილში, ოღონდ სტადიონის ბილიკებზე.

პარიზის ოლიმპიადაზე პირველად იხილეს ამერიკელი მოცურავე ჯონი ვაისმიულერი, რომელმაც ოლიმპიური რეკორდებით მოიგო 100 და 400 მეტრზე ცურვა. მან მესამე ოქროს მედალი მოიპოვა ესტაფეტაში 4X200 მეტრზე, რომელშიც ამერიკელებმა მსოფლიოს ახალი რეკორდი დაამყარეს. ჯონი ვაისმიულერმა არანაკლებ გაითქვა სახელი კინემატოგრაფიაში, როგორც გარბანის როლის მთავარმა შემსრულებელმა ამავე დასახელების გახმაურებულ ფილმში.

აღსანიშნავია აშშ-ის გუნდის წევრი პერტრუდა ედერლე, რომელმაც ერთი ოქროს და ორი ბრინჯაოს მედლის მოპოვების შემდეგ 1926 წელს 6 აგვისტოს მსოფლიოში პირველმა ქალმა გადაცურა ლამანშის სრუტე.

სამივე ოქროს მედალი მოიგეს შვედმა თანამედროვე ხუთჭიდილებმა, ხოლო გუსტავ დიურსენმა 1920 წელს მოპოვებულ ოქროს პარიზში მეორეც დაუმატა.

ფეხბურთში პირველად გაიმარჯვა სამხრეთ ამერიკის გუნდმა. ფინა-ლურ მაგჩში ურუგვაელებმა დაამარცხეს შეეცარიის ნაკრები 3:0.

პარიზის ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობდა ალფრედ სვანი. მართალია აქ მან მხოლოდ ორი ბრინჯაოს მედალი მოიპოვა, მაგრამ 1912 და 1920 წლებში მან 3 ოქროს, 3 ვერცხლისა და 3 ბრინჯაოს მედალი მოიპოვა. ალფრედის მამა, ოსკარიც, სამი ოლიმპიადის მონაწილეა და ვწერდით, რომ მას 1908, 1912 და 1920 წლებში მოგებული აქვს 3 ოქროს, 1 ვერცხლისა და 2 ბრინჯაოს მედალი.

პარიზის 1924 წლის ოლიმპიადამე საერთო გუნდურ ჩათვლაში დამა-ჯერებლი გამარჯვება იმეიმა აშშ-ს გუნდმა, რომელმაც 99 მედალი მოიპოვა (45 ოქრო, 27 ვერცხლი, 27 ბრინჯაო), და საგრძნობლად გაუსწრო მეორე ადგილზე გასულ ფრანგებს, რომლებსაც 39 მედალი ერგოთ (შესაბამისად 13, 15, 11). მესამე ადგილზე 37 მედლით (შესაბამისად 14, 13, 10) ფინელები აღმოჩნდნენ.

ჯონი ვაისბიულერი

პარიზის 1924 წლის ოლიმპიადამე საერთო გუნდურ ჩათვლაში დამა-ჯერებლი გამარჯვება იმეიმა აშშ-ს გუნდმა, რომელმაც 99 მედალი მოიპოვა (45 ოქრო, 27 ვერცხლი, 27 ბრინჯაო), და საგრძნობლად გაუსწრო მეორე ადგილზე გასულ ფრანგებს, რომლებსაც 39 მედალი ერგოთ (შესაბამისად 13, 15, 11). მესამე ადგილზე 37 მედლით (შესაბამისად 14, 13, 10) ფინელები აღმოჩნდნენ.

ამსტერდამი

17 მაისი - 12 აგვისტო

IX ოლიმპიური თამაშები

1928 წლის IX ოლიმპიური თამაშების მოწყობა დაევალა ნიდერ-ლანდების დედაქალაქ ამსტერდამს. თამაშების პროგრამაში 16 სპორტის 109 სახეობა იყო შეგანილი. ოლიმპიურ ჯილდოებს მსოფლიოს 46 ქვეყნის 2884 (მათ შორის 290 ქალი) ათლეტი ეცილებოდა ერთმანეთს. თექვსმეტი წლის შემდეგ გერმანია კვლავ ჩაერთო ოლიმპიურ მოძრაობაში.

პირველად ამ თამაშებზე მძლეოსნობასა და განვარჯიშში მონაწილეობდნენ ქალები.

პირველად ამსტერდამის ოლიმპიურ თამაშების საზეიმო გახსნის ცერე-მონიალზე, როგორც მშვიდობის სიმბოლო, გაშვებული იქნა მგრელები.

პირველად თამაშების ცენტრალურ არენაზე აინთო ოლიმპიური ცეცხლი. ოლიმპიაში ანთებული ჩირაღდანი მორბენლებმა საბერძნეთის, იუგ-ოსლავიის, ავსტრიისა და გერმანიის გავლით ჩაიგანეს ამსტერდამში.

ლეგენდარული პაავო ნურმისათვის ამსტერდამის ოლიმპიადა ბოლო იყო. მან აქაც გაიმარჯვა 3000 და 5000 მეტრზე სირბილში. ამ დიდებული მორბენლის კარიერას თამამად შეიძლება ეწოდოს ფანტასტიკური.

რვა წლის მანძილზე მან ცხრა ოლიმპიური ოქროს მედალი მოიგო და 24-ჯერ დაამყარა მსოფლიო რეკორდი რბენაში 1500-დან 20000 მეტრამდე. მისი სახელის უკვდავსამყოფად ჰელსინკში ოლიმპიური სტადიონის ტერიტორიაზე დადგმულია ბრინჯაოს სკულპტურა.

100 მეტრზე ცურვაში კვლავ გაიმარჯვა ჯონი ვაისმიულერმა, რომელმაც მეორე ოქროს მედალი ესტაფეტაში 4X200 მეტრზეც მოიგო.

საგრძნობლად დათმეს პოზიციები ამერიკელმა მძლეოსნებმა. პროგრამის 28 სახეობიდან მათ მხოლოდ ცხრა უმაღლესი ჯილდო მოიგეს. ხუთ სახეში იმარჯვეს ფინელებმა, ოთხში კანადელებმა. დანარჩენი ოქროს მედლები გაინაწილეს დიდი ბრიტანეთის, სამხრეთ აფრიკის კაპშირის, გერმანიის, იაპონიის, შვეციის, ირლანდიისა და პოლონეთის წარმომადგენლებმა.

სამმაგ ხგომაში ყველას იაპონელმა მიკიო ოდამ აჯობა, რომელმაც ამერიკელ ლევი კეისზე 4 სმ-ით უკეთესი შედეგი აჩვენა. აღსანიშნავია კანადელი სპრინგერის პერსი უილიამსის წარმატება, მან ჩემპიონის ტიტული მოიპოვა 100 და 200 მეტრზე რბენაში. საკმაოდ წარმატებული აღმოჩნდა ამსტერდამის რინგი იგალიისა და არგენტინის მოკრივეებისათვის - მათ შესაბამისად სამი და ორი ოქროს მედალი მოიპოვეს. წინა ოლიმპიადის გრიუმფაგო-რებმა ამერიკელმა და ინგლისელმა მოკრივეებმა წარმატებას ვერც ერთ წონით კატეგორიაში ვერ მიაღწიეს.

გათამაშებული შვიდი დისციპლინიდან, შვეიცარიელმა ტანმოვარჯიშე ვაჟებმა ხუთში მოიპოვეს ოქროს მედ-ლები, ხოლო გუნდის ლიდერმა ჟორჟ მიშმა სამი ოქროს და ერთი ვერცხლის მედალი დაისაკუთრა. წყალში ხტომაში ოთხივე ოქროს მედალი (ორი ქალებში და ორი მამაკაცებში) ამერი-კის გუნდის წარმომადგენლებმა მოიგეს.

საერთო გუნდურ ჩათვლაში კვლავ იმარჯვეს ამერიკელმა ათლე-ტებმა, მათ ანგარიშზე 56 მედალია (22 ოქროს, 18 ვერცხლის და 16 ბრინჯაოსი) მეორე ადგილზე გავიდნენ გერმანელი სპორტსმენები - 31 მედალი (შესაბამისად (10, 7, 14). 25 მედლით მესამეზე შვედეთის ნაკრები გავიდა (შესაბამისად 7, 6, 12).

ოლიმპიური თამაშების ცხრაგზის ჩემპიონი პავო ნურმი

ლოს-ანჯელესი

30 ივლისი - 14 აგვისტო

X ოლიმპიური თამაშები

პარიზის შემდეგ ლოს-ანჯელესი მეორე ქალაქი გახდა, რომელმაც ასევე მეორედ მოიპოვა ოლიმპიური თამაშების მასპინძლის უფლება.

პირველად მონაწილეთა საცხოვრებლად აშენებული იქნა ოლიმპიური სოფელი, რომელშიც 700 სახლი დაიდგა. თამაშები 37 ქვეყნის 1333 სპორტსმენმა (მათ შორის 127 ქალი) მიიღო მონაწილეობა. პროგრამაში ჩართული იქნა 16 სპორტის სახეობის 117 დისციპლინა.

წინა ოლიმპიურ თამაშებთან შედარებით გაცილებით ნაკლები იყო მონაწილეთა რაოდენობა. ისე, სპორტული თვალსაზრისით კი ეს იყო ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი სპორტული ასპარეზობა. თამაშებზე დამყარებული იქნა 116 ოლიმპიური რეკორდი, რომელთაგან 21 მსოფლიო რეკორდზე მაღალი აღმოჩნდა.

ყველაზე უხვმოსავლიანი იყო შედეგები მძლეოსნობაში, სადაც გაუმ-ჯობესდა 54 ოლიმპიური და მსოფლიოს რვა რეკორდი. მხოლოდ სიგრძეზე ხტომაში ვერ შეძლეს სპორტსმენებმა ამსტერდამის ოლიმპიადის შედეგის გაუმჯობესება.

ცურვაში წინა ოლიმპიური თამაშების ყველა შედეგი გაუმ-ჯობესებულ იქნა. სასწაული მოახდინეს იაპონელებმა, რომლებმაც სპორტის ამ სახეობაში 5 ოქროს, 4 ვერცხლის და 2 ბრინჯაოს მედალი მოიპოვეს. 1500 მეტრზე გამარჯვებული კუსუო კიგამურა 14 წლის იყო, მაგრამ მის მიერ ნაჩვენები შედეგი. როგორც ოლიმპიური რეკორდი 20 წლის მანძილზე ხელუხლებელი აღმოჩნდა, 15 წლის იყო 100 მეტრზე თავისუფალ სტილში გამარჯვებული იასუი მიაძაკი.

პაავო ნურმი, წინა სამი ოლიმპიადის გმირი, აპირებდა ლოს-ანჯელესში მარათონულ სირბილში გამოსვლას, მაგრამ მას ამის ნება არ ღართეს, რადგან ორგკომიტეტმა იგი პროფესიონალად გამოაცხადა.

ლოს-ანჯელესის ოლიმპიადაზე მძლეოსნურ სპრინგში პირველად გაიმარჯვა ზაგმა სპორტსმენმა - ედი გოლანმა, რომელმაც მსოფლიოს ახალი რეკორდით მიიღო ფინიში, ორი ოქროს მედალი მოიპოვა 18 წლის ამერიკელმა გოგონამ მილ-დრედ ლიდრიკსონმა - 80 მეტრზე თარჯრბენში და შუბის გყორცნაში. ლოს-ანჯელესის ოლიმპიური თამაშების შემდეგ იგი გადავიდა პროფესიონალ გოლფში, სადაც არნახულ წარმატებას მიაღწია. თავისი ხანგრძლივი

კარიერის მანძილზე მან უამრავი საერთაშორისო ტურნირი მოიგო, მათ შორის მსოფლიო ჩემპიონატიც. ამერიკის სააგენტოს „ასოშიეტედ პრესის“ მიერ იგი ხუთჯერ იქნა დასახელებული წლის საუკეთესო სპორტსმენად აშშ-ი, პირველად 1932 წელს, როგორც მძლეოსანი, ხოლო შემდეგ 1945, 1946, 1947 და 1950 წლებში, როგორც გოლფის უძლიერესი მოთამაშე.

შუბის ტყორცნაში გაიმარჯვა ფინელმა – მაგი იარვინენმა. მის მიერ ნაჩვენები შედეგი (72 მ, 71 სმ) მთელი ექვსი მეტრით აღემატებოდა ოლიმპიურ რეკორდს. მ. იარვინენის გამარჯვების უკვდავსაყოფად ჰელსინკის ოლიმპიურ სტადიონზე აღმართეს კოშკი, რომლის სიმაღლე სპორტსმენის მიერ ნაჩვენები შედეგის ტოლია.

ფარიკაობაში ქალთა შორის პირველობა არა-ვის დაუთმო ავსტრალიელმა ელენ მიულერ-პრაისმა. მანმომდევნო ორ ოლიმპიადაზე 1936 და 1948 წლებში ბრინჯაოს მედლები მოიგო და თავისი

სპორტული კარიერა დაასრულა 1956 წელს მელბურნის ოლიმპიურ თამაშებზე 43 წლის ასაკში.შედეგმა მძიმეწონოსანმა მოჭიდავემ იუხან რიშტიფმა გაიმეორა ამს-გერდამის წარმატება და ლოს-ანჯელესშიც ოქროს პრიზიორი გახდა, მისმა თანაგუნდელმა ივარ იუჰანსენმა ჯერ ოქროს მედალი მოიგო თავისუფალი სტილით ჭიდაობაში (79 კმ-მდე), შემდეგ კლასიკურში სცადა ბედი და იქაც გაიმარჯვა (75 კმ-მდე). მაგრამ ყველაზე ტიტულიანი შედეგი მოჭიდავე იმ პერიოდისათვის მაინც კარლ ვესტერგრენია. მან ჯერ კიდევ 1920 წელს მოიგო პირველი ოქროს მედალი ბერძნულ-რომაულ ჭიდაობაში (75 კმ-მდე), შემდეგ ისევ ჩემპიონი გახდა პარიზის 1924 წ. ოლიმპიადაზე, ოღონდ ქვემძიმე წონაში 90კგ-მდე), ამჯერად კი მძიმე წონაში აჯობა ყველას.

ამერიკის კონტინენტზე შესანიშნავად გამო-ვიდნენ იტალიელი ტანმო-ვარჯიშეები, რომლებმაც 4 ოქროს 1 ვერცხლის და 3 ბრინჯაოს მედალი მოიგეს. იტალიელებმა არც ველო-სპორტში შეირცხვინეს თავ-ვი, ოლიმპიური პროგრამის ექვსი ნომრიდან მათ სამში მიაღწიეს წარმატებას.

ძალოსნობაში ყველა ჩემპიონი ევროპის კონტინენტის წარმომადგენელი იყო. სამი გამარჯვება მოი-პოვეს ფრანგებმა.

საერთო გუნდურ გამარჯვებას დამაჯერებლად დაეუფლენ მასპინძლები. აშშ-ს სპორტული დელე-გაციის მონაგარი 103 მედა-ლია (41 ოქრო, 32 ვერცხლი და 30 ბრინჯაო). იტალიე-ლებს შესაბამისად 12 ოქრო, 12 ვერცხლი და 12 ბრინჯაო ერგოთ. მესამე იყო გერმანიის გუნდი - 21 მედალი (შესაბამისად 4,12,5)

მაგი იარვინენი

ბერლინი

1 აგვისტო - 16 აგვისტო

XI ოლიმპიური თამაშები

მიუხედავად რიგი ქვეყნების აქტიური პროტესტისა, 1936 წლის ოლიმპიური თამაშების ჩატარების უფლება ჰიტლერული გერმანიის დედაქალაქ ბერლინს მიეცა. ამ თამაშების ჩატარებაზე პრევენციას აცხადებდნენ - ბარსელონა, ალექსანდრია, ბუდაპეშტი, ბუენოს-აირესი, ლუბლინი, კიოტო, ნიუმერგი, ფრანკფურტი, რომი და ჰელსინკი. საინტერესო ის არის, რომ მამთრის ოლიმპიური თამაშების ჩატარების უფლებაც გერმანელებს ერგოთ და იგი გარმიშ-პარტენკირჰენში ჩატარდა.

დაძაბული საერთაშორისო მდგომარეობის მიუხედავად, გერმანიის ხელისუფლება დიდი ენთუზიაზმით შეუდგა მზადებას ოლიმპიური თამაშებისათვის. ჯერ კიდევ 1931 წლიდან, როდესაც გადაწყდა, რომ XI ოლიმპიადა ჩატარდებოდა ბერლინში, დაიწყო 100 000-იანი სტადიონის მშენებლობა. ამ ნაგებობის ავტორს ვერნერ მარხს ოქროს მედალი ერგო ოლიმპიადის ხელოვნების კონკურსში არქიტექტურის ნომინაციაში.

ბერლინის 1936 წლის XI ოლიმპიურ თამაშებში 49 ქვეყნის 3936 (მათ შორის 328 ქალი) სპორტსმენმა მიიღო მონაწილეობა. გათამაშდა მედლების 129 კომპლექტი. ყველაზე მრავალრიცხოვანი გერმანიის გუნდი იყო (406 მონაწილე). მიუხედავად იმისა, რომ ბოიკოტით იმუქრებოდნენ, შეჯიბრებაში მაინც მიიღეს მონაწილეობა ამერიკისა და საფრანგეთის წარმომადგენლებმა. პროტესტის ნიშნად ოლიმპიადა მხოლოდ რესპუბლიკური ესპანეთის დელეგაციამ დატოვა.

პირველად ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში შეტანილ იქნა ხელბურთი და ბაიდარებით ნიჩბოსნობა. კვლავ განახლდა შეჯიბრებები ქალთა განვარჯიშვაში. პირველად ოლიმპიადების ისტორიაში გერმანელთა დელეგაციას მედროშედ მიუძღოდა ქალი – ანიტა ბერვირტი, რომელმაც განვარჯიშვაში (გუნდურ პირველობაში) ოქროს მედალი დაისაკუთრა.

ბედის ირონიით, „უმაღლესი რასის“ ციგადელში, ნამდვილ გმირად მოვევლინა ოლიმპიურ თამაშებს მანგი სპორტსმენი ჯესი ოუენსი, რომელმაც ოთხი ოქროს მედალთან ერთად, ოთხი ახალი ოლიმპიური რეკორდი დაამყარა - 100 და 200 მეტრზე სირბილში, ესტაფეტაში 4X100 მეტრზე და სიგ-რძებზე სტომაში. ამერიკის შეერთებული შტატების გუნდში შემავალმა ათმა მანგმა ათლეტმა საერთო ჯამში 11 მედალი მოიპოვეს, რომელთაგან ექვსი ოქროსი იყო.

საერთო აღფრთოვანება გამოიწვია იაპონელების გამარჯვებამ მარათონულ სირბილსა და სამმაგ სტომაში. კიტეი სონმა 42 კმ და 195 მეტრიანი გრასა ახალი ოლიმპიური რეკორდით დაამთავრა, ხოლო ნაოტო გაძიმა ოქროს მედალი მსოფლიო რეკორდით მოიგო და პირველმა მი-აღწია 16 მეტრიან ზღვარს.

აღსანიშნავია ეგვიპტელი ძალოსნების მოჰამედ მესბას და კადრ ელ თუნის ორი ოქროს მედალი, რომელიც მათ ახალი მსოფლიო რეკორდებით მოიპოვეს.

ვერც ერთი ოქროს მედალი ვერ მოიგეს აშშ-ის მოკრივეებმა. რვა წონითი კატეგორიიდან მხოლოდ არგენტინელმა ოსკარ კამბანოვასმა მოუგანა ოქროს მედალი ამერიკის კონტინენტს. დანარჩენ შვიდ წონაში ჩემპიონები ევროპელები გახდნენ (2 მოიგეს გერმანელებმა, 2 - ფრანგებმა, თითო უნგრელმა, ფინელმა და იტალიელმა)

ფარეკაობის ვაჟთა გურნირში გათამაშებული 6 სახეობიდან ოთხში იტალიელებმა იმარჯვეს. მოფარიკავეთა ასპარეზობის გმირად იქცა იტალიელი ჯულიო გაუდინი, რომელმაც ორი ოქროს და ერთი ვერცხლის მედალი მოიგო. გაუდინი ასპარეზობდა ამსტერდამის ოლიმპიადებზეც 1928 წელს (სადაც ოქრო და ბრინჯაოს მედალი ხვდა წილად) და 1932 წლის ლოს-ანჯელესის ოლიმპიადებზე (სამი ვერცხლი და ერთი ბრინჯაოს მედალი). აღსანიშნავია, რომ ჯულიო გაუდინი, 1929 წლიდან 1938 წლის ჩათვლით ათჯერ გახდა მსოფლიოს ჩემპიონი რაპირაში, მათ შორის ორჯერ პირადში.

ცხენოსნობაში აშკარა იყო გერმანელების უპირატესობა - მათ ექვსი-ვე უმაღლესი ჯილდო მოიპოვეს. ასევე წარმატებული იყო მათთვის შეჯიბრება აკადემიურ ნიჩბოსნობაში, სადაც შვიდი სახეობიდან ხუთში მოიგეს ოქროს მედალი.

სამი ოქროს მედლის მფლობელი გახდა ფრანგი ველომრბოლელი რობერ შარპანტიე.

თავისებური რეკორდი დაფიქსირდა წყალში მსგო-მელთა შეჯიბრებაში. გრამპ-ლინიდან ხტომაში გაიმარჯვა ამერიკელმა მერჯორი გესტ-რინგმა, ყველაზე ახალგაზრდა ოლიმპიურმა ჩემპიონმა - იგი იმ დროისათვის 13 წლისა და 268 დღის იყო.

ხელოვნების კონკურ-სში, რომელიც უკვე გრადი-ციულად ხუთ ნომინაციაში გა-რდებოდა, ყველა უმაღლესი ჯილდო ევროპელებმა დაისა-კუთრეს.

საერთო გუნდურ ჩათ-ვლაში გერმანელების საუცხო-ოდ მომზადებულმა გუნდმა გაიმარჯვა - მათ 89 მედალი ერგოთ (33 ოქრო, 26 ვერც-ხლი, 30 ბრინჯაო). მეორე ადგილზე აღმოჩნდნენ ამერი-კელები - 56 მედალი (შესაბამისად 24, 20, 12). მესამეზე იტალიელები გავიდნენ - 22 მედალი (შესაბამისად 8, 9, 5).

ჯგბო ოუგენბო

1948

ლონდონი

29 ივლისი - 14 აგვისტო

XIV ოლიმპიური თამაშები

როგორც აღვნიშნეთ მეორე მსოფლიო ომის გამო არ ჩატარდა XII და XIII ოლიმპიური თამაშები 1940 და 1944 წლებში. ლონდონი, ანტვერპენის შემდეგ, მეორე ქალაქი იყო, რომელსაც მოუხდა ომის შემდგომ პერიოდში ემასპინძლა ასეთი მასშტაბური ღონისძიებისათვის.

4092 (მათ შორის 385 ქალი) სპორტსმენი გამოგზავნა მსოფლიოს 59 ქვეყანამ ლონდონის ოლიმპიურ თამაშებზე, რათა კიდევ ერთხელ დაედას-ტურებინა თავისი ერთგულება ოლიმპიური იდეალებისადმი.

1947 წელს საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის სტოკჰოლმის სხდომაზე წამოყენებულ იქნა წინადადება საბჭოთა კავშირის ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტის სოკ-ში გაწვევრიანების შესახებ, მაგრამ ვინაიდან სსრ კავშირის მრავალი სპორტული ფედერაცია არ იყო გაწვევრიანებული საერთაშორისო სპორტულ ფედერაციებში, სსრკ-ს ეოკ-მა ვერ მოახერხა სოკ-ის ყველა მოთხოვნების დაკმაყოფილება და საკითხი გადაიღო მომავალი ოლიმპიადისათვის.

მცდელობა, მონაწილეობა მიეღო ლონდონის ოლიმპიური თამაშებში, ისრაელსაც ჰქონდა, მაგრამ სხვადასხვა ქვეყნების მხრიდან ბოიკოტის შიშით სოკ-მა არც ისინი დაუშვა თამაშებზე.

ლონდონის ოლიმპიადამდე წარმოდგენილი იყო სპორტის 19 სახეობა, რომელშიც მედლების 136 კომპლექტი გათამაშდა.

პირველად იქნა შეტანილი თამაშების პროგრამაში ქალთა ბაიდა-რებით ნიჩბოსნობა. გაზრდილ იქნა მძლეოსნური პროგრამა ქალებისათვის.

ყველაზე შთამბეჭდავ გამარჯვებას ლონდონის ოლიმპიადამე მიაღწია ჰოლანდიელმა მძლეოსანმა ქალმა ფრანსინა ბლანკერს-კუნმა, რომელმაც ოთხი ოქროს მედალი მოიგო. იგი პირველი იყო 100 მ, 200 მ, 80 მ თარჯ-რბენში და ესტაფეტაში 4X100 მეტრზე.

ბლანკერს-კუნი 1936 წელს მონაწილეობდა ბერლინის ოლიმპიურ თამაშებში, მაგრამ ვერავითარ წარმატებას ვერ მიაღწია. თორმეტი წლის შემდეგ კი უკვე ორი შვილის დედა ყველამ ერთხმად აღიარა ლონდონის 1948 წლის ოლიმპიური თამაშების გმირად.

კვლავ წარმატებით იასპარეზეს აშშ-ს მძლეოსნებმა, რომლებმაც 24-დან 11 უმაღლესი ჯილდო მოიპოვეს. აღსანიშნავია შვედეთის მძლეოსნები, მათ ექვს სახეში მოიგეს ოქროს მედალი.

ლონდონში სხვა ოლიმპიადებისაგან განსხვავებით, წარმატებით იასპარეზეს აშშ ძალოსნებმა. მათ ექვსი წონითი კატეგორიიდან ოთხში გამარჯვება იმეიმეს. როგორც ბერლინის ოლიმპიადებზე, ამჟამადაც ორი ოქრო მოუტანეს თავის ქვეყანას ეგვიპტელმა ძალოსნებმა.

ლონდონში შედგა უნგრელი მოკრივის ლასლო პაპის დებიუტი, რომელმაც თავის ხანგრძლივ სპორტულ კარიერაში უნიკალურ შედეგებს მიაღწია: მან კიდევ ორჯერ (1952 და 1956) მოიპოვა ოქროს მედალი. შემდეგ იგი პროფესიონალებში გადავიდა და თავისი უკანასკნელი ოქროს მედალი, როგორც ევროპის ჩემპიონმა პროფესიონალებს შორის 1966 წელს 40 წლის ასაკში მოიგო.

უნიკალურია უნგრელი მოფარიკავე ქალის ილონა ელეკის შედეგიც.

მან ჯერ კიდევ 1936 წელს მოიპოვა ოქროს მედალი და მსოფლიოში პირველი ქალი გახდა, ვინც 12 წლის შემდეგ შეძლო გაემეორებინა თავისი შედეგი.

ასევე უნიკალურია უნგრელი მსროლელის კაროი გაკაჩის სპორტული ბიოგრაფია. უკვე საქვეყნოდ აღიარებულმა მსროლელმა (1936 წლის მსოფ-ლიო ჩემპიონი) უბედური შემთხვევის გამო დაკარგა მარჯვენა ხელი. მიუხედავად ამისა, მან სპორტს თავი არ დაანება და დაიწყო ვარჯიში მარცხენა ხელით. სამი წლის შემდეგ - 1939 წელს მეორედ გახდა მსოფლიო ჩემპიონი. 1948 წელს კი ლონდონის ოლიმპიურ თამაშებზე მოიგო ოქროს მედალი და ახალი მსოფლიო რეკორდი დაამყარა პისგოლეტიდან 25 მეტრზე სრო-ლაში.

ლონდონის ოლიმპიურ თამაშებზე თავიანთ ავტორიტეტს საკმაოდ მყარი საფუძველი ჩაუყარეს თურქმა მოჭიდავეებმა, რომლებმაც ოთხი ოქროს მედალი მოიპოვეს.

კვლავ ოქროს მედლის გარეშე დარჩნენ ამერიკის შეერთებული შტატების მოკრივეები - ერთადერთი, რაც მათ შეძლეს, ვერცხლის მედალის მოპოვება იყო.

გაიბრწყინეს შვეციის კლასიკური სტილით მოჭიდავეებმა - რვა წონითი კატეგორიიდან მათ ანგარიშზე ხუთი ოქროს მედალია.

მამაკაცთა ტურნირზე გა-ნვარჯიშში მაყურებლები აღაფ-რთოვანეს ფინელმა და შვეიცა-რელმა სპორტსმენებმა. რვა სა-ხეობიდან მათ შვილში იმარჯვეს (4 ოქრო ფინელებმა მოიგეს, 3 - შვეიცარიელებმა).

ბოლი არ ჰყავდათ აშშ-ს მამაკაცებს ცურვაში და წყალში ხგომამში, ყველა ოქროს მედალი მათი ნადავლი გახდა.

ხელოვნების კონკურსში ისევე, როგორც წინა ოლიმპია-დაზე პირველები კვლავ ევროპე-ლები იყვნენ.

1948 წლის ლონდონის ოლიმპიური თამაშები საიუბი-ლეო იყო დანიელი მოკრივის ივან ოზიესა და ნორვეგიელ აფ-როსნის მაგნუს კონოუსათვის: ისინი 40 წლის მანძილზე 1908 წლიდან მონაწილეობდნენ ოლი-მპიურ თამაშებში.

არაოფიციალურ გუნდურ ჩათვლაში პირველ ადგილზე გა-ვიდნენ ამერიკის შეერთებული შტატების სპორტსმენები - 84 მე-დალი (38 ოქრო, 27 ვერცხლი, 19 ბრინჯაო). მეორეზე, შვედი

ათლეტები - 44 მედალი (შესაბამისად 16, 11,17). მესამე ადგილი წილად ხვდათ ფრანგებს - 29 მედალი (შესაბამისად 10, 6, 13).

კაროი ტაკაჩი

1952

ჰელსინკი

19 ივლისი - 3 აგვისტო

XV ოლიმპიური თამაშები

ოლიმპიური თამაშების ისტორიაში ერთ-ერთმა ყველაზე სახელო-ვანმა სპორტსმენმა, ლეგენდარულმა პაავო ნურმიმ ჰელსინკის ცენტრალურ სტადიონზე ცეცხლის ანთებით მსოფლიოს მორიგი XV ოლიმპიური თამაშების დაწყება აუწყა.

69 ქვეყნის 5429 (მათ შორის 518 ქალი) სპორტსმენმა მოიყარა თავი

ჰელსინკის ოლიმპიადაზე, რათა სპორტის 17 სახეობის 149 დისციპლინაში შეჯიბრებოდნენ ერთმანეთს.

ოლიმპიური თამაშების ჩატარება ჰელსინკში ჯერ კიდევ 1940 წლისათვის იყო დაგეგმილი, მაგრამ მეორე მსოფლიო ომის გამო, იგი ჩაიშალა.

მონაწილეთა რაოდენობით ეს თამაშები წინა ოლიმპიადებთან შედარებით სარეკორდო იყო.

პირველად თამაშებში მონაწილეობა მიიღეს საბჭოთა კავშირისა და სოციალისტური ბანაკის ღანარჩენმა ქვეყნებმა.

1952 წელს დაიწყო ორი პოლიტიკური სისტემის დაპირისპირება. უმწვავესი ხასიათი მიიღო შეჯიბრებებმა სსრ კავშირისა და აშშ-ს შორის. დაიწყო ოლიმპიური მედლებისათვის და რეკორდებისათვის გააფრთხილებული ბრძოლა, დაპირისპირება ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და სსრ კავშირს, კაპიტალისტურსა და სოციალისტურ ქვეყნებს შორის. რა თქმა უნდა ასეთი ატმოსფეროს შექმნაში მონაწილეობდნენ არა სპორტსმენები, არამედ აშშ-ს და სსრკ-ს

პოლიტიკური და სახელმწიფო მოღვაწეები. თუმცა ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ ამერიკელი და საბჭოთა სპორტსმენების მეტოქეობამ საბო-ლოო ჯამში საგრძნობლად აამაღლა ოლიმპიური თამაშების სპორტული შედეგები, გაზარდა ინტერესი თამაშებისადმი.

ჰელსინკის თამაშებზე დამყარებულ იქნა 66 ოლიმპიური რეკორდი, რომელთაგან 18 მსოფლიო რეკორდი იყო. აღსანიშნავია, ამერიკელი ერნესტ ბორის ჩეინის გამარჯვება აფროსნობაში (კლასი 5,5), რომელიც უკვე ქიმიის დარგში ნობელის პრემიის ლაურეატი იყო. მან ა. ფლემინგთან და ჰ. ფლო-რისთან ერთად დაიმსახურა ეს ჯილდო პენიცილინის აღმოჩენისათვის.

ძველ ბერძნებს წესად ჰქონდათ, რომ ცალკეული ოლიმპიური თამაშებისათვის ეწოდებინათ სირბილში გამარჯვებული ათლეგის სახელი. თუ ჩვენ ამ ტრადიციას გავითვალისწინებდით, მაშინ თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ჰელსინკის ოლიმპიურ თამაშებს ეწოდოს ემილ ზაგოპეკის ოლიმპიადა. ჩეხოსლოვაკიელმა თავის ქვეყანას სამი ოქროს მედალი მოუპოვა 5 და 10 კმ რბენასა და მარათონში. აღსანიშნავია, რომ ემილ ზაგოპეკის მეუღლემ – დანამ ამავე თამაშებზე ოქროს მედალი მოიგო შუბის ტყორცნაში.

ტანვარჯიშში ძლიერად იასპარებეს სსრ კავშირის წარმომადგენლებმა, ვიქტორ ჩუკარინმა 4 ოქროს და ორი ვერცხლის მედალი მოიპოვა.

სენსაცია მოახდინეს უნგრელმა მოცურავეებმა, მათ 4 ოქროს, 2 ვერცხლის და 1 ბრინჯაოს მედალი მოიგეს.

წყალში ხტომაში ყველა ოქროს მედალი ამერიკის შეერთებული შტატების გუნდის ნადავლი გახდა.

ძალოსნობაში ბრძოლა მხოლოდ სსრ კავშირისა და აშშ-ს სპორტსმენებს შორის მიმდინარეობდა. შვიდი წონითი კატეგორიიდან ოთხში ამერიკელებმა იმარჯვეს, სამში კი საბჭოელებმა. ათი წონითი კატეგორიიდან კრივში ხუთი ოქროს მედალი მოიგეს აშშ-ს გუნდის წევრებმა.

- თავისუფალ ჭიდაობაში საბჭოთა სპორტსმენებს ორი ოქროს მედალი ერგოთ, სამუალო წონაში გაიმარჯვა დავით ციმაკურიძემ, ხოლო მძიმე წონაში არსენ მეკოკიშვილმა. კლასიკურ ჭიდაობაში სსრ კავშირის ოთხი ოქროს მედალი ერგო.
- ცხენოსნობაში, პრო-გრამის ექვსი სახეობიდან ოთხში იმარჯვეს შვეციის წარმომადგენლებმა.
- ოთხი ოქროს მედალი მოიპოვეს ფინელმა ნიჩ-ბოსნებმა ბაიდარასა და კანოეში.
- მეორე ოლიმპიური ოქროს მედალი მოიპოვა ამერიკელმა მძლეოსანმა – ათჭიდელმა რობერტ მაგი-ასმა. 1948 წელს ლონდონ-ში მან გაიმარჯვა 7139 ქუ-ლით, ჰელსინკიში კი 7887 ქუ-ლით ახალი ოლიმპიური და მსოფლიო რეკორდი დაამყარა და მეორე ადგილზე გასულ თავის თანამემამულეს მილტონ კემპბელს 912 ქულით გაუსწრო.
- კვლავ განაცვიფრა მსოფლიო უნგრელმა მსრო-ლელმა კაროი ტაკაჩმა. ამ ცალხელა სპორტსმენმა ზე-ღიმედ მეორე ოლიმპიადა მოიგო პისტოლეტით 25 მ. სროლაში.
- ამერიკელებმა საერთო ჯამში 76 მედალი მოიგეს (40 ოქრო, 19 ვერცხლი და 17 ბრინჯაო), საბჭოთა კავშირს 71 მედალი ერგო (22 ოქრო, 30 ვერცხლი, 19 ბრინჯაო), უნგრეთის გუნდი - 42 მედლით მესამე ადგილზე გავიდა (16 ოქრო, 10 ვერცხლი, 16 ბრინჯაო).

ემილ ზატოპეკი

მელბურნი

22 ნოემბერი - 8 დეკემბერი

XVI ოლიმპიური თამაშები

ავსტრალიის ქალაქ მელბურნში ოლიმპიურ თამაშებზე მსოფლიოს 67 ქვეყანამ 3178 (მათ შორის 371 ქალი) სპორტსმენი მიავლინა. 17 სპორტის სახეობაში გათამაშდა მედლების 145 კომპლექტი.

ჯერ კიდევ 1949 წელს სოკ-ის სესიაზე მიღებულმა გადაწყვეტილებამ, XVI ოლიმპიური თამაშების მელბურნში ჩატარების შესახებ, ბევრი უკმაყოფილება გამოიწვია. პირველ რიგში ეს იყო მანძილი, რომელიც უდიდეს ხარჯებთან იყო დაკავშირებული. პრობლემები იყო სპორტულ ბაზებთან დაკავშირებითაც, ბევრი მათგანი არ პასუხობდა საერთაშორისო სტანდარტებს. ავსტრალიაში აკრძალული იყო ნებისმიერი ცხოველის შეყვანა ექვს თვიანი კარანტინის გავლის გარეშე, რის გამოც ასევე პრობლემა შეიქმნა ცხენოსნობაში შეჯიბრების ჩატარებაზე და მათ შვეციის დედაქალაქ სტოკჰოლმმა უმასპინძლა.

არ შეიძლება გვერდი ავუაროთ ამ პერიოდისათვის მსოფლიოში შექმნილ რთულ პოლიტიკურ ვითარებასაც, რომელიც უნგრეთისა და სუეცის არხის ცნობილ მოვლენებთან იყო დაკავშირებული. რიგი ქვეყნებისა ბოი-კოტით იმუქრებოდა. ამას ისიც დაემატა, რომ სოკ-მა აღიარა გაილანდის ჩინეთი, რის გამოც ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკამ უარი განაცხადა ოლიმპიადაში მონაწილეობაზე. საერთაშორისო სპორტული პრესა უკვე მზად იყო გამოეცხადებინა ოლიმპიადის სიკვდილის შესახებ, მაგრამ ყველაფერი შედარებით მშვიდობიანად დამთავრდა, თუ არ ჩავთვლით ეგვიპტელების, ნიდერლანდების, ესპანელებისა და შვეიცარიელების უარს თამაშებში მონაწილეობაზე.

მიუხედავად საერთო დაძაბული ფონისა, ოლიმპიური თამაშები ჩატარდა და საკმაოდ წარმატებულადაც. პირველად მელბურნის ოლიმპიურ თამაშებზე გაერთიანებული გუნდით იასპარეზეს გერმანიის დემოკრატიული და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის გუნდებმა.

მელბურნის XVI ოლიმპიური თამაშები ისტორიაში შევიდა, როგორც რეკორდების ოლიმპიადა. თამაშების მიმდინარეობის პროცესში დამყარებულ იქნა 77 ოლიმპიური რეკორდი, მათგან 24 მსოფლიო რეკორდი იყო.

მძლეოსნობაში 33 გათამაშებული ოქროდან 16 აშშ-ს ათლეტებმა მოიპოვეს, მაგრამ მძლეოსნური ტურნირის გმირად რუსი ვლადიმერ კუცი აღიარეს. პაავო ნურმისა და ემილ მაგოპეკის მემკვიდრემ, როგორც მას უწოდებდნენ – ორი ოქროს მედალი დაისაკუთრა 5 და 10 კმ-ზე სირბილში და ორივე სახეში გააუმჯობესა ოლიმპიური რეკორდები.

ძალოსნობაში ოთხი ოქროს მედალი ამერიკელებმა მოიგეს, სამი – სსრ კავშირის წარმომადგენლებმა. მათ ამ ტურნირზე 11 ოლიმპიური რეკორდი დაამყარეს, რომელთაგანაც 5 მსოფლიო რეკორდი იყო.

თორმეტი ოლიმპიური რეკორდი, მათ შორის ხუთი მსოფლიოს, მოცუ-რევეებმა დაამყარეს, სადაც დომინირებდნენ ავსტრალიელები. მათ რვა ოქროს, 4 ვერცხლის და 2 ბრინჯაოს მედალი ხვდა წილად.

კვლავ ბრწყინვალედ იასპარეზა საბჭოთა ტანმოვარჯიშე ვიქტორ ჩუკარინმა, რომელმაც წინა ოლიმპიადის ოთხ ოქროს და ორ ბრინჯაოს მედალს, აქ 3 ოქროს, 1 ვერცხლის და 1 ბრინჯაოს მედალი დაუმატა. საერ-თოდ მელბურნის ოლიმპიადამდე საბჭოთა ტანმოვარჯიშეებმა 15-დან 11 ოქროს მედალი მოიპოვეს.

ფეხბურთში ოლიმპიური ჩემპიონი საბჭოთა კავშირის ნაკრები გახდა, თავისუფალ ჭიდაობაში ერთადერთი ოქროს მედალი საბჭოთა კავშირის მირიან ცალქალამანიძემ მოუტანა. სამაგიეროდ უფრო შთამბეჭდავი იყო საბჭოთა კავშირის ნაკრების გამოსვლა კლასიკურ ჭიდაობაში. მათ რვა წონითი კატეგორიიდან ხუთში იმარჯვეს. გამარჯვებულთა შორის იყო გივი კარგოზია.

სამი ოქროს მედალი მოიგო მძლეოსნობაში ავსტრალიელმა ელი-ზაბეტ კატბერტმა (100 მ, 200 მ და ესტაფეტა 4X100 მ).

XVI ოლიმპიური თამაშების შემდეგ 56 უნგრელმა სპორტსმენმა უარი განაცხადა სამშობლოში დაბრუნებაზე და დასავლეთის სხვადასხვა ქვეყნებს დაუკავშირა თავისი მომავალი.

არაოფიციალურ გუნდურ ჩათვლაში დამაჯერებელ გამარჯვებას მი-აღწიეს საბჭოთა კავშირის ნაკრების წარმომადგენლებმა, მათ 98 მედა-ლი მოიპოვეს (37 ოქრო, 29 ვერცხლი, 32 ბრინჯაო). აშშ-ს სპორტსმენების ანგარიშზეა - 74 მედალი (შესაბამისად 32, 25, 17). მესამე ადგილზე გავიდნენ ავსტრალიელები 35 მედალი (შესაბამისად 13, 8, 14).

ვიქტორ ჩუკარინი

1960

რომი

25 აგვისტო - 11 სექტემბერი

XVII ოლიმპიური თამაშები

რომის ოლიმპიური თამაშები ისტორიაში შევიდა, როგორც ერთ-ერთი საუკეთესოდ ორგანიზებული, რეკორდებისა და მრავალრიცხოვანი სენსაციების ოლიმპიადა.

რომის ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობას იღებდა 83 ქვეყნის 5313 (მათ შორის 610 ქალი) სპორტსმენი, სპორტის 18 სახეობაში გათამაშდა მედლების 150 კომპლექტი.

ოლიმპიადამდე დამყარებულ იქნა 76 ოლიმპიური რეკორდი, რომელ-თაგან 30 მსოფლიოს რეკორდს აღემატებოდა.

ამერიკის შეერთებული შტატების მძლეოსნური პრესტიჟი იხსნა ვილმა რუდოლფმა, რომელმაც სამი ოქროს მედალი მოიპოვა. ამერიკელებმა დათმეს პო-ზიციები სპრინტერულ სახეებში. 100 მეტრზე ვაქებში გერმანელმა არმინ ჰარიმ, ხოლო 200 მეტრზე იტალიელმა ლუიჯი ბერუტიმ იმარჯვა. სენსაციად მონათლეს ეს-ტაფეტაში 4x100 მეტრზე გერმანელთა გამარჯვება, რომლის ბოლო ეტაპზე ა.ჰარი გარბოდა. ფანტასტიკური გამარჯვება მოიპოვა მარათონში ეთიოპიელმა აბებე ბიკილამ, რომელმაც მთელი დისტანცია ფეხშიშველმა ირბინა.

სენსაციური გამარჯვება მოიპოვა რობერტ შავლაყაძემ სი-მაღლეზე ხტომაში, მან დაძაბულ ბრძოლაში მსოფლიო რეკორდ-სმენს ამერიკელ ჯონ გომასს და ევროპის რეკორდსმენს რუს ვალერი ბრუმელს აჯობა.

კრივში ოქროს მედალი ამერიკელმა მძიმე წონოსანმა კასიუს მარცელიუს კლეიმ, შემდეგში მოჰამედ ალის სახელით ცნობილმა უდიდესმა პროფესიონალმა მოიგო. მან თავისი ჯილდო ვიეტნამის ომის პროტესტის ნიშნად მდინარეში მოისროლა. 1996 წელს ატლანტის ოლიმპიურ

თამაშებზე საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტმა ხუან ან-ტონიო სამარანჩმა, მუჰამედ ალის დაუბრუნა ჩემპიონის ოქროს მედალი.

შეჯიბრება სპორტულ ტანვარჯიშში საბჭოთა სპორტსმენების გრიუმ-ფით დამთავრდა.

მრავალჭიდიში კვარცხლბეკი მთლიანად საბჭოთა ქალებმა დაიკავეს. ჩემპიონი, როგორც ოთხი წლის უკან კვლავ ლარისა ლაგინინა გახდა. ქალებმა გუნდურ შეჯიბრებაშიც იმარჯვეს და ოთხი სახეობიდან სამი ოქროს მოიგეს.

ვილმა რუდოლფი

მამაკაცთა შორის მძაფრი ბრძოლა გაიმართა იაპონელ და საბჭოთა ტანმოვარჯიშეებს შორის. მრავალჭიდიში იმარჯვა კიეველმა ბორის შახლინმა, რომელმაც ცალკეულ იარაღებზე (ორძელზე და ტაიფზე) კიდევ ორი ოქროს მედალი მოიპოვა, თუმცა გუნდური პირველობა და სამი ოქროს მედალი იაპონელებს ერგოთ.

გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის წყალში მსგომელმა ინგრიდ კრემერმა ორივე ოქროს მედალი მოიგო და დაარღვია ამერი-კელთა ჰეგემონია, რომლებიც 1924 წლის ოლიმპიური თამაშებიდან სის-ტემატურად იმარჯვებდნენ.

რომის ოლიმპიადა მეხუთე იყო სახელმწიფო იტალიელი მოფარიკავე ე. მანჯეროტისათვის. მან აქაც მოიგო ოქროს მედალი გუნ-დურ შეჯიბრებაში, რომელიც მისთვის მეექვსე ოლიმპიური ოქრო იყო. ამ შესანიშნავმა სპორტსმენმა თავისი ხანგრძლივი სპორტული კარიერის მანძილზე 13 ოლიმპიური (6 ოქრო, 5 ვერცხლი, 2 ბრინჯაო) და 20 მსოფ-ლიო (13 ოქრო, 5 ვერცხლი და 2 ბრინჯაო) მედალი მოიპოვა.

უნიკალურ შედეგს მიაღწია დანიელმა აფროსანმა პაულიუ ელვეს-გრემმა, რომელმაც 1960 წელს რომში მეოთხე ოლიმპიადა მოიგო (ჩემპიონ-ნი იყო 1948, 1952 და 1956 წლებში). ელვესგრმა რვა ოლიმპიადაში მიიღო მონაწილეობა (1948-1960, 1968, 1972, 1984 და 1988 წლებში). ეს შედეგი კიდევ ორმა სპორტსმენმა გაიმეორა: იტალიელმა ცხენოსანმა რაიმონდო დინცომ და აფროსანმა ლავარდ ნოულსმა დიდი ბრიტანეთიდან.

არაოფიციალურ გუნდურ ჩათვლაში საბჭოთა კავშირის ნაკრებმა პირველი ადგილი დაიკავა და მეორე ადგილზე გასულ აშშ-ს დელეგაციას დამაჯერებლად მოუგო. საბჭოთა კავშირის სპორტსმენებმა - 103 მედალი მოიპოვეს (43 ოქრო, 29 ვერცხლი და 31 ბრინჯაო). ამერიკელებს 71 მედალი ხვდათ წილად (34 ოქრო, 21 ვერცხლი და 16 ბრინჯაო), მესამე ადგილზე გერმანიის გაერთიანებული გუნდი გავიდა - 42 მედალი (12 ოქრო, 19 ვერცხლი და 11 ბრინჯაო).

აბებე ბიკილა

1964

ტოკიო

10 - 24 ოქტომბერი

XVIII ოლიმპიური თამაშები

ტოკიოს 1964 წლის ოლიმპიურ თამაშებში 93 ქვეყნის 5133 (მათ შორის 683 ქალი) სპორტსმენმა მიიღო მონაწილეობა. სპორტის 19 სახეობაში გათამაშდა მედლების 163 კომპლექტი. თამაშებზე დამყარებულ იქნა 81 ოლიმპიური და 32 მსოფლიო რეკორდი. პირველად, ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობა მიიღეს მონღოლმა სპორტსმენებმა.

ტოკიოს ოლიმპიურ თამაშებზე კიდევ უფრო გაიზარდა პროგრამა მძლეოსნობასა და ცურვაში. პირველად იქნა ჩართული ფრენბურთი და ძიუდო. საგრძნობლად გაიზარდა კონკურენცია. ბევრმა ქვეყანამ მედგარი წინააღმდეგობა გაუწია ფავორიტებს და მედლების საკმაო რაოდენობა წაიღო თავის სამშობლოში. საკმარისია იმის აღნიშვნა, რომ ოლიმპიური ოქროს მედლები 26 ქვეყანამ გაინაწილა, ხოლო სხვადასხვა სინჯის მედლები 41 ქვეყანის წარმომადგენელს ხვდა წილად.

დიდ წარმატებას მიაღწიეს ამერიკელმა მძლეოსნებმა და მოცურა-ვეებმა: მათ 21 ოქრო მოიგეს ამ სახეობებში გათამაშებული 50 მედლიდან. განსაკუთრებულ წარმატებას მიაღწია ღონ შოლანდერმა, რომელმაც ცურვის ოთხ დისტანციაში იმარჯვა.

კვლავ განაცვიფრა მსოფლიო ეთიოპიელმა მარათონელმა აბებე ბიკილამ, რომელმაც ისევ, როგორც რომში, დიდი უპირატესობით მოიგო ეს სტაიერული დისტანცია. ბიკილა პირველი მარათონელია, რომელმაც შედიმედ ორჯერ მოიპოვა ჩემპიონის ტიტული. გრაფიკული გამოდგა ბიკი-ლას ბედი. ტოკიოს თამაშების შემდეგ იგი ავტოკატასტროფაში მოყვა და სამუდამოდ მიეჯაჭვა ინვალიდის ეგლს. თუმცა მას ფარხმალი არ დაუყრია და 1971 წელს კვლავ გამოჩნდა სპორტულ არენაზე. იგი ინვალი-დების მსოფლიო თამაშებზე ასპარეზობდა მშვილდოსნობაში.

1956 და 1960 წლებში მოპოვებულ სამ ოქროს მედალს, 1964 წელს ტოკიოში ერთი ოქრო დაამატა სახელგანთქმულმა აესტრალიელმა მოცურა-ვე ქალმა ღონ ფრებერმა. ქალთაგან იგი პირველია, რომელმაც 100 მეტრი თავისუფალი სტილით წუთზე სწრაფად გაცურა.

ტოკიოს თამაშები მესამე ოლიმპიადა გამოდგა საბჭოთა ტანმოვარ-ჯიშეების ლარისა ლაგინინასა და ბორის შახლინისათვის. მიუხედავად იმისა, რომ მრავალჭიდი მათ მეორე ადგილები დაიკავეს, მაინც შეძლეს თითო ოქროს მოპოვება – ლაგინინამ თავისუფალ ვარჯიშში, შახლინმა - ღერძზე. ლაგინინასათვის ეს მეცხრე ოქროს მედალი იყო. საერთოდ ლარისა ლაგინინამ თავისი ხანგრძლივი სპორტული კარიერის მანძილზე სამ ოლიმპი-ურ თამაშებზე (მელბურნი, რომი, ტოკიო) - 18 მედალი მოიპოვა (9 ოქრო, 5 ვერცხლი და 4 ბრინჯაო)- ეს შედეგი ჯერჯერობით აბსოლუტური რეკორდია ოლიმპიადების ისტორიაში. გარდა ამისა ლ. ლაგინინა შვიდჯერ იყო მსოფ-ლიოს ჩემპიონი. მესამე ოქროს მედალი მოიპოვა ნიჰოსანმა ვიაჩესლავ ივანოვმა.

სსრ კავშირის გუნდმა 96 მედალი მოიპოვა (30 ოქრო, 31 ვერცხლი, 35 ბრინჯაო), აშშ-ს ნაკრებმა –90 მედალი (36 ოქრო, 26ვერცხლი და 28 ბრინჯაო), გერმანელებს წილად ხვდათ 50 მედალი (10 ოქრო, 22 ვერცხლი და 18 ბრინჯაო).

მეხიკო

12 - 27 ოქტომბერი

XIX ოლიმპიური თამაშები

პირველად ოლიმპიური თამაშების ისტორიაში მასპინძლობის უფლება ლათინური ამერიკის ქვეყანას მიეცა. მეხიკოში მსოფლიოს 112 ქვეყნის 5498 (მათ შორის 780 ქალი) სპორტსმენი იქნა მივლენილი. სპორტის 19 სახეობაში გათამაშდა მედლების 172 კომპლექტი.

ოლიმპიურ თამაშებში პირველად იასპარეშეს ბარბადოსის, ბრიტანეთის გონდურასის, ლიბიის, ნიკარაგუას, პარაგვაის, სალვადორის, სურინამის და სიერა-ლეონეს სპორტსმენებმა.

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის 1965 წლის მადრიდის სესიის გადაწყვეტილების საფუძველზე, მეხიკოს მე-19 ოლიმპიურ თამაშებში ცალ-ცალკე გუნდებით გამოვიდნენ გურ-ისა და გდრ-ის წარმომადგენლები.

მიუხედავად იმ შიშისა, რომელსაც გამოთქვამდა მეცნიერთა დიდი ჯგუფი, მთის პირობებში (2400 მ ზღვის დონიდან) ასპარეზობასთან დაკავშირებით, მეხიკოში დამყარებულ იქნა 76 ოლიმპიური რეკორდი, რომელთა შორის 28 აღემატებოდა მსოფლიო რეკორდს.

პირველად ისტორიაში ოლიმპიური ცეცხლის დანთების პატივი ქალს - ნორმა ენრიკეტა ბასილიოს ხვდა წილად.

ყველაზე შთამბეჭდავი გა-მოღვა შეჯიბრება მძლეოსნობაში, რომელშიც შემაჯავლი 36 სახეობიდან 30-ში დამყარდა ოლიმპიური რეკორდი, მათ შორის 14 მსოფლიო-ოსი. განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია ამერიკელი სიგრძეზე მსგ-ომელის ბობი ბიმონის მსოფლიო რეკორდი - 8,90 მეტრი. ნაკლებად ცნობილმა მანგმა სპორტსმენმა მთელი 55 სმ-ით გააუმჯობესა არ-სებული მსოფლიო რეკორდი. მისმა თანამემამულემ ფოსბიურიმ თავი-სი ორიგინალური სტილით საფუძველი დაუდო სიმაღლეზე ხტომის ახალი სკოლის დაფუძნებას. ფურ-ორი მოახდინა ჩეხოსლოვაკიელმა ტანმოვარჯიშე ქალმა ვერა ჩასლა-ვსკამ, რომელმაც ოთხი ოქროს და ორი ვერცხლის მედალი მოიპოვა.

ბედიზედ მეოთხეჯერ გაიმა-რჯვა ამერიკელმა ბადროს მგყო-რცნელმა ალფრედ ორტერმა.

ველოტრეკზე ბრწყინვალედ იასპარეზეს ფრანგებმა დ. მორე-ლონმა და პ.ტრანტენმა. მათ ორ-ორი ოქროს მედალი მოიგეს.

ენრიკეტა ბასილიო

საერთო გუნდურ ჩათვლაში დამაჯერებელი გამარჯვება მოიპოვეს ამერიკის შეერთებული შტატების ნაკრებმა - 107 მედალი (45 ოქრო, 28 ვერცხლი, 34 ბრინჯაო) მოიგო. მეორეზე გავიდა სსრკ ნაკრები – 91 მედალი

(29 ოქრო, 323 ვერცხლი, 30 ბრინჯაო). მესამე ადგილი წილად ხვდა გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ნაკრებს, მათ ანგარიშზეა - 25 მედალი (9 ოქრო, 9 ვერცხლი, 7 ბრინჯაო).

ვერა ჩუსლავსკა

ბობი ბიმონი

1972

მიუნხენი

26 აგვისტო - 11 სექტემბერი

XX ოლიმპიური თამაშები

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის 64-ე სესიის გადაწყვეტილებით (რომი, 26 აპრილი, 1966 წ.) თორმეტი წლის შემდეგ, მსოფლიოს საუკეთესო სპორტსმენებს კვლავ ევროპამ უმასპინძლა.

მიუნხენის ოლიმპიურ თამაშებში მსოფლიოს 121 ქვეყნის 7121 (მათ შორის 1058 ქალი) სპორტსმენმა მიიღო მონაწილეობა. სპორტის 21 სახეობაში გათამაშდა მედლების 195 კომპლექტი.

მიუნხენის ოლიმპიურ თამაშებზე გაუმჯობესებულ იქნა 94 ოლიმპიური რეკორდი, მათ შორის – 46 მსოფლიო.

პირველად ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობა მიიღეს ალბანეთის, ზემო ვოლგის, გაბონის, დაგომეის და კორეის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკის სპორტსმენებმა.

მიუნხენის ოლიმპიური თამაშების გმირად იქცა უკრაინელი ვალერი ბორმოვი, რომელმაც 100 და 200 მეტრზე რბენაში გაიმარჯვა.

ფინელი მორბენლების სახელოვანი გრადიცია გააგრძელა ლ. ვირე-ნმა. მან ოლიმპიური და მსოფლიო რეკორდებით მოიგო 5 და 10 კმ რბენა.

სენსაციად იქცა კუბელი მოკრივეების გამოსვლა, რომლებმაც სამი ოქროს მედალი მოიპოვეს.

თავისუფალ და კლასიკურ ჭიდაობაში 9 ოქროს მედალი მოიგეს სსრ კავშირის წარმომადგენლებმა. პირველი ოქროს მედალი ძიუდოში საბჭოთა გუნდს მოუტანა შოთა ჩოჩიშვილმა.

ალსანიშნავია ამერიკელი მოცურავის მარკ სპიგცის უნიკალური შედეგის ერთადერთი სპორტსმენია მსოფლიოში, რომელმაც ერთ ოლიმპიურ თამაშებზე შვიდი ოქროს მედალი მოიპოვა, ამასთან ყველა მისი სტა-რტი ახალი ოლიმპიური და მსოფლიო რეკორდით დამთავრდა. მარკ სპიგცს ორი ოქროს მედალი უკვე მოპოვებული ჰქონდა 1968 წლის მეხიკოს ოლიმპიურ თამაშებში.

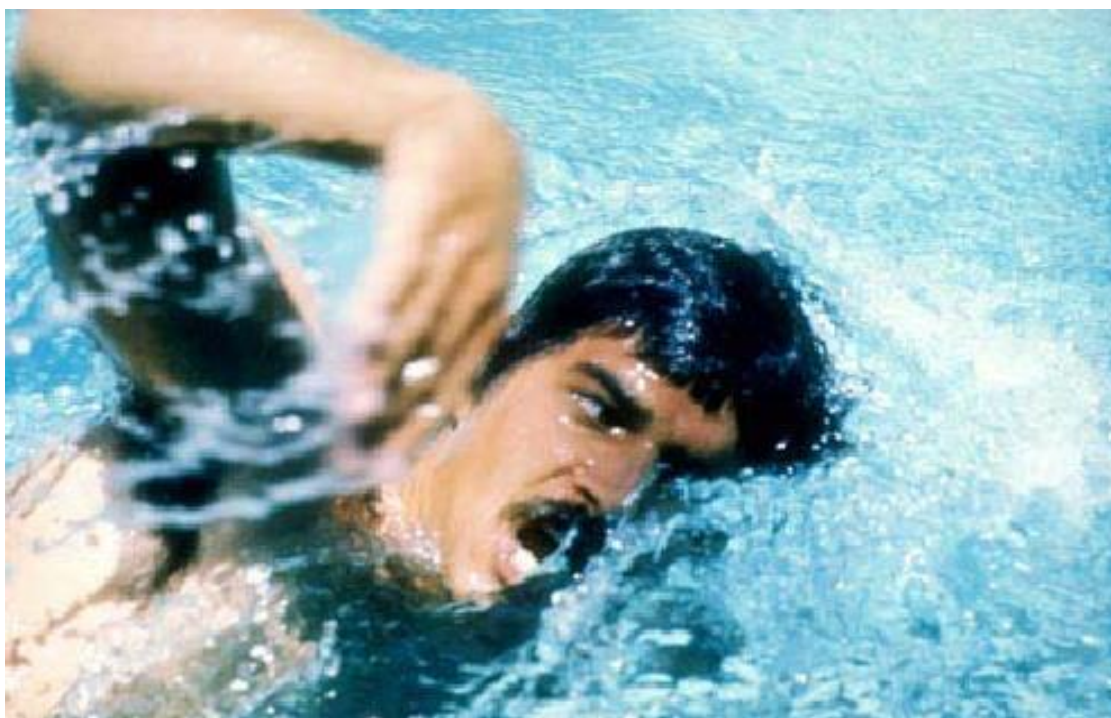
პირველად ოლიმპიური თამაშების ისტორიაში წყალბურთში გა-მარჯვება სსრ კავშირის ნაკრებმა გუნდმა მოიპოვა.

ქალთა ტანვარჯიშში იმარჯვეს საბჭოთა კავშირის წარმომად-გენლებმა. ოლგა კორბუტმა ორი ოქროს მედალი მოიპოვა (ძელზე და თა-ვისუფალ ვარჯიშში). სსრ კავშირისა და იაპონელი ტანმოვარჯიშე ვაჟების დაპირისპირებაში აშკარა იყო იაპონელების უპირატესობა. მათ გაიმარჯვეს გუნდურ პირველობაზე და მრავალჭიდაში დაიკავეს პირველი სამი ადგილი.

ბაიდარებსა და კანოეში პროგრამის შვიდი ნომრიდან ექვსში იმარჯვეს სსრ კავშირის სპორტსმენებმა. თავისებური სენსაცია მოახდინეს სსრ კავშირის კალათბურთელმა ვაჟებმა, რომლებმაც ფინალში ოლიმპიური თამაშების უცვლელი ჩემპიონი აშშ-ს გუნდი დაამარცხეს. გამარჯვებულთა ღირსებას სხვებთან ერთად ქართველი კალათბურთელები ზურაბ საკან-დელიძე და მიხეილ ქორქია იცავდნენ.

მიუნხენის ოლიმპიურ თამაშებზე საშინელი გრაგედია დაგრიალდა. ასპარეზობის მე-11 დღეს გეროორისგული ორგანიზაციის „შავი სექტემბრის“ წევრებმა მძევლად აიყვანეს ისრაელის დელეგაციის წარმომადგენლები. კონფლიქტის დარეგულირების უხეირო მცდელობას თერთმეტი სპორტსმენის სიცოცხლე შეეწირა. ოლიმპიური თამაშები ცოგა ხნით შეჩერდა.

მეორე დღეს, 6 სექტემბერს დილის 10 საათზე ოლიმპიური სტადიონის ტრიბუნები კვლავ შეივსო. აქ შეკრებილ ხალხს გერმანიის პრეზიდენტმა გუსტავ ჰეინემანმა და სოკ-ის პრეზიდენტმა ევერი ბრენდეჯმა მიმართეს. მათ დაგმეს ტერორისტული აქტი და მოუწოდეს სიმშვიდისაკენ. ამასთან აღუთქვეს, რომ ოლიმპიზმის იდეებს ვერავითარი ძალა ვერ დაამარცხებს და რომ ოლიმპიადა არ გახდება პოლიტიკური აქციების, ან ტერორისტული, დანაშაულებრივი ქმედებების ასპარეზი

ოლიმპიური თამაშების ცხრავმის ჩემპიონი მარკ სპიტცი

საერთო გუნდურ ჩათვლაში პირველობა მოიპოვეს სსრ კავშირის წარმომადგენლებმა, რომლებმაც 99 მედალი მოიგეს (50 ოქრო, 27 ვერცხლი, 22 ბრინჯაო). ამერიკის შეერთებული შტატების ნაკრებს 91 მედალი ერგო (30 ოქრო, 31 ვერცხლი, 30 ბრინჯაო). 66 მედლით მესამე ადგილზე აღმოჩნდა გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ნაკრები (20 ოქრო, 23 ვერცხლი, 23 ბრინჯაო).

1976

მონრეალი

17 ივლისი - 1 აგვისტო

XXI ოლიმპიური თამაშები

სოკ-ის 69-ე სესიაზე ხმების უმრავლესობით XXI ოლიმპიური თამაშების ჩატარების უფლება კანადის დედაქალაქ მონრეალს მიენიჭა.

ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობა მიიღო მსოფლიოს 92 ქვეყნის 6043 (მათ შორის 1247 ქალი) სპორტსმენმა. სპორტის 21 სახეობაში გათამაშდა მედლების 198 კომპლექტი. პროგრამაში შეტანილი იქნა ხელბურთი და კალ-ათბურთი ქალებისათვის.

მონრეალის ოლიმპიურ თამაშებზე დამყარებულ იქნა 88 ოლიმპიური, მათ შორის 36 მსოფლიო რეკორდი.

კვლავ ორი ოქროს მედალი მოიგო ფინელმა ლ. ვირენმა, რომელმაც როგორც მიუნხენში, 5 და 10 კმ-ზე იმარჯვა. ასევე ორი ოქროს მედალი ხვდა წილად კუბელ - ა. ხუანგორენას (400 მ და 800მ რბენა). 800 მეტრზე მისი შედეგი კი მსოფლიოს რეკორდი იყო.

შესანიშნავად გამოვიდნენ მძლეოსნობაში გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ქალები, რომლებმაც 14-დან 11 ოქროს მედალი მოიგეს.

კლასიკურ და თავისუფალ ჭიდაობაში 20-დან 12 ოქროს მედალი სსრ კავშირის წარმომადგენლებმა მოიპოვეს.

მონრეალში ოლიმპიური ჩემპიონის წოდება პირველად მოიპოვა სსრ კავშირის ხელბურთელ ქალთა ნაკრებმა. ჩემპიონები გახდნენ სსრ კავშირის ხელბურთელი ვაჟებიც, რომლის შემადგენლობაში თბილისელი ალექსანდრე ანპილოგოვიც იყო.

უხმოსავლიანი გამოდგა გერმანელი კორნელია ენდერის გამო-სვლა, რომელმაც საცურაო ბილიკზე 4 ოქროს და 1 ვერცხლის მედალი მოიპოვა.

გრიუმფით დამთავრდა საბჭოთა ათლეტებისათვის შეჯიბრება ძალო-სნობაში. პირველად მონრეალის ოლი-მპიურ თამაშებზე თამაშდებოდა მედ-ლები ორჭიდში (სწორედ აქ იქნა ამო-ღებული მესამე მოძრაობა – აჭიმვა). მძიმე წონაში კვლავ უძლიერესი იყო საბჭოთა ძალოსანი ვასილი ალექსეევი, რომელმაც აკვრაში 255 კგ უჩვენა და მსოფლიოს ახალი რეკორდი დაამყარა. მონრეალის ოლიმპიადაზე კიდევ ექვსმა საბჭოთა ათლეტმა დაიმშვენა მკერდი ჩემპიონის ოქროს მედლით.

გუნდურ ჩავთლაში პირველი ადგილი სსრ კავშირის გუნდმა მოიპოვა. მათ მედლების ყველაზე მეტი რაოდენობა - 125 დააგროვეს (49 ოქრო, 41 ვერცხლი და 35 ბრინჯაო). მეორე ად-გილზე გასულ აშშ-ს ნაკრებს 94 მედა-ლი ერგო(34 ოქრო, 35 ვერცხლი და 25 ბრინჯაო). მესამე ადგილზე 90 მედლით გდრ-ის გუნდი გავიდა - (40 ოქრო, 25 ვერცხლი, 25 ბრინჯაო).

კორნელია ენდერი

1984

ლოს ანჯელესი

28 ივლისი -12 აგვისტო.

XVII ოლიმპიური თამაშები,